

„Érted vagyok”

(Exodus 3,14)

**Közösségi
és családi
folyóirat**

**II. évf. 6. szám
1991. december
39,— Ft**

**TAIZE: Napló II.
és kották**

**Graham Greene
egyik utolsó írása**

**Interjú: Halász
Endre plébános**

**Rokonaink, az
ugorok veszélyben**

Tanulmány: TAB II.

**Pásztorlevél
a főpásztorokhoz**

A megbékélésért

**Nélkülözhetetlen
civil szolgálatosok**

Pax Christi és CO

**Mozgássérültek
alapítványa**

Moha mese

Simonyi Gyula

Töprengések a bérmunkáról

(Második, befejező rész)

III.) A keresztény hivatás

7.) Világi? Laikus? Civil!

7.1. Az életharmónia

Elsősorban nekünk magunknak kell Istenben gazdag életet élnünk, hogy másokat is felé segíthessünk. A Teremtés értelmességének szép megnyilvánulása az, hogy az az életvitel, amely az egyén számára a kibontakozás és boldogság, egyben a leghasznosabb a közösség, az emberiség számára is és a legtöbb jót nyújtja másoknak.

Ezt az Istenben gazdag életet, amely tehát az egyén boldogságának és mások szolgálatának egyaránt legjobb útja, amelyre Isten teremtett és hív bennünket, életharmóniának nevezzük. Az alábbi séma érzékelteti a felépítését:

— Lelki élet (Isten a létünk forrása, lendülete: ima, evangélium, csend, önevelés...)

— Szellemi élet („az igazság szabaddá tesz”: bölcsesség, műveltség, tudás...)

— Közösségi élet („Szeressétek egymást!”: barátság, kisközösség, nagyközösség, ökumené, együttműködés...)

— Családi élet (Szeretem, gondos nevelés, szülők...)

— Apostolság („Ti vagytok a világ világgossága!”: tanúságtétel, közösségépítés...)

— Segítés, adás („Nekem tettétek!”: idő, pénz, személyesség...)

— Természetben élés (Önfenntartás, pénzkereset, háztartás, testnevelés, pihenés...)

7.2. A hősök hiányát okozó tabuk

Amit a 6.3. pont keresztény hivatásként fölviillantott, azt a papok, férfi és női szerzetesek önmagukra vonatkozóan gyakran fölismerték, s a jámbor hívők számára is magától értetődő, hogy ezek az „egyházi” emberek (elvileg) nem ingyenélők, nem haszontalan a foglalkozásuk, hanem éppen ellenkezőleg, olyan szolgálatot végeznek, amely fontosságban messze felülmúlhatja a világi foglalkozásokat. (Jól mutatja ezt, hogy a világi foglalkozások közül csak az orvosi és

A civil nem laikus, nem is evlági, nem is katona.

.....
a tanári éri el a köznyelvben a „hivatás” rangot.) Mi az oka azonban annak, hogy a keresztények 999 ezreléke, a „világiak” általában nem ismerik fel ezt a hivatásukat?

Már maga a szóhasználat nagyon rossz. A „világiak” — különösen az „egyháziak” kife-

jezés párjaként — sugallja az evlágiságot. A „laikus” — noha egyszerűen a görög ’nép’ szóból ered — elsődleges jelentése a magyarban: hozzá nem értő. Használjuk a „civil” szót a nem klerikusokra. Ennek „nem katona” mellékjelentése igen jót tesz a hatalommal összefonódott kereszténységnek.

Hogy a hivatásokat elfojtó tabukat fölfe-dezzük, a hivatás megvalósításának négy — egymástól független — dimenzióját vesszük szemügyre:

— anyagi helyzet: függetlenített vagy ön-(és család)fenntartó;

— szerepkör alapja: tényleges szolgálat vagy kinevezés;

— szerepkör jellege: konkrét feladat vagy mindenben-illetékes pozíció;

— családi állapot: családos vagy cölebsz.

A családi állapot ill. az anyagi helyzet két pólusa önmagáért beszél, a szerepkör kétféle alapjára és kétféle jellegére azonban lá-sunk példát.

A szerepkör alapja a kinevezés például egy pap esetében, aki egy terület hívői szá-mára vezetőül felülről ki van nevezve, füg-getlenül attól, hogy ő mire alkalmas és ténylegesen mit csinál, és függetlenül attól is, hogy valójában kik és milyen funkciókban igénylik őt. Ezzel szemben a tényleges szol-gálat az alapja egy kisközösség-vezetői sze-repkörnek, amely csak addig létezik, amíg van, aki valóban csinálja és vannak, akik valóban őtöle igénylik ezt.

A szerepkör jellege „mindenben-illetékes pozíció” például egy pap esetében, akinek irányítása nélkül a területen semmi sem tör-ténhet (mert az szakadárságnak minősül). Ezzel szemben konkrét feladat jellegű sze-repköre van például egy közösség-csoport tábori felszerelést kezelő „kiszágyalának”.

E négy dimenzióknak megfelelően négy

A szolgálatához nem kell sem fizetés, sem kinevezés, sem fölszentelés, sem családtaglanság.

.....
elterjedt tabu létezik:

— Először, a tömeggyházak köztudatá-ban ma a keresztény szolgálat a függetlenít-tettek dolga. Érthető ez az 5.5. pontból, hiszen ha a gyülekezet valakiknek fizet a „szolgálatukért” (ami valójában ezáltal már bérmunka), ezzel elfojtja másokban a fize-tést nem váró szolgálat csíráit.

— Másodsor, úgy gondolják, hogy a szol-gálat a kinevezettek dolga és a kinevezés nélkülözhetetlen is hozzá.

— Harmadsor, gyakran csak a mindenre kiterjedő papi foglalkozást tekintik hivatás-nak, amely az idők során szinte minden ke-resztény feladatot — elvileg, hiszen gyakor-

latilag ez képtelenség — magába olvasztott.

— Negyedszer, a római katolikusok köz-tudatában a keresztény hivatás fogalma ezenfelül szorosan összekapcsolódik a nem-családos életformával is, ami a nagy többség (a családosok) passzivitását vonja maga után. Ez abból a strukturális bűnből fakad, hogy az egyházi vezetésbe csak cölebszeket engednek.

7.3. Javaslatok hivatásbresztésre

Hogyan lehetne elérni, hogy a kinevezést a tényleges szolgálat kapja meg, azaz meg-szűnjön a szerepkör kétféle alapja közti sza-kadék? Úgy, ha egy pap valóban lelki szülője lenne a területén élő hívőknek (vö. „Az evangélium által én adtam nektek életet Krisztusban” 1Kor 4,15); vagy belülről, a közösség által elfogadott szolgálata révén

A tényleges közösségvezetőket kell (és csak őket szabad) fölszentelni.

.....
emelkedne annak vezetőjévé (vö. „Kézfel-tétellel válasszatok magatoknak az Úrhoz méltó püspököket és diakónusokat...” Di-daché XV.1.). Ez azonban csak a mai plébá-niáknál sokkal kisebb nagyságrendekből fel-épülve lehetséges, azaz ha néhány kisközös-ség vezetői alkotnak egy táplálkozó kisközösséget, s ennek (tényleges, nem fel-ülről kinevezett) vezetőjét szentelik pappá. Majd néhány ilyen pap alkot egy mélyebb szintű táplálkozó kisközösséget, amelynek (tényleges!) vezetője kell hogy megkapja a püspökké szentelést (a közösségtől és a kör-nyező közösségek püspökeitől, vö. Schille-beeck: *A keresztény közösség és hivatalviselő, Concilium 1980. március*).

Hadd hívjam fel a figyelmet az itt használt, apróságnak látszó kifejezésre: „mé-lyebb szintű”. Jézus a lelkünkre kötötte, hogy övéi közt a vezetés még távolról sem hasonlíthat az evlági hatalmi strukturákhoz (vö. Mt 20,25-27). Ezért a „vezetői” közös-ségeknek még az ábrázolására se használjuk a fölfelé emelkedő piramist, amellyel a vál-lalati szervezetet vagy az egyházi hierarchiát szokás bemutatni. A közösségek kapcsola-

A közösségben nincs uralkodás és nincs individualizmus sem: csak azok barátai Jézusnak, akik megteszik a parancsait, amelyek a közösségnek szólnak.

.....
tát inkább egy bokorhoz hasonlíthatjuk, amelynek régebbi és erősebb ágai vannak alul, s tartják és táplálják a fölfelé törő újabb hajtásokat, amelyeket magukból növesztet-tek. Az alsó, erős ágak („vezetői”) közössé-

gek) funkciói tehát friss hajtások növesztése, hordozása, táplálása (a „gyökerekből származó” táplálékkal), emellett a hajtásokban létrehozott más jellegű (a „levelekben asszimilált”) táplálék közvetítése is a bokr részei közt, azaz a kétirányú információlánc, az egység szüntelen újjáteremtése az individualizmus szeszélyeivel szemben, az együttműködés összehangolása.

Ez a nagyságrendi váltás természetesen a jelenleginél sokkal több papot és püspököt igényelne: ezer hívőnek így szüksége lenne kb. száz közösségvezetőre, tíz papra és egy püspökre. De ha a cölibátus kötelező voltát feloldanák, akkor lenne két pappá szentelni. Hiszen ahol az élet virágzik, ahol vannak közösségek, ott eleve adott ennyi vezető, csak nincsenek fölszentelve.

Ez igen fontos jelenség. A második tabu lazulását mutatja, amely már a II. Vatikáni Zsinatig is elhatolt: „Maga Krisztus adta világi híveinek az apostoli hivatást.” (AA 3.) Addig is, amíg a fölszentelés és kinevezés egyház-intézményi rendje nem áll helyre, bátorítani kell a hivatásukat élő keresztényeket, hogy felfedezzék szívükben a Krisztustól már megkapott és a közösségük-től elismert fölszentelést és kinevezést.

Maga Krisztus adta civil híveinek az apostoli hivatást.

Ugyanakkor ennek a rendnek a helyreállítását is szorgalmazni kell, mert a szolgálat-szerpkör építő erejének kiteljesedéséhez szükség van arra, hogy a szolgálatot végzőt tág körben elfogadják.

Igen szép példája a két irány harmóniájának Szent Pál befogadása a kollegiális egységbe:

— egyrészt a küldetést egyedül Krisztus adja a lélek bensejében: „Embereknek akarok talán tetszeni? ... Az általam hirdetett evangélium nem embertől származik, nem is tanítottak rá... Amikor kegyelme által elhívtott..., nem kértem tanácsot hús-vér embertől. Nem is mentem fel Jeruzsálembe azokhoz, akik előttem lettek apostolokká... Majd három esztendő múlva felmentem Jeruzsálembe, hogy meglátogassam Kéfást, és nála maradtam tizenöt napig. De az apostolok közül nem láttam mást, csak Jakabot...” (Gal 1,10-19);

— másrészt fontos a kollegiális egységbe való befogadás: „Tizennégy esztendő múlva ismét felmentem Jeruzsálembe... és eléjük tártam az evangéliumot, amit hirdetek,

Eléjük tártam, nehogy hiába fáradjak

mégpedig külön a tekintélyesek elé, nehogy hiába fáradjak, és hogy eddigi fáradozásom se legyen hiábavaló. De a velem lévő Tituszt görög léteire sem kényszerítették körülméltelkedésre, a közénk furakodott áltésvérek kedvéért sem, akik csak azért férköztek be közénk, ... hogy szolgálva tegyenek...” (A tekintélyesek sem uralkodhatnak, csorbíthatják a krisztusi szabadságot!) „Ezeknek egy pillanatra sem engedünk... A tekintélyes személyek pedig engem semmire nem köteleztek. Ellenkezőleg: elismerték, hogy rámm van bízva a körülméletlenség evangé-

liuma, mint ahogyan Péterre a körülméletlenség.” (A különbözőséget is elismerték!) „Mert aki erőt adott Péternek a körülméltetek közötti apostolságra, énnekem is erőt adott a pogányok közötti szolgálatra.” (A megtértek az apostol ajánlólevelei, azaz a létrehozott közössége a létevel apostollá szenteli őt, vö. 2Kor 3,2-3) „És amikor Jakab és Kéfás meg János, akiket oszlopoknak tekintenek, felismerték a nekem adott kegyelmet, megállapodásul kezdet adtak nekem és Barnabásnak, hogy mi a pogányokhoz menjünk, ők pedig a körülméltetekhez.” (Nincs szükség emberi elismerésre,

Csak meg ne feledkezzünk a szegényekről!

csak felismerésre, amely a tekintélyesek kötelessége.) „Csak azt kérték, hogy emlékezzünk meg a szegényekről.” (Nem dogmahűséget követeltek — viszont elköteleződést a szeretetre annál inkább!) (Gal 2,1-14).

Ahol nincs ennyi közösségteremtő és tápláló vezető, ahol még nincsenek közösségek, ott az a néhány hivatásos keresztény (akár a pap egymaga) kell hogy elkezdjen

— az intézményes függetlenítettségről lemondva, önmagát eltartó életformában és
— személyes és kisközösségi koncentrációval

hivatásokat nevelni. Lehet, hogy csak feleannyi ideje lesz és csak tizedannyi emberrel tud majd foglalkozni, mégis tízszer annyi

Fizetésre, kinevezésre, szentelésre, a családi terhek csökkenésére nem várva, kisközösségi koncentrációval hivatásokat nevelni...

eredményt fog elérni, mert nemcsak a nőtlenséget vállaló fiúkból (akik az ifjúság ezrelékét sem adják) tud hivatásos keresztényt nevelni, hanem sokakból, és ezek nem fogják a függetlenítettséget elvárni ahhoz, hogy bevessék magukat.

Ez a legutóbbi a döntő eredmény, mert a keresztény hivatás az ön- (és család-) fenntartás (vagy legfőljebb az 5.6. pontban jellemzett nem-intézményesített függetlenítettség) állapotában valósítható meg és adható tovább hatékonyan.

Összefoglalva, lépünk túl a négy tabun:
— A függetlenítettség tabuján: azaz a keresztény hivatásnak része egy minimális szintű önfenntartás: sem több, sem kevesebb.

— A kinevezés tabuján: azaz kinevezéstől függetlenül, a közvetlenül Istentől származó elhívás alapján kell szolgálni, s a „tekintélyeseknek” a tényleges közösségteremtőket kell befogadni.

— Az „egyetlen hivatás” tabuján: azaz ezerféle konkrét feladat van a közösségben, s ennek megfelelően ezerféle talentumot, karizmat kapunk Istentől.

— A cölibátus tabuján, azaz családostól és cölebsz ugyanarra a teljes kereszténységre hivatott és mindenkit a szolgálata, nem az állapota szerint kell értékelni a közösségben.

8.) Az 1. trsz. szerepe a keresztény hivatásban

8.1. A helyes mérték

A világnak nincs szüksége arra, hogy anyagi és információkincseket adjunk neki!

Ha az Acélember kiáll a vezetőket tartók sorából, nem kell aggódnia a fogyasztók miatt. Nyomban egy másik villanyoszlopot állítanak a helyébe. S amiatt sem kell aggódnia az Acélembernek, hogy egy egyszerű

Az Acélember kiállhat a sorból...

villanyoszlop nem hordja majd a vállán olyan szeretettel a vezetőket. Hiszen az az áram, amelyet ő szeretettel hordozott, ugyanúgy nem jutott el a szegényekhez és ugyanúgy elpocsékolódott a gazdagok kezén, mint a gépiesen hordozott áram. Szerzte a világon munkanélküliség van. A gigantikus tudományos, gazdasági folyamatokban semmi fennakadást nem okoz egy maroknyi Krisztus-követő más szolgálatokra átállása.

Ha netán valaki amiatt aggódna, hogy mi lesz a mindennapi kenyérünkkel, ha a keresztények milliói döbbennek rá a hivatásukra és fogják emiatt mellőzni az 1. trsz-t, akkor gondolja végig: ha százmilliónyi szent hős lesz, akkor ezek meggyógyítják a világot, s az 1. trsz. F, T, R, H, P területei eltűnnek, nem lesz Éhezés és Analfabetizmus, s az emberek rátalálnak a Szeretet-Istenre ... s akkor a két termelési rendszer közötti megkülönböztetés, valamint ez az egész tanulmány elavulttá válik ... Ez a tanulmány pontosan azt célozza, hogy egyszer érvénytelené váljanak a megállapításai a világ gyógyulása következtében.

Jelenleg a világ olyan szorult helyzetben van, mint egy fiók, amelyet kihúzás közben az egyik oldalon megrántottak. Bár a kihúzás szempontjából látszólag hasznos a fiókot kifelé húzni, de alaposabb átgondolás

A bajt csak súlyosbítja a tudományos-gazdasági folyamatot előmozdító munkavégzés.

után világhosszá válik, hogy a megrántott oldalt kifelé húzni — ez csak a szorultságot növeli. A másik oldalt kell meghúzni, hogy a fiók újra egyenesbe jöjjön. Az erők és az erkölcsiség közötti szakadékot csak növeli és így a problémákat csak súlyosbítja minden tudományos-gazdasági növekedést előmozdító munkavégzés.

Az R, H, P, F, T területeken dolgozni abszolút értelemben káros. A K és O területeken dolgozni: a fiók megrántott oldalának tovább rángatása. Az N területen dolgozni annyi, mint „hangtompítóval” és keverten, „rejtjelezetten”, példamutatással kevésbé előljárva nevelni. Az egyházi állás, az intézményesített függetlenítettség is ide

A helyes mérték a szegénységhez szükséges pénz megkeresése.

sorolható.

A világnak a szolgálatunkra (2. trsz.) van égetően szüksége. Ez minden másnál job-

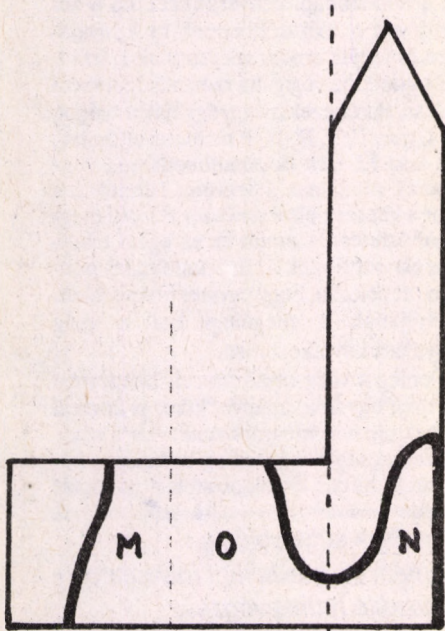
ban létszükséglete az emberiségnek, hiszen életveszélyben van. S mivel igen kevesen vannak, akik a 2. trsz-ben munkálkodni képesek és hajlandók, ezért valóban kiáltó ostobaság ezeknek is az 1. trsz-be ölni energiáikat.

Az optimális megoldás az ön- és család-fenntartás egy helyes mértékű 1. trsz-beli bér munkával. A helyes mérték pedig a keresztény szegénységhez szükséges minimális pénz megkeresése.

8.2. Pályaválasztás

Mórus Tamás azt írja az Utópiában, hogy ha csak értelmes szakmák léteznének és az emberek jó része nem a fegyverkezés, és a gazdagok luxusigényei szolgálatában dolgozna, akkor elég lenne napi három órát dolgozni. A 3. ábrán szemléltetett pályaválasztási szempont: a K és az O, leginkább pedig az N területen keressünk foglalkozást magunknak.

Természetesen ez nem jelenti semmilyen foglalkozásban levők megítélését. Jézus felé elindulni bármilyen helyzetből, foglalkozásból lehetséges, sőt annak idején úgy tűnt, a

3. ábra: A pályaválasztás fő szempontja

vámosok és utcanők könnyebben indultak el, mint a főpapok. Ugyanakkor a keresztény hivatásukra ébredők nyilván nem mentek már el vámosnak vagy utcanőnek.

Gyakorlatias körültekintéssel valószínűleg található ezen a három (különösen az N) területen belül olyan foglalkozások, amelyek messzemenően átitathatók a 2. trsz-beli szolgálattal. Ennek lehetőségeire nyomban visszatérünk.

8.3. A mi kezünk tiszta?

Természetesen nem arról van szó, hogy így választva foglalkozásunkat, már nem veszünk részt az 1. trsz. káros hatásainak előidézésében. Ez lehetetlen, hiszen bármilyen munkát is végzünk az 1. trsz-ben, azaz pénzért, evvel munkaerőnk mások kezébe ad-

tuk, hogy céljaik szerint rendelkezzenek vele, s ezek a célok nem lehetnek mások és jobbakként, mint maguk azok az emberek, akik megfizetnek minket.

Ennek szemléltetésére nézzünk egy K területre eső foglalkozást: a pék szép szolgálata is...

lata, hogy kenyeret adjon az embereknek, hogyan torzul el az 1. trsz-ben. Egyrészt az általa sült kenyérből csak a fizetni tudóknak jut (az éhezőknek nem: É betű). Másrészt pl. Magyarországon 23%-al többet eszünk, mint amennyi egészséges lenne (Dr. Simai, 293. oldal) és az emberek 40%-a kövérnek számít (annak biológiai és pszichikai hátrányaival: F betű). Harmadrészt Magyarországon annyi kenyeret dobunk ki, hogy egy kisebb afrikai ország megélné belőle (R betű).

Nem is szólva arról, hogy minden nemzeti jövedelem egy nagy közös kasszába kerül, ahonnan az 1. trsz. kialakult elvei és gyakorlata (ld. 2. ábra) szerint osztják el, tehát az 1. trsz-ben végzett bármilyen munkánkkal óhatatlanul hozzájárulunk az F, T, R, P, H területek virágzásához is.

Igaza lenne Babitsnak: „Az élet piszkos, csak a semmi tiszta!” (Vágyak és Soha)?

Azt hiszem, nem az a dolgunk, hogy a kezünket mosogassuk. „Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belülről, az ember szívéből származik, az teszi tisztátalanná az embert.” (Mk 7,15) Nem az piszkol be minket, hogy a szerény megélhetésünkért végzett bér munkánkat mások rosszra is használják, hanem az, ha jólétünk érdekében, vagy lanyhaságból és konformizmusból szolgálat helyett is, a feltétlen szükségesnél többet is az 1. trsz-ben dolgozunk. A tiszta kéz nem igazol senkit. Csak a tett igazolhat minket. A világot gyógyító tett. A jézusi.

8.4. Az emberibb irányításért

Sorra vesszük most azokat a lehetőségeket, ahogyan 1. trsz-beli munkahelyünket és munkaidőnket átitathatjuk a 2. trsz-rel.

Amennyi beleszólásunk van a tervekbe, költségvetések elosztásába, az emberi munka felhasználásába a munkaidőn belül, törekedjünk ezeket úgy befolyásolni, hogy az 1. trsz. jobban fedje az 1. ábrán levő egészséges emberi igényeket. Tehát törekedjünk a K, O, N növelésére, és az F, T, R, H, P csökkentésére. Elsősorban saját munkaidőnket, feladatainkat próbáljuk így alakítani.

Az emberibb irányításért valószínűleg többet lehet tenni egy magasabb pozícióban. De Jézus az evilági ország vezetői magatartását uralkodásnak mondta (pl. Lk 22,25-26). Hogyan ítéljük meg, hogy egy

Mikortól uralkodás egy pozíció?

pozíció már uralkodás-e? Mivel a ranglétra a rabszolgától a királyig folytonos, így nehéz lenne határt húzni. Néhány támpontot próbálunk adni az egyéni lelkiismeret és a közösség konkrét esetekre vonatkozó megfontolásaihoz.

Mindenesetre óvakodjunk a bármely társadalmi helyzetet, objektív tettet megengedő 'lelki' szempontoktól (pl. nem baj ha gazdag valaki, csak lélekben maradjon független az anyagiaktól; nem baj, ha valaki ledöfi az ellenségét, csak a gyűlölet érzése nélkül tegye).

Egy pozíció még lehet nem-uralkodás, ha — szegény és irgalmas marad (nem baj a nagy fizetés, ha adásra használja);

— nem kívánnak tőle olyan reprezentációt, ami lehetetlenné, képmutatássá teszi szolidaritását a szegényekkel;

— szelíd és hasznos marad (az ideje nem fúrásra, fúrások kivédésére, nyalásra, kép-)

Jézus nem játszotta ki a jóságot és a prófétai kritikát egymás ellen, hanem összekapcsolta a kettőt!

mutatásra, hazudozásra, szűk csoportérdekek küzdelmeire stb. meg);

— életében nem kerülnek túlsúlyba a dolgok a személyekkel szemben;

— fő gondja a szeretetre nevelés marad (és marad ideje az ehhez szükséges tanulásra, közösségre, imára stb.);

— tudja követni a gazdagok stb. felé jajokat kiáltó és az 'igazságszolgáltatás' által kivégzett Krisztust, aki a jóságot összekapcsolta a prófétai kritikával.

További és még konkrétabb támpontokkal bizonyára tud szolgálni kinek-kinek az egyéni lelkiismerete ill. alapközössége.

Lássunk egy példát arra, hogyan javul az 1. trsz. Néhány, Jézus által hangsúlyozott, akkor még nagyjából 2. trsz-beli feladatkör — pl. az irgalmas szamaritanus, a vándorok befogadása vagy az idős szülők támogatása — ma a gazdag országokban már jóval nagyobb mértékben belekerült az 1. trsz-be (mentők, kórház, SZTK; vendéglők, szállodák; nyugdíj). Természetesen az eléggé gazdagoknak régen is rendelkezésükre állt a kor szintjén megfelelő úti kíséret, orvos, fogadó és a nyugodt öregkort biztosító vagyoni tartalék; s „természetesen” a nyomorgó tömegeknek ma sem áll rendelkezésére mindez. Az 1. trsz. természete alapján nem változott, de „alakja” (ld. 2. ábra) igen, s ezen a téren éppen kedvezően. Valószínűleg ebben a fő szerepet az anyagi erők növekedése és szervezése játszotta: a jerikói úton utazók már előre kifizetik a közbiztonságot az adó, a mentőt és kórházat a társadalombiztosítás és utasbalesetbiztosítás formájában. (A bőségesebb anyagi erőkből ugyanakkor a fegyverkezésre is sokkal több jut, mint régen.) De bizonyos szerepe a különféle szintű vezetői döntéseknek, a szélesebb néprétegek szellemi fejlődésének, s mindezek mögött elsősorban Jézus követőinek is volt.

8.5. Munkatársaink, ügyfeleink

Munkatársaink azok közé tartoznak, akikkel a legtöbb időt vagyunk együtt. Jelen-tős szerepet játszunk az életünkben öntudatlanul is. Ha a körülmények és a feladat megengedik, jó lelkiismerettel beszélgethetünk velük munkaidőben is. Az együtt munkálkodás öröme és a munka által létrejövő sze-

mélyiségfejlődés ugyanúgy eredmény, mint a késztermék.

Azok az állások pedig, ahol emberekkel foglalkozunk, nagy szolgáltatási lehetőségeket rejthetnek. (Nevelőintézet, gyámügy, kollégium, öregotthon, szociális gondozó, orvos, ápoló, mentős, gyógytornász, tanító, óvónő, pszichológus, pártfogó stb.)

Sok alkalmat nyújthatnak azok a foglalkozások is, ahol futólag találkozhatunk emberekkel otthonukban (pl. statisztikai felmérő, könyvtárosok, postás stb.).

Az ilyen, eleinte a bérmunkaidőben rejtőző szolgálat kinőheti magát s háttérbe szorítva a bérmunkát, kiterjeszkedhet az egész napra. Lássunk egy példát.

Jézus a Szentlelket a 'Paraklétosz' görög szóval (jelentései: pártfogó, ügyvéd, vigasztaló, segítségül hívott, segítő, közbenjáró)

A Lélek és az ügyvéd...

jellemzi (pl. Jn 15,26). Belülről átélve bizonyára sok olyan szolgáltatási lehetőséget lehet találni az ügyvédi foglalkozásban (és más foglalkozásokban is, ahol emberek segítségért fordulnak hozzánk), amely hasonló a Lélek munkájához.

Itt csak egyet említünk: valóni szándékozó házaspárok sokasága fordul az ügyvédhez. Egy részük csupán azért, hogy intézze el a köztük valójában már lezajlott válás jogi formalitásait; jó részük azonban (ki nem mondottan) inkább segítségért. Erre mutat az,

akkor példamutatásának erejét jórészt elveszténé, félkész munkát végezne, nem segítené fel odáig az 'ügyfeleit', hogy maguk is áldozatos, a rászorulókon viszonzást nem várva segítő szeretet-emberek legyenek.

Ugyanakkor egy ilyen ügyvédnek a fizetésért végzett munkája erősen lecsökken, hiszen a családterápiára sok idő kell. Ilyen alapossággal segítve negyedannyi válóperes ügyet tud csak vállalni. „Hivatásos”, „egésznapos” ügyvédé (pontosabban „segítő”-vé) válik, pénzkereső (1. trsz.-beli) munkája mégis (illetve éppen ezért) visszaszorul.

8.6. Rugalmas munkaidő, független munkakör

Az ügyvéd nem tehetné meg mindezt így könnyen, ha munkája nem lenne alapvetően egyéni jellegű. Így bár munkaközösségekben dolgoznak, nagy szabadsággal rendelkeznek. De aki egy brigádban dolgozik, ahol a többiek „hajtósak”, pénzszeretők, az hogyan vonja ki magát abból, amit a „pogányok tesznek” (vö. Lk 12,30)? Ezért van

Kilépni a pogányok 'brigádjából'...

jelentősége olyan munkaköröket keresni, ahol az embernek szabadságában áll jóval kevesebbet dolgozni (és persze így jóval kevesebbet keresni) mint az átlag. Ilyen foglalkozások vannak pl. a szellemi alkotásban (fordító, újságíró, számítástechnika stb.)

don töltjük: ha látják, hogy szenvedélyesen szolgálunk egy jó ügyet és ez átszövi a munkaidőnket is.

Összefoglalóan mondhatjuk, hogy a szégyenségünkhez szükséges szintű (ld. 8. 1. pont) bérmunkát jó pályaválasztás esetén (ld. 8. 2. pont) jó lelkiismerettel végezhetjük, hivatásunk részeként tekinthetjük, ugyanúgy, mint az otthoni mosogatást is. Ha életünket átalakítottuk Isten tetszésére életharmóniává, akkor annak minden mozzanatát az életszentség ambíciójával végezzük.

9.) Felkészülés a hivatásra

9.1. Nagyon fontos

Ha egy régies munkaerőcsúsz, szakmájához kiválóan értő, igen lelkiismeretesen dolgozó keresztény felnőtt megpróbálkozik valami szükségesebb szolgálattal, valószínűleg hamarosan kiábrándultan fogja megállapítani, hogy ő bizony aligha van több hasznára az emberiségnek pl. botcsinálta katekétaként, mint ha a szakmáját úznie teljes erőbedobással és hozzáértéssel. Kemény munkával kell mintegy újra felkészülnie az életre, mert az ifjúkorában felkészüléssel töltött másfél-két évtizedben — az oktatási rendszerek torz egyoldalúsága következtében — szinte csak a szakmára készült fel.

Természetesen az emberiség érdeke az elsődleges, tehát ha valaki belátja, hogy az energiáit a 2. trsz.-be kell bevetnie, akkor önmaga „átképzését” nem kerülheti el. Hiszen ha pl. zabhegyezőből képeznek a szükségesnél többet, akkor nem egy új zabhegyező kombinát építésével oldják meg a gondot, hanem a végzett zabhegyezőknél kell sutba vágniuk a diplomájukat, tudásukat, és az oktatási rendszerek tervszerűtlenségén bosszankodva át kell képezniük magukat egy szükségesebb szakmára.

De a valóságban ez nem ilyen világos. Közismert példa: sok nő évekig tanul, diplomát szerez, de a feleség- és anyaszerepre ez nem készíti fel őket. Tudományos tény, hogy egy kisgyerek lelki egészségének egyik alapfeltétele az első évek szoros, zavartalan, szeretetteljes anya-gyermek kapcsolata. Tehát elsőrendű társadalmi igény kellene legyen, hogy az anyák az első években maguk gondozzák gyermeküket. Mégis a nagyobb fizetésű és a diplomás nők közül nagyon sokan nem mennek el gyesre, mondván, hogy mivel a munkájukért több pénzt kapnak, ezért az bizonyára fontosabb a társadalomnak, mint a gyermekgondozás. Nem látják, hogy a fizetőképes keresletnek és a fontos igényeknek nem sok közül van egymáshoz. Mások úgy érvelnek, hogy nem fogják sutba dobni a diplomájukat, hogy helyette pelenkát mossanak. Pedig embert alkotni maradnának otthon, amely minden

Ha a házasságra készülők gyermeknevelésből is diplomáznának...

másnál több felkészülést kívánna. Ha gyermeknevelésből is diplomáznának, már nem lenne olyan furcsa, hogy a másik diplomájukat egy ideig parlagon hevertetik. A papok

hogyan kb. 40%-uk az első, békéltető tárgyalás után (legalább egy időre) eláll a válás szándékától. Ha egy ügyvéd megfelelő lelkülettel és felkészültséggel szívtügyvé teszi a válásba került családok sorsát, akkor a hozzá forduló házaspárokat otthonaikban meglátogatva, beszélgetéssel, frásokkal, programokra meghívással, tanúságtétellel, csoportos összejövetelekkel, imádsággal stb. sokat segíthet s egyes esetekben teljes gyógyulást érhet el (megtért, közösségben élő keresztény családdá válhatnak). Ezért a többletmunkáért, a látogatásokért nyilván nem kérhet pénzt, hiszen erre nem kérték, s ha az ő zsebükre csinálná, bizonyára elutasítanák. Ha pedig a végén — az eredménytől boldogan — hálájukat pénzben akarnák kimutatni, szintén nem fogadhatja el, hiszen

vagy a háztáji mezőgazdasági munkában (pl. sertésnevelés, facsetenevelés, fólizás stb.)

Az is megoldás lehet, ha az ember bőven a képességein alul választ foglalkozást. Így könnyen teljesíti azt, amit a többiek is, mégis marad ideje, energiája más szolgálatokra. A világ fiai épp ellenkezőleg, olyan magas pozíciókra törekcsenek a magasabb fizetésért, amelyek meghaladják a képességeiket.

Sok munkahelyen az idő egy része kényszerű várakozással vagy lebzseléssel telik. Azt hiszem, nem éri szó a ház elejét, ha ezeket az időket nem próbáljuk a többiek-nél szolgálmasabban bérmunkával kitölteni. Persze becsülni csak akkor fognak (és akkor leszünk jó hatással), ha nem pletykával, unatkozással, hanem értelmes, hasznos mó-

egy részének is van szakmája, diplomája, (nem-intézményesített függetlenítetttség esetén) mégsem tartjuk bűnnek, ha azt nem gyakorolják.

Mivel az oktatási rendszereket megtervezők, az azokat alakító erők emberképe nem azonos az 1. ábrán jelzett jézusi embereszménnyel, ezért a hivatásuk tudatára ébredő keresztények bosszúsága és önátképzése igen gyakori és nagymértékű lesz — hacsak nem tudjuk a hivatást már a pályaválasztást megelőző korban fokozatosan felbreszteni a fiatalokban!

9.2. Az életharmóniára készülni

A nevelélmélet nagyon szépen beszél tudományos, polittechnikai, erkölcsi (haza és emberiség, embertársak, családi élet, igazságosság, munka, anyagiak, önfegyelem stb.), esztétikai (természet, művészet, alkotás, ember, közösség, emberi környezet), testi és világnézeti nevelésről. A gyakorlatban azonban (néhány kiváló tanár szűk környezetétől eltérően) mindez gyengén valósul, s még külön fájdalmasan hiányzik belőle Isten, örömhír, remény.

A keresztény fiataloknak ezért saját kezükbe kell venni önmaguk kibontakoztatását. Éberem válogassák ki a jót az iskolai, otthoni, mozgalmi hatásokból és használják fel önnevelésükben. Ugyanakkor ne engedjék magukat felesleges és káros dolgokkal leterhelni (ami pedig igen gyakori). Arra az életharmóniára készüljenek, amelyben csak kicélt, megélhető és szolgálatokkal való átítatásra való rész a szakma. Ugyanakkor keressék azokat a szellemi, lelki, közösségi és szolgálati lehetőségeket a 2. trsz.-ben, amelyek megvalósítására már koruknak megfelelő szinten képesek. (Konkrétabb példák a 10. részben lesznek.)

Ebben az önállóságukban természetesen időnként botránkozással, ellenkezéssel kerülhetnek szembe, de ezek valójában ugyanúgy a keresztény életre való felkészülés szerkesztési mozzanatai, hiszen arra készülünk, hogy az „ellentmondás jelei” (Lk 2,34) leszünk az evlág fiai számára (vö. 1Pét 4,12-14). Persze egy fiatal sem várhatja vagy fogadhatja el, hogy a szülei a 2. trsz.-re való felkészülése ellenében tartsák el. Ez teljes ellentmondás lenne (vö. 5.5. pont), hiszen még a nem-intézményesített függetlenítetttség is csak olyanokra vonatkozhat, akik már nagy és komoly szolgálatot végeznek. Ez nem diák-

Generációs ellentét vagy béke?

korban szokott bekövetkezni. A helyes mértékű ön- és családfenntartásra (nem karrierre) felkészülni, s az otthoni munkákban a szülőkkel szemben támasztott anyagi igényeknek megfelelő arányban részt venni — ez az igazságosság alapvető követelménye, s ugyanúgy a hivatás része, mint a későbbi mosogatás a saját háztartásban. Az anyagi igénytelenség, a jól kiválasztott (ld. 9.3. pont) iskolában elért normális eredmény, az otthoni szolgálatkészség (de nem a családot meggazdagító pluszmunkában), és a tisztelet és szeretet kifejezése általában el tudja érni, hogy a szülők elfogadják (még ha nem is helyeslik), hogy gyermekük önző szemmel

nézve haszontalan dolgokra fecsérlí az idejét.

9.3. Iskolaválasztás

„Miért nem mentél állatorvosnak?” — kérdezték csodálkozva a tanárai egy keresztény fiútól, aki egy mezőgazdasági főiskola egyetlen színjeles tanulója, pedig csak annyit tanult, amennyit a társait korrepetálta. Képességeit és nagyközségi gyermekkorából adódó ismereteit jól mérlegelve választott iskolát a 8. 6. pontban említett szempont alapján: érdemes képességen alul iskolát, foglalkozást, munkakört, pozíciót választani, lemondva így a több pénzről és társadalmi nagyságról, és felszabadulva a tisztességgel és mellette sokféle szolgálattal.

Nem lesz-e ennek következménye egy általános ambíciótlanság, tunyáság? Nem válik-e a tudományos és gazdasági haladás dagadó vitorlájá petyhüdtté?

Az egyik apokrifban Jézus így szól a szombatot megszegő emberhez: „Boldog vagy, ha tudod, mit teszel. De ha nem tudod, akkor átkozott vagy.” Hasonlóan: ha hivatásból fakad ez a képességen-alul választás, akkor nem fenyeget a fentebb kérdésbe tett veszély. Akkor nagyon egészséges változás történik: a túlfeszített tanulásban való egy-

A túlfeszített tanulásban való egyoldalúvá torzulás helyett...

oldalúvá torzulás helyett a fiatal személyiségek harmonikusabbak lesznek, a tudományos és gazdasági „haladás” túlfeszített tempója némileg lassul, s ugyanakkor az emberek lelki egészsége, családi boldogsága, sokoldalú kultúrája és baráti kapcsolatai növekednek, a hivatásérzet pedig — nem figyelve többé arra, miért mennyit fizetnek — az emberiség legégetőbb problémáinak feszíti a vállait, a „fiók” amúgy is megrántott oldalának továbbrángatása helyett.

Az iskolában az önzés is és a hivatás is jelentkezhet külsőleg a szorgalom és a hanyagság látszatában egyaránt:

— Az önzés lehet szorgalmas (tanulok, hogy a diplomás elitbe kerüljek) és lehet hanyag (nem tanulok, mert lusta vagyok).

— A hivatás is lehet szorgalmas (tanulok, hogy segíthessek, „Paraklétosz” legyenek) és lehet (e téren) energiaszegény (ez a tudás nekem a szerény megélhetéshez kell, a hivatásomhoz szükségesekeket viszont iskolán kívül rendkívül szorgalmasan tanulom).

Természetesen a Paraklétosznak készülő sem tanul válogatás nélkül mindent szorgalmasan. Egyes tantárgyakból megelégszik a kettes szinttel, s emellett ő is megtanul — iskolán kívül — olyan, a hivatásához szükséges dolgokat, amelyek nem szerepelnek a tantervben. De vajon tudnak-e a diákok okosan válogatni, vagy csupán a termé-

A lustát, önzőt nem igazolja semmi.

szetükből fakadó trehányáság fogja fölőlegesnek minősíteni a legtöbb tanulnivalót? Ne tévesszük szem elől, hogy ez a tanulmány az ambíciózus keresztényeket energiáik átcsoportosítására biztatja, az ambíciótlanoakat pedig arra, hogy váljanak elköte-

lezett, a hivatásukban ambíciózus keresztényekké. A lustaságot választóknak ez a tanulmány nem nyújt igazolást. Egy ambíciózus diák pedig tud okosan válogatni a tanulnivalók közt, mert éppen ez az ambíció szükségképpen oda vezet, hogy már diákéveiben is gyakorolja a hivatását. Ebben a gyakorlatban szerzi a tapasztalatot, ítéloképességet, hogy milyen felkészülésre van szüksége.

Mégis, aki a tanulnivalói közt kevés olyat talál, ami a hivatásához szükséges, annak el kell gondolkodnia egyrészt azon, hogy nem

A hivatás szerint választani az iskolát, a letelepedést, az állást...

kellene-e a hivatásához közelebb eső foglalkozást és iskolát választania, másrészt azon, hogy milyen módon lehetne mégis alkalmazni az adott tudását a 2. trsz.-ben.

Fontos iskola- (és pálya)választási szempont az is, hogy az ember találjon bér munkahelyet magának ott (azon a földrajzi helyen ill. szociológiai környezetben), ahová a hivatása szólítja. Sokszor a hivatás falura szólít, de a foglalkozás a várososhoz köt. Vagy a hivatás a társadalom valamely rétegébe szólít (munkások, parasztok, csövesek, cigányok stb. közé), de a foglalkozás egy más réteggel vesz körül. Sokkal nehezebb később változtatni, mint előre gondolkodni. (Sok fiatal küzd „fel” magát csillogóbb, „elittebb” környezetbe ahelyett, hogy fölfedezné küldetését a maga népéhez.)

A történelem nagy pedagógus szentek sorát állítja elénk (pl. Kalazanti Szent József, Néri Szent Fülöp, Don Bosco Szent János). Ma is sok keresztény fiatal találja a hivatásához legközelebb álló foglalkozásnak a pedagógus pályákat. Itt sajnos számolni kell avval, hogy a félhivatalos álláspont szerint a keresztény emberek „nem alkalmasak a jövő generációjának megfelelő szellemben való nevelésére”. Mégis, egyáltalán nem szabad lemondanunk az N területéről, ha bátran és megalkuvás nélkül tudunk ott dolgozni. Erre van is lehetőség. Ugyanis sajátos törvényszerűségeként az anyagiakat termelőket mindig jobban megfizetik, mint az embert nevelőket. Ezért a tanári képesítésű emberek is sokszor inkább jobban fizető nem-tanári állásokba mennek. Így az iskolák (különösen a társadalmi feltörekvés által létrehozott „légüres” területeken, pl. kis falvakban)

Inkább a munkanélküliséget választotta...

szívesen fogadnak képesítés nélküli tanítókat, s egy ilyen állásból még az is elvégezheti a főiskolát, akit előbb még nem vettek föl vallásos meggyőződése miatt.

Még a bátorságról és meg nem alkuvásról annyit: adott esetben sokkal nagyobb nevelői eredményt hozhat a következmények vállalása, mint a meggyőződést elhallgatva tovább tanítani. Például 1926-ban Mexikóban az elemi iskolai tanítóknak nyilatkozatot kellett tenniük az ateizmus mellett. 400 tanító közül 399 inkább a munkanélküliséget választotta. Ma a mexikóiak 96%-a katolikus.

9.4. Pozitív etika

Nem az a dolgunk, hogy számúzzuk életünkben a bér munkát, hanem hogy szenvedélyes Isten- és emberszeretettel, fizetséget nem várva, készséggel rendelkezésre álljunk az igazi rászorulóknak. Így állandóan fontosabb szolgáltatásokat vállalva a nélkülözhetőbb helyére, fejlődik ki az életharmónia, s így kerül a bér munka a megélhetéshez szükséges minimális szintre.

Ellenkező esetben, ha valaki nem szolgál néha szinte a túlterhelődésig, akkor félő, hogy a bér munka trónfosztását csupán ambíciótlansága öngazolásával használja, talentumai a két termelési rendszer között a semmittevésbe esnek és így „lusta, mihaszna szolgáló” minősül (vö. Mt 25,26).

10.) A 2. trsz.

10.1. Miért nevezzük „termelési rendszernek”?

„A földi humanizációs folyamat, ha nem is azonos az Isten Országának fejlődésével, de beletartozik abba. Küldetésünk tehát nemcsak vallási, hanem humánus is. A keresztény üzenet az ember minden fáradozásának szót” — kommentálja Schillebeeckx a Lumen Gentiumot (Concilium, 1968. június). Vannak ugyanis, akik a munkát ki akarják zárni a keresztény hivatás elemei közül. Mások, látván ezt a lehetetlen szétválasztást, a bér munkát bevonják a keresztény hivatásba, de csupán elvileg, felszínesen, leöntve egy kis szenteltvízzel, anélkül, hogy átgondolnák és megváltoztatnák a bér munka valóságát az Evangélium követelményei szerint. E két szélsőségtől eltérően, a munkát valóságosan kell a hivatás részévé tenni:

— a bér munkát átvizsgálva és kizárva belőle minden nem-keresztényt,

— s fölfedezve a munkának olyan formáit, amelyek csak látszólag hasonlók az 1. trsz-beli munkához, mert máshogy és mások számára végezzük.

E különbség lényege az, hogy a 2. trsz-ben nem azt nézzük, hogy fizetőképes-e egy igény, hanem hogy Istennek tetsző-e. Egészséges (az 1. ábra értelmében) akarjuk tenni az embereket azáltal, hogy az egészséges igényeket szolgáljuk.

A „termelési rendszer” elnevezés utal arra, hogy „ipari” méretekben kell szolgáljunk, mert a szükség óriási. A 2. trsz-nek ezenfelül munkaalkalmat (nem bér munka állást, de esetleg mellesleg azt is) kell biztosítani a szolgálatra kész embereknek. (Jó példa Teréz anya vagy Albert Schweitzer műve, amelyekben sok ember talált 2. trsz-beli munkaalkalmat. De egy bokor közös dolgai, vagy egy plébánia körüli élet is fejlődhet efelé.)

A 2. trsz-nek jellemzője, hogy közösséget teremt benne szolgálók között. Másik jellemzője, hogy célja és eszköze átfedi egymást: a félig már gyógyult embereket úgy teszi még egészségesebbé, hogy lehetőséget nyújt nekik, hogy ők is szolgáljanak másokat. Ezzel a „szolgálni szeretnék” egészséges emberi igényét elégíti ki. Itt külön meg kell említeni azokat a nőket, akik különféle

okokból (akár önkéntes elhatározásból) nem alapítottak családot. Számukra jóval kevesebb intézményes életkeret-lehetőség van, mint a cölebsz életet választó férfiak előtt. Különös gonddal kell segíteni, hogy megtalálják a helyüket. Ez az ő számukra kiteljesedtebb élet, a 2. trsz. számára pedig komoly erőforrás lehet.

Fontos jellemzője általában a 2. trsz. munkaalkalmainak a rugalmasság. A dolgozó anyák hajszoltsága és a geszen lévők által gyakran érzett élet-szürkeség két véglete között az 1. trsz. nemigen találja a megoldást. Sem otthoni munkalehetőség, sem részmunkaidős munka nincs elegendő és megfelelő. A szolgálat viszont úzhető otthon is, és ha arra van szükség, otthonról kimozdulva is.

A termelési rendszer fogalma azt is kifejezi, hogy ugyanolyan maximális felkészüléssel, időbevetéssel stb. kell végeznünk, mint mások a bér munkát. Ma először berendezzük életünket a foglalkozásunk szerint (iskolák, munkahely, letelepedés) és a szabadidőben, szinte hobbiként „éptjük” Isten Országát. Meg kell fordítanunk: életünk alapja a hivatásunk, s ennek alárendelve, ehhez alkalmazva, sőt ebből a hivatásból fakadóan kell megválasztanunk iskoláinkat (s azon belül, hogy mit tanulunk meg mé-

területen, hanem ők csak összefogják, irányítják sokak munkáját. Például ha valaki a házasságtérápia szakembere, azért még természetesen elmegy egy beteghez takarítani egy rendszeresen odajáró testvérével; s egy problémás házaspár gyógyításakor igénybe veszi jó házasságban élő testvéreinek „amator” segítségét is.

„Termelési rendszer”-nek megfelelő kell legyen a felkészülés is a szolgálatra: nem csupán egyéni, hanem rendszeres, kollektív és szervezett (pl. tanfolyamok). Ugyanakkor erősen össze kell fonódjon a gyakorlattal. Maga a 2. trsz. is szervezett és tervszerű kell legyen, a társadalmi valóság alapos elemzésére és ismeretére épüljön.

Két különbséget ki kell emelni, amelyeknél a „termelési rendszer” elnevezés félrevezető. Egyrészt az egész szolgálatunk alapvetően nem dolgokra irányul, hanem emberekre. Ha a világot gyógyítani akarjuk, akkor az emberek szívét kell meggyógyítanunk. Hiszen minden baj az emberből származik. A másik különbség pedig az, hogy a szolgálatunkban egész személyiségünkkel részt kell vennünk. A világnak van elég megváltatlan megváltója. Csak ha szentekké válunk, akkor szenteljük meg a világot.

Két különbséget ki kell emelni, amelyeknél a „termelési rendszer” elnevezés félrevezető. Egyrészt az egész szolgálatunk alapvetően nem dolgokra irányul, hanem emberekre. Ha a világot gyógyítani akarjuk, akkor az emberek szívét kell meggyógyítanunk. Hiszen minden baj az emberből származik. A másik különbség pedig az, hogy a szolgálatunkban egész személyiségünkkel részt kell vennünk. A világnak van elég megváltatlan megváltója. Csak ha szentekké válunk, akkor szenteljük meg a világot.

10.2. Mire van szükség?

Különbözőbb rendszerezés nélkül néhány példa következik egy plébánia körüli kisközösségcsoport valóságának és elképzeléseinek látóköréből. Elsősorban sok kisközösséget teremtő és tápláló vezetőre van szükség, mert a kisközösségek csoportja univerzális szervezete lehet a szolgálatoknak és a felkészülésnek. A kisközösségek fejlődését pedig ilyesféle szolgálatok segítik: lelkigyakorlatok, előadások, tanfolyamok és gyakorlati képzések tartása ill. szervezése, lelkivezetés; az egységet munkáló kapcsolattartás a különféle egyházak és egyházrészletek között és tapasztalatátadás a legdinamikusabban szolgáló mozgalmak felől, tolmácsolás...

Az ifjúság (családi nevelést segítő és kiegészítő) neveléséhez tábor szervezés és vezetés, színjátás és annak sokféle háttér munkája, éneklés, zenélés és ennek háttér munkái, testnevelés és játék szervezése...

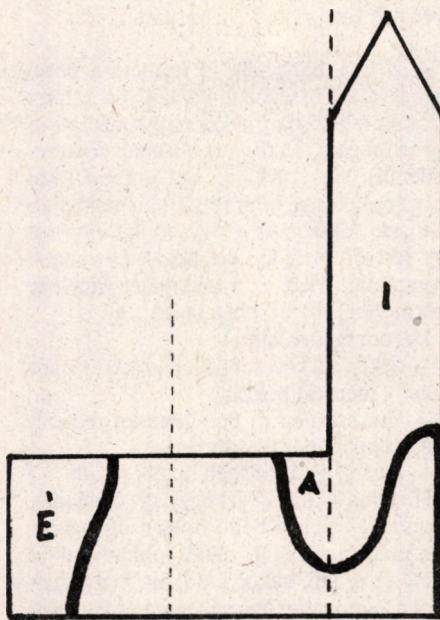
A rászorulókon való közvetlen segítséghez karitás szervezés (és mindenki szíves rendelkezésre állása kisebb alkalmi vagy rendszeres segítségre), szociális munkások; az éhezőknek küldés szervezése...

A cselekvéshez nélkülözhetetlen szellemi életet ilyesféle szolgálatok segítik: a 2. trsz. sajátos szakirodalmát jól ismerő könyvtáros, könyvterjesztés, szerkesztés, szemlézés, géprás, fordítás, tanulmányok és könyvek írása, fotózás, magnófelvételek, képzőművészeti alkotás, dalok szerzése, társasjátékok alkotása...

A társadalmi problémákban való gyógyító részvételhez nagy számban szükség van:

— lelkipásztorokra és sok katekétára, akik az életfordulókban vallási ünnepiességet igénylő „pogányokkal” kapcsolatba kerülve el tudják őket vezetni az elkötelezett kisközösségi kereszténységig;

— misszionáriusokra a falvak, a csövesek,

4. ábra: A 2. termelési rendszer

lyen s mit tanulunk még hozzá), foglalkozásunkat, bér munkahelyünket, lakóhelyünket.

Profi módon kell a hivatásunkat úznunk, de nem szelet-emberként, szakbarbárként, hanem az életharmónia teljességében. Ebből következik, hogy a 2. trsz-ben nem egy elit szakmabérgárda dolgozik egy-egy

a cigányok, a munkások, az állami gondozottak, a turisták, a lelki válságban levők (pl. telefonos lelkeségély ügyelet) stb. felé;

— tanácsadóokra a válságban levő házaspárok számára, a gyerekeket nevelők számára, a családalapításra készülők számára, a pályaválasztás előtt állók számára stb.

A 2. trsz. ezerféle szükségében szinte minden hozzáértés hasznosítható, akár a humán értelmiségi szakmák (pl. orvos, jogász, pszichológus, szociológus), akár a műszaki értelmiségi (pl. építész, számítástechnikus) vagy kétkezi szakmák (festő, asztalos, villanyszerelő, víz-, gáz-, fűtőszerező, háztartási gépek szerelői, sofőr stb.).

10.3. A 2. trsz. három fő területe

Az első a közvetlen segítség. Például kisnyugdíjú, egyedülálló néinek tv-t szerezni, vagy egy mozgássérült hivatalos ügyeit elintézni, vagy egy Istent kereső fiatalot bevezetni a kereszténységbe. A 8. 4. pont végén kifejtett okok miatt itt, a világ gazdagabb részében, a közvetlen segítség nagobbrészt I betűt jelent, s csak kisebb mértékben É és A betűt. Az itt körültekintő irgalomnak legnagyobb mértékben a „pásztor nélküli juhok” ötlenek a szemébe, s ezen „esik meg a szíve” (vö. Mt 9,36).

Az É és A területeket (amelyeket szinte mindig átszól az I igény is) főként azokban a „légüres terekben” lehet megtalálni, amelyeket a társadalmi feltörekvés elhagyottá tesz (például a tanyavilág, a kis falvak, a kispénzű rétegek). Egy francia példa: három házaspárból álló közösség egy eldugott kis faluba költözik, ahová nem jut pap, nem költözik orvos. Jól felkészültek, van köztük tanító, orvos, mezőgazdasági szakember. Egy közösség képes szembeszállni minden nehézséggel. A falu számára áldás a munkájuk, segítőkészségük, missziós szolgálatuk.

A közvetlen segítséghöz tartozik még jó néhány háttértevékenység, mint pl. az I betűhöz a szellemi termékek előállítását.

A 2. trsz. másik területe: pénzzel támogatni a földrajzilag távoli problémákon dolgozó testvéreket (például Teréz anyja, misszionáriusok stb.).

Valahányszor erről szó kerül, valaki mindig előhozza, hogy inkább magunk körül keressük a rászorulókat, mert pénzt adni könnyű, de személyesen szeretni nehezebb. S valóban, bizonyára vannak, akik számára ez a pénzküldés ugyanúgy a lelkiismeretük elaltatása, mint másoknak az egyházi adó fizetése (vö. 5. 5. pont). Mégis látnunk kell, hogy a közvetlen segítség és a távoli segítség nemhogy ellentétesek lennének, hanem

A közvetlen segítség és a távoli adás nem ellentétes, hanem következik egymásból.

egyenesen következnek egymásból. Hiszen ha igazán szívügyem a világ éhezése, nyilván megpróbálom másokat is megnyerni ennek az ügynek, s ez nem megy másképp, mint személyes szeretettel. Ugyanakkor viszont fabatkát se ér, ha magamból és másokból kiváló keresztényt nevelök, ha nem válunk képessé hűsbavágó szegénység vállalására a

testvéreinkért. (Egy példa: Ausztráliában a kínai vendégmunkások jól keresnek, s körülöttük tombol a reklám, a kirakatok, a mások tobzódása a fogyasztásban. Ők mégis mindig hazaküldik a fizetésük legnagyobb részét, s ugyanúgy egy marék rizsen élnek, mint otthon a nagy család).

Közismert tény ma már, hogy a világnyomor azért alakult ki, mert a fegyveres fehér ember a maga céljai szolgálatába állította más népek erőforrásait is. „Ha varázsvessző érintésére eltűnne mindaz, ami a gyarmati népekből kisajtolt profitból épült, Európa szerte egész városok tűnnének el nyomtalanul.” (Makai György: *A harmadik világ*) Ha kiszípolozni, tönkretenni kéznél van az 1.

trsz. számára, kell hogy segíteni is közel legyen a 2. trsz. számára a harmadik világ!

A 2. trsz. harmadik fő területe a belső segítség a közösségekben. Például ha valami elromlik a lakásban, akkor megcsinálhatom ugyan magam (ha tudom, lassan és szakszerűtlenül), vagy hívhatok szakembert (ami drága és ki tudja, hogy rendszeresen megcsinálja-e), de sokszor az a legjobb, ha elhívom egy testvéremet, aki ért hozzá és vannak szerszámjai (mert ez a szakmája, vagy egy ezermester). Ez utóbbi a belső segítség.

Három előnye van:

- neki jóval kevesebbet idejébe kerül, mint nekem, mert ért hozzá;
- szakszerűen és becsületesen megcsinálja (s talán még olcsóbban is);
- a pénz a közösségen belül marad.

Ha tehát a közösséget egy nagy családnak tekintjük, amely a belső dolgait úgy igyekszik megoldani, hogy minél jobban tudjon kifelé szolgálni, akkor indokolt, hogy mindent a leghozzáértőbb végezzen (a legkevesebb idő és legjobb eredmény). Arra is lehetőség nyílik, hogy egymást megfeddjük: „Ez az igényed messzemenően fogyasztói, én nem végzem el ezt neked.”

Nehezen eldönthető kérdés, hogy megfizessük-e egymásnak ezeket a belső segítségeket. Ha igazán megbízunk egymásban (hogy a másik ugyanúgy adásra használja minden nélkülözhető pénzt, mint én), akkor a belső fizetés olyan, mintha az ember az egyik zsebéből a másik zsebébe rakná a pénzt. De mégis, az én igényem fizetőképes (K betű)

és a testvéremnek joga van arra, hogy az igazi rászorulókat előnyben részesítse velem szemben (sőt, ez közös célunk, nekem is erre kell őt biztatnom!). Ha tehát nem vagyok a fizetőképtelen szegényekhez hasonlóan szegény, akkor jobban teszem, ha valami tisztos árat fizetek a belső szolgálatért; s ha nem fogadja el, akkor feltétlen beleteszem az éhezők kasszájába, mert így válik a testvérem engem-segítése valódi rászorulókat segítő szolgálattá.

Nem kívánok további, részletes, konkrét leírást adni a 2. trsz.-ről. A közösségek szolgálatkészségéből és leleményességéből születik meg, a társadalmi környezet alapos ismeretéből és ahhoz alkalmazkodva. Ötletek

sokasága támad, ha az ember a valóságot szemléli és a szívével gondolkodik. Egy taipei levél, a Szentek élete, egy emberi vagy társadalmi problémákat elemző pszichológiai vagy szociológiai cikk, egy újsághír, egy beszélgetés a kocsmában... s azt követően felelős közösségi megbeszélés és imádkozás... s máris megszületett egy áldott vállalkozás.

IV. Következmények

11.) Szegénység, kicsiség, védtelenség

11.1. A kulcskérdés: vállaljuk-e a szegénységet?!

A kereten kívüli papok helyzete hasonló ma leginkább a keresztény hivatásukat komolyan vevő világiak helyzetéhez. Hogyan oldják meg ők, hogy a megélhetés ne menjen — nyilvánvalóan sokkal fontosabb — papi tevékenységük rovására? Olyan állást keresnek, amely kevés időt igényel (pl. rovarirtás, takarítás, kazánfűtés, fordítás stb.) és anyagi igényeiket olyan szintre csökkentik, hogy ebből megélhessenek. Szent Pálról is tudjuk, hogy sátorozásból tartotta el magát időnként.

Gyakorlatias körültekintéssel bizonyára sokféle módot lehet találni arra, hogy kevesebb pénzért kevesebbet kelljen dolgozunk. Például csak a férfi vagy csak az

asszony jár bérmunkába, vagy részmunkaidős állást vállalnak, vagy szabadfoglalkozásúak, önállóak, szabad munkaidejűek, a háztájiban gazdálkodnak stb. Vagy tekintetjük a családnagyobb egységet, a közösséget egy gazdálkodó egységnek, s kitalálhatjuk a nem intézményesített függetlenítés, az egymást felváltva eltartás különféle formáit.

Érdeemes lesz egyszer egy tanulmányban megvizsgálni a családon (esetleg kisközösségen) belüli munkamegosztás előnyeit és problémáit a férfi és női személyiség, a gyermekek, a házasság, a közösség és a szolgálat szempontjából.

Láttuk, hogy semmi felelősségünk nincs a tudományos-gazdasági haladás előmozdításában, hanem a 2. trsz. a felelősségünk. Evvel azonban még csak a tudati feltétele van meg a hivatás komolyanvételének. A kulcskérdés az, hogy tudunk-e a szolgálatok kedvéért jóval kevesebb pénzből megélni.

Gyakorlatunkban a keresztény szegénység elsősorban a pénzadás következménye. Hiszen akinek nem az Anyagi Javak az istene (és lakásgondját már megoldotta), az a normális havi jövedelméből bőven tud szakítani az adás céljaira. A pénzsámolás gyakorlata is azért olyan fontos, hogy havonta gazdaggá váló önmagunkat ellenőrizni tudjuk.

Jézus és az apostolok szegénysége ezzel szemben abból származott, hogy elhagyták megélhetésüket, foglalkozásukat (Jézus az ácsműhelyt, az apostolok a hálót, a vámot, a földet, vö. Mk 10,29) azért, hogy munkaerejüket a 2. trsz-ben vessék be. „Kövessetek és emberek halászává teszlek benneteket!” (Mk 1,17) Jézus elvonja tanítványait az 1. trsz-ből, hogy

Jézus elvonja tanítványait az 1. trsz-ből, hogy a 2. trsz-t bízva rájuk.

a sokkal fontosabb 2. trsz-t bízva rájuk.

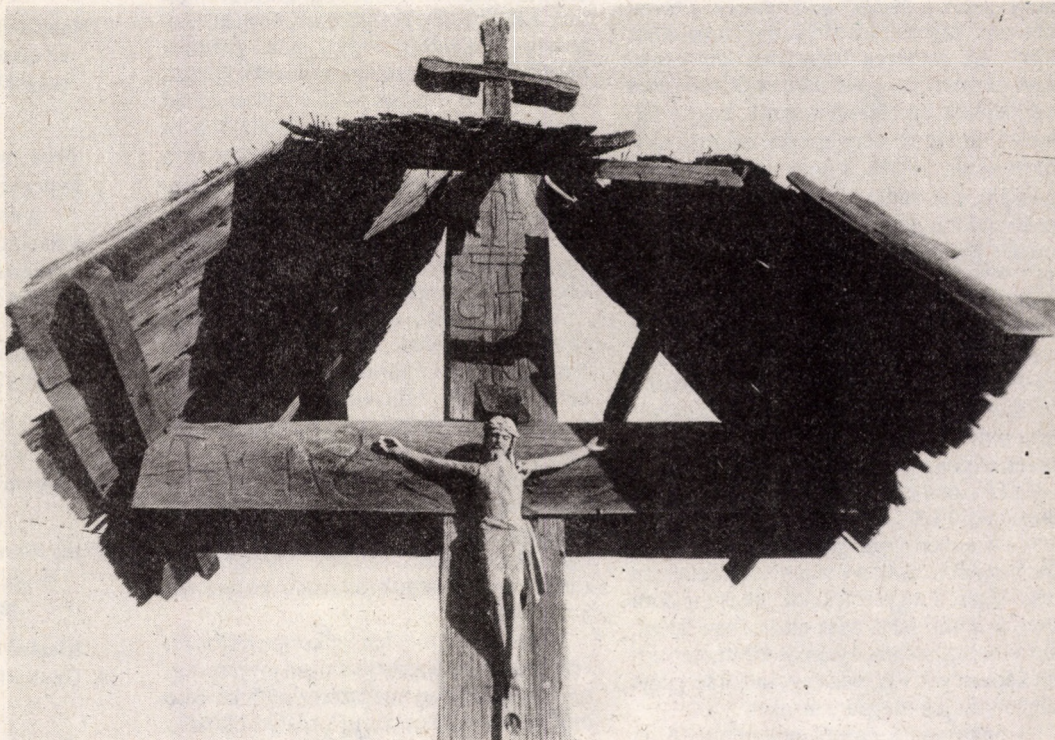
A keresztény szegénységnek szép, de mégiscsak a passzív 'világiak' számára kitalált egyoldalú formája az, hogy havonta újratermelődjőlétünkben adjunk, szívünk mértéke szerint, egyre többet. Sokkal többet használunk a világnak és az Országnak, ha önmagunkat nem az 1. trsz-ben vetjük be (s az ezért kapott pénzből adunk), hanem a 2. trsz-ben. „Aranyam, ezüstöm nincs, de amim van...” az sokkal többet ér: időm, energiám, karizmám, szolgálatom, szeretetem, önmagam (vö. Csel 3,6).

11.2. A szegénység a világ megmentésének eszköze

A szegénység nem csupán sajnálatos következménye a hivatásnak, hanem szerves

része, eszköze.

Nem akarjuk ezzel csökkenteni az adás jelentőségét. A 2. trsz. fontos szolgálata a pénzadás az éhezőknek. (A fejlett országokban élő rászorulóknak és a közösség céljaira csak kivételes esetben! Nagyon gyakori, hogy az itthoni „rászoruló” igényei már javában az F területre esnek! Gondoljunk csak bele, hogy a többmillió forintos rózsadombi villalás és a párezer forintos kis falusi vályogház közötti skálán hol helyezkednek el a lakásigényeink. S milyen rászoruló az, aki a lakása berendezésére sokezer forintot költ — amikor kevésbé divatos bútor ingyen lehet szerezni. Ezek a „gazdagok

egymást támogatják” adások többnyire a rossz lelkiismeretből fakadnak: „Ha magamnak megengedek ilyen életszínvonalat, akkor az ő hasonló igényét mi jögon minősítem indokolatlannak?” Szegény a szegénynek nem ad pénzt bolondságra, csak emberi igényre. S ugyanez áll a közösségi pénzfelhasználásra. A hivatalos egyházi keretekbe beáramló pénz nem kis része olyan egyéni és kollektív fogyasztói igényeket szolgál ki, amelyek botrányosak az Evangélium színe előtt. Az egyház, amelynek sok milliónyi éhező tagja van, hiába tatarozgatja az épületeit, attól a pénzéről döntők „belül még tele vannak kapzsisággal és gonosz-sággal” (Lk 11,39). Nem lesz addig tiszta, szép a templom, amíg kufárok és rablók barlangja (vö. Lk 19,46), amíg a templom jövedel-

Legjobb az egyházi adót egyből egy szegény egyháznak elküldeni.

mét irgalmas emberek nem a rászorulóknak adják (Lk 11,41)! Amikor a pénz felhasználásába való beleszólás legfőljebb ha formális, legjobb az egyházi adót egyből a szegény egyházak támogatására elküldeni és saját egyházközösségünket értesíteni erről, hogy meg ne botránkoztassuk őket (Mt 17,27).

A szegénység mint önálló szolgálat, óriási jelentőségű a jelenlegi jövő-kizsákmányolás, föld-szétrombolás megállításaiban. Nem hiába lett éppen Assisi Szent Ferenc az ökológia védőszentje. Marx a tőke önfelhalmozását ellentételezve kimondta, hogy az egyetlen értékteremtő erő az emberi munka. Az emberiségnek a saját kárán kellett rájőnnie, hogy ez a tétel csak a tőke és a munka szembeállításában érvényes. Az emberi munka csak igen kis mértékben értékteremtő ahhoz képest, hogy az értékek legnagyobb része a Föld készen kapott kincse. Schumacher ezt próbálja megértetni a közgazdászokkal, hogy rendszerük az alaptőké-

jét fogyasztja, így a biztos csőd felé rohan. Az ember csupán a háziasszonyhoz hasonlít, aki bevásárol az üzletben és elkészíti az ételt. Ezért azt lehet mondani, hogy a mai helyzetben amennyit az egyszerű megélhetés szintjén felül fogyaszt az ember, azzal többet árt a Földnek, mint amennyit az ellenértékként végzett munkájával használt. A szegény már pusztán a szegénységével hasznosabb, mint aki a szegénység szintjén felül fogyaszt és termel. (A mi eszményünk természetesen nem csupán egy passzív szegénység.)

Istenben gazdag és anyagiakban szegény életünknek roppant vonzóznak és felszólító erejűnek kell lennie. Az aszketikus világkultúra az egyetlen válasz a „Túléljük-e a jövőt?” történelmi kérdésére.

Nemcsak elfogadnunk kell tehát a szegénységet, mint az adás és a pénzkeresésre rá nemigen érő hivatás következményét;

hanem törekednünk is kell a szegénységre (mert aki F szinten fogyaszt, az rombol);

és nevelnünk is kell a szegénységre, mert ez az egyetlen útja annak, hogy az emberiség élete ne háború és kizsákmányolás és ökológiai pusztulás; a mi és a ránk bízottak élete pedig Jézustól való szomorú eltávolodás (vö. Mk 10,22), Isten megvetése (vö. Lk 16,13) és boldogtalanság legyen.

11.3. A szegénység Lelke

Milyen indítékokkal hív a szegénységre a Lélek?

— Mondj nemet a Föld tönkretételére.

— Mondj nemet a szegények kizsákmányolására.

— Vállalj sorsközösséget az éhezőkkel. Krisztus testében „ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele” (1Kor 12-26). De nem képmutatón, hanem valóságosan, hatékonyan: „Szívére veszi terhünk, gondunk. Vállára venni nem bolond!” — mondja József Attila.

— Képviseled azokat, akiknek még kiáltását is elnyomják. Légy égő gyertyacsonk, hogy „jobban lássák” az emberek a távoli tűzvészt. Myrdal, az 1974. évi Nobel-díjas írja: „Az emberek tudatában két összeegyeztethetetlen gondolatmenet van jelen egyidejűleg: egyrészt felismerik, hogy a fejletlen országok néptömegei iszonyú nyomorban sñnylődnék, s hogy nagyarányú segítségére van szükségük; másrészt viszont önző módon nem hajlandók semmiféle lényeges áldozatra e segítség érdekében. Ez

Kipusztul a

valóság felfogásának képessége...

az ellentmondás szükségszerűen pusztító hatással van az emberek valóságtudatára!” Személyes hatással kell helyreállítani az emberek valóságtudatát. Ahol élünk, a gazdag világ közepén kell a valóságot képviselni az életvitelünkkel.

— Istenben gazdagon akarunk élni. Az életharmónia csak a szegénység táptalaján lehetséges. S a gyermekeinknek is mindent meg akarunk adni: azaz elsősorban Istent, szeretetközösséget, irgalmas szívet, a szeretet képességét. Ezt csak egy családi szegénységben tudjuk megadni nekik.

— Segíts avval, amiről lemondasz. (Mint a kínai vendégmunkások, lásd 9. 3. pont.)

Nagyon sokan félreértik, félremagyarázzák, kigúnyolják a szegénységet. De a szegénység Lelke, a szeretet megtalálja a helyes életmódot. Azt mondják, a szegénységet a családok nem tudják megvalósítani. De Teréz anya nap mint nap hétezer gyereket etet Kalkuttában, s ez a nagy család nem akadály a szegénységének. A gyerekeinknek tápláló ételt adni: ez nem gazdagság, hanem szolgálata az éhezőknek. Hiszen a ránk bízottak naponkénti megéhezése ugyanolyan „rászorultság”, mint a távoli éhezőké. De ha annak tudatában látom el anyagiakkal a gyermekeimet, hogy jónéhány „fogadott” testvérkéjüknek még enni sem adtam, akkor nem fogom a feltétlen szükségesnél több anyagi dologgal tönkretenni a sajátjaimat, hanem inkább a fogadottaknak adok enni. (Igen, tönkretenni! Mert nem lehet két úrnak szolgálni, s ha jólétet adok a gyerekeimnek, akkor Istent nem tudom nekik adni!)

Praktikusan gondoljuk meg, hogyan szabadíthatunk föl erőforrásokat a szolgálatra. A szeretet nem a reprezentatív szegénységre törekszik, hanem a hatékony szegénységre. A mai ember életében a négy legnagyobb anyagi tétel a lakás, a kocsi, a nyaralás és a

lakberendezés. A szegénység legnagyobb horderejű kérdései tehát ezek:

— Hol és milyen lakással elégszem meg? Én is oda tülekszem-e, ahová a legtöbb ember tülekszik, s ahol ennél fogva minden drá-

A szegénység

legnagyobb horderejű kérdései...

gább? Keresem-e helyett a társadalmi fel-törekvés által teremtett „légüres tereket”, ahol sokkal olcsóbban jutok lakáshoz (és ahol a szolgálatra is sokkal nagyobb igény van)?

— Valóban többet tudok szolgálni kocsival, mint anélkül? Hiszen egy kocsi üzemeltetése két gyerek neveléséhez, vagy két közösség táplálásához, vagy 7 indiai gyermek neveltetéséhez elegendő erőforrást (pénzt, időt, energiát) emészt fel! S emellett a Föld tönkretevésének talán legokosabb és leghatékonyabb eszköze! Ilyen sokat ér a kocsi által lehetővé váló többlétszolgálat? S ha némelykor indokolt a kocsi és ezért megveszem, meggondolom-e minden egyes utam előtt, hogy feltétlen szükséges-e kocsival mennem?

— Mit jelent számomra a nyaralás? Ibusz-utat, Balafont, szállodát, kocsikázást? Vagy egy ismerős házat egy kis faluban, egy kerékpártúrát, táborozást, nyugati utat stoppal és hálózsákkal? Fogyasztást, tunyaságot, sznobságot jelent? Vagy csendet, beszélgetést, szépséget, imát, felkészülést, új-fajta szolgálatok kalandját, játékokat...? S ha van saját nyaralóm (ha már van), segítem-e olyanok nyaralását, akiknek ilyenfajta nyaralásra van szükségük (általában kisgyermek-családok)?

— Ma szinte minden szükséges bútor tú-relemmel és utánérdeklődéssel ingyen vagy sokkal olcsóbban megszerezhető kevéssé értékes hagyatékokból, új lakásba költözök-től, bontás előtt álló házakból, fogyasztói igényszintű ismerősöktől stb. Ezért az, hogy valaki igen olcsón renndezi be a lakását, nem kíván nélkülözést. A normális esztétika is olcsón, házilag megteremthető. Egyedül az emberek tekintetét kell elviselni. De ha félünk az emberek tekintetétől, akkor jobb, ha szóban sem valljuk magunkat krisztusi-nak, mert a szó és az életvitel ellentmondá-sával csak szegényet hozunk Óra. Ha félünk, hogy meglátják a világtól, s ezért inkább „lakberendezés-vékát” borítunk rá, akkor minek gyűjtöttünk egyáltalán fényt? (vö. Mt 5,15) Egy drágán berendezett lakás (ha nem a megtérés előtti életforma maradványa) olyan antitanúságtétel, amely tönk-retehet, hiteltelenné tehet minden apostoli törekvést.

11.4. Minden nevelő erőnk alapja az áldozatosság

Az Isten akaratába belesimuló, a hivatás érdekében vállalt, szeretetből fakadó kicsiség, szegénység, védtelenség (s egyes esetekben — nem valami szabály miatt, hanem mert a szolgálat természete megkívánja — a házasságról való lemondás), egyszóval áldozatosság nélkül csak férges, éretlen gyümölcs van. „Nem nagyobb a tanítvány a mesterénél.” (Mt 10,24) Mi sem tudunk

különb tanítványokat nevelni, mint amilyen tanítványai mi magunk vagyunk a Mesternek! (Legfeljebb, ha komolyan keresik az Isten Országát, kinőnek minket.)

Zsoltár

„Ezerféle börtönében mérhetetlenül sok ember várja az Urat.

Éhségben és szögesdrótok mögött, vagy önzésük, félelmük, magányuk, neurózisuk börtönében mondják sokan:

valami jót ki mutat immár nekünk?

Naphosszat Érted dolgozom, Uram, az éjszakában Érted virrasztok, reggel fáradtan is Reád ébredni boldogság.

Nem vagyok elismert szakember, képességeimen alul érvényesülök, a szolgálai munkát végzem, a fizetni nem tudóknak dolgozom. Nincsenek befolyásos barátaim, csak nem-befolyásos barátokat kapok szolgálatomért.

Velem nem kötnek a nagyok 'kéz kezét mos' szövetségét.

Bolondnak néznek, ujjal mutogatnak rám, szabadon szemeltnedhetnek velem a suhancok.

Bezzeg dicsekszik kapzsiságával a bűnös, és áldást mond a haszonleső, megcsúfolva az Urat.

Kicsivé lettem, nem véd tekintély, az Úr szavának tekintélyét minden nap ki kell vívnom.

Kiváltságaimat sorra feladtam, irigy keserőséggel ösztökélnek, akik gazdagságukat várják tőlem, reklámaik villogó fényében megszégyenítettek.

Biztonságom a múlté, nevem hírhedt lett, a főnökök nincsenek jó véleményekkel rólam.

Nincs vagyonom, se bankbetétem, se fényes tiszttségem, se érdemrendjeim. Reprezentatív épületeikben, elegáns kocsijaik között lenézetten loholok.

Napkeltétől napnyugtáig utánunk szimatolnak, bírják asztalán kész az ítélet.

Fennhéjázva mondja a bűnös: nem lesz számonkérés, nincs Isten! Ez minden gondolata. Útjai eredményesek, azt hiszi, hogy messze az ítélet.

De neveti őket az Úr, s nyomuk vész mindörökre. Helyüket majd a szelídek birtokolják, békét hoznak a földre.”

(1., 4., 10., 15., 36., 130. zsoltárok, szabadon)

Vallomás a szegények egyházáról

Az örömhír, mint társadalmi kihívás

Graham Greene-nel nemcsak világhírű író távozott közülünk, hanem egy olyan keresztény is, aki már korán megpróbált szemébe nézni annak a valóságnak, amit manapság „kétharmadvilág”-nak nevezünk és eközben azon volt, hogy ne hagyja figyelmen kívül az egyház szerepét, sorsát és felelősségét. Bizonytalán sokan emlékeznek a „Hatalom és dicsőség” című, 1940-ben kiadott regényére és az abban főszereplő mexikói „whisky-pap”-ra. Az 1990-ben Angliában kiadott Egyház és Politika Latin-Amerikában c. gyűjteményes tanulmánykötethez ő írta az Előszót, amelyet az Orientierung ápr. 15-i száma alapján alább közlünk. A különféle tanulmányok olvasása közben keletkezett benyomások nem csak önéletrajzi reminiscenciákra adtak alkalmat, hanem arra is, hogy Greene élesen foglaljon állást viszonyában a hithez és politikához. Egész életében elkötelezettje volt a közép-amerikai térségnek. Ezért említi kifejezetten az ottani 1983. évi pápalátogatást, mikor emlékezetes módon a nikaraguai kontra-áldozatok édesanyjai olyan eltasztva érezték magukat. E szomorú emlékezés ellenére — az előszót egyébként az 1990. februári választások előtt írta — valamint a könyvben szereplő Francois Houtard tanulmányból származó ismeretanyag ellenére, mely arról tudósít, hogy egy fura fejlődés révén a latin-amerikai püspökök tanácsa, a CELAM a „restauráció intézményesítésének” eszközüvé vált — Greene a végén egy megdöbbentő reménynek ad hangot.

Ez a tanulságos kötet, mely annak a latin-amerikai katolicizmusnak fejlődésével foglalkozik, melyből a felszabadítási teológia és a keresztény bázisközösségek keletkeztek, a magamfajta öreg urat arra készíti, hogy székében hátradrólve elmerengjen arról, milyen is volt ez az egyház akkor, amikor majd hatvan évvel ezelőtt nem minden ellenézés nélkül csatlakozott hozzá: a változások micsoda tengerét kell itt figyelembe venni! Angliában a legtöbb ember számára ez az egyház a római volt. Ezért amikor csatlakoztam hozzá „idegen lettem saját hazámban”, ami mindenesetre egy regényíró számára nem volt feltétlenül rossz; az idegen ugyanis új szemmel nézi a körülötte lévő dolgokat. De mint idegen mindenképp megbélyegzettnek éreztem magam, hiszen nem örültem az olyasmiknek, hogy először is, mint római katolikust a politikai jobboldalhoz soroltak. Sőt még tíz évvel később is sokan azok közül, akik nem olvasták könyveimet, úgy gondolták, hogy mint római katolikusnak, nekem Franco-pártinak kell lennem.

Mégis már a harmincas éves végén megindult valami változás ebben az egyházban. Ezért az első pillanatban meghökkének, mikor most ebben a könyvben Jon Sobrionak a közép-amerikai egyházról írt kiváló tanulmányában Gustavo Gutierrez idézetét olvasom, melyben ő Latin-Amerika egyháztörténetét egy Monsenor Romero „előtti” és „utáni” korszakra osztja fel. Végülis Helder Camara, a maga idejében Olinda és Recife érseke, Brazíliában már régen megtette a veszélyes döntést a szegények mellett. Aztán Mexikóban már 1937-ben lehetett valamit érezni abból, amiből később a keresztény bázisközösségek lettek. Az ottani valásellenes politika következtében az egyház már jelentősen megtisztult rómaiags magatartásától, sőt drasztikusan megtisztult, amint azt magam láttam Tabascóban, ahol sem templomok, sem papok nem maradtak, és nem kevésbé Chiapasban, ahol a papoknak még azt sem engedték meg, hogy akár csak egyik lábukat betegyék a templomba.

Ami a magánlakásokon tartott titkos miséket illeti, az „polgárinak” volt mondható, de amikor vásárnapokon a hegyekből az indiánok lejöttek, hogy pusztá emlékeztől és pap nélkül eucharisztiaát ünnepeljenek, akkor ez már bizonyosan olyasmi volt, ami a bázisközösségek kezdetét jelentette.

De amikor most tovább olvasom Sobrionot, rájövök, hogy Gutierrezet félreértettem. Romero érsek mártírúma az első püspökgilkosság az oltárnál Becket Tamás óta. II.

János Pál túlságosan visszafogottan ítélte ezt a gyilkosságot. Ez a mártírúma úgy, amint azt Gutierrez leírja, bizonyosan vízváltszóvá vált a szörványos kezdeményezések és a latin-amerikai egyházban ma látható állhatatos ellenállás között. Ez utóbbit min-

den bizonytalán az a ma is látható pimasz segítség is előidézte, amit az USA-kormányzat nyújt a halálbrigádoknak Guatemalában és El Salvadorban, valamint a kontráknak Nikaraguában, ami még az észak-amerikai püspököket is tiltakozásra hívta ki. A Fehér Ház magának köszönheti, hogy ma már nem úgy áll a helyzet, amint korábban, és nem is lesz úgy többé.

A szegények egyháza és a bázisközösségek nem csak az USA-hatalommal, a halálbrigádokkal és a kontrákkal szemben bizonyítják erejüket, hanem Ratzinger bíborosnak, a „felszabadítási teológia csúcsegyenlőjének” elrómaiastító nézeteivel, valamint II. János Pál pápa talán érthető előítéleteivel szemben is.

Azt írtam „érthető”, mert az az érzésem, talán lengyel hazájának ötvenes éveiből származó tapasztalatai vezették a pápát éktelen viselkedéséhez nikaraguai látogatása alkalmával. Az a hamis párhuzam vezette őt, ami fennállt a nikaraguai kormány, melyben három pap a legfelsőbb pozíciókban vett részt és a kelet-európai békemozgalom között, amely mögött egy külföldi hatalom állt azzal a tudatos szándékkal, hogy az országban az egyházat széthasítsa. 1955-ben egy hónap alatt beutaztam Lengyelországot, amikor a Pax-mozgalom már megalapították. (...) A Pax-mozgalom, mely külföldön született, az évek során veszített jelentőségéből, míg az a mozgalom, melyből a felszabadítási teológia, a bázisközösségek és a szegények melletti döntés keletkezett, bennszülött volt. Ezért a Pax-szal semmi közös nincs benne.

Amint ez a könyv bizonyítja, az amerikai kontinensen a katolikus egyház új életerőre kapott, noha harcol ellene az USA-adminisztráció és üldöztetést szenved El Salvadorban, Chilében, Paraguayban és Guatemalában. Szeretnénk remélni, hogy idővel még a római kúria is megtér talán XXIII. János pápához helyett, hogy tovább követné Ratzinger bíboros és a jelenlegi CELAM nyomdokait. ●

A legvédtelenebbek, legkiszolgáltatottabbak oldalán kell állnunk:

Rokonaink végveszélyben!

(Üzenet az Ob mellől)

Augusztus elején sikerült néhányunknak eljutni Ugorföldre, az Ob és Irtis mellé. Busszal, vonattal, vidéki repülővel, hajóval, helikopterrel. Még léteznek olyan vogul (manysi) és osztják (hanti) apró települések, ahol a hagyományos életforma szerint, a természet részeként élnek rokonaink. De éppen az ő földjükön folyik a legbrutálisabb természetpusztítás (Nyugat-Szibéria) a kőolaj, földgáz kutatása és kitermelése miatt, s így létföltételeiket veszítik el a halászó, vadászó, gyűjtőgető, rénszarvaspásztorokdással foglalkozó, használati tárgyaikat művészi remekműként készítő, fenséges világképpel rendelkező obi ugor rokonaink. Akik közülük még a hagyományos életmód szerint élnek: művészek, kézművesek, költők, papok, tanítók, orvosok, vadászok, halászok, pásztorok, geográfusok, biológusok, ökológusok egyszerre. A civilizált embernek volna mit tanulnia tőlük, de mégsem teszi, mert útjában állnak fizikailag és ideológiailag. Ezért inkább „civilizálja” őket, s e fáradozása közben a vodka a legfőbb segédeszköze.

A Franciaország nagyságú Ugorföldön már csak a lakosság 1 %-a őslakos (10-15 ezer), a betelepülők száma csaknem másfél millió. A gyönyörű szép tajgás, lápos, mocsaras, kanyargó folyók által szabdalta ország kétharmadán már szétrombolta a természetet a kőolaj- és földgázipar és geológusai hada. A maradék egyharmad területen is már olaj- és földgázvezetékek fekszenek.

A Kőolajipar pusztításából nyugat-európai cégek is kivesszik a részüket s már amerikai jelentkezők is akadnak.

Úgy tűnik, a Jelcin-rendszer éppúgy nem, vagy még kevésbé kíméli az őslakókat és környezetüket, mint a brezsnyevi. Ugor értelmiségiek panaszták, hogy Jelcint augusztus 7-ére Hanti-Manszijszkba várják, de az őslakók újságíróit előre kitöltötték a sajtókonferenciáról.

A helyi értelmiségiek kidolgoztak egy tervet, miszerint a maradék épebb területeknek legalább egy részét helyezték védelem alá, s azokat a hagyományos életforma szerint élő családok kapják. A terv azonban kivihetetlen külső támogatás nélkül.

1. Akinek kapcsolata van a Greenpeace-szel, a WWF-fel vagy a Global 2000-rel, kérje segítségüket!

2. Akinek kapcsolata van észak-amerikai indiánokkal, akik ősi területeikért kártérítést követelnek, próbálja meg elősegíteni a kapcsolatfelvételt, tapasztalatcserét köztük és az obi ugorok között!

3. Aki nemzetközi jogászt ismer, próbálja

meg fölkeríteni az obi ugorok ügyének képviselőit!

4. A győztes, de végtelenül becsvágyó Jelcintől próbáljunk meg ígéretet szerezni az obi ugorok jogainak tiszteltetésére a Greenpeace vagy a WWF közvetítésével!

5. Próbáljuk meg egy világglap munkatársát meggyőzni arról, hogy írnia kellene az obi ugorok és országuk elhallgatott tragédiájáról!

Az obi ugorok szomorú helyzete a megálló figyelmeztetés: a természet és a természeti népek elleni közvetlen vagy közvetett irtóháborúban diktatúra és „demokrácia”, Brezsnyev és Jelcin, Moszkva és Bonn egyre megy.

S ha a gépkocsiközlekedés további mesterséges gerjesztéséről van szó, nem szabad elfelejtenünk róla, hogy a sok más keserű következmény mellett több ezer éves

kultúrájú, művészet átszötte életet élő, példamutató bölcsességű, mesésen szép lelkű népeket és leírhatatlanul gyönyörű országunkat döntjük a pusztulásba az egyre féltelenebb kőolajkitermeléssel.

Hadd álljon itt még egy jelszó, ami azonban nem közönséges lözung, hanem rokonaink szívéből fakad (én egy vidéki tanítónő gallérján láttam kiírva):

Óvd a természetet, életed anyját!

A legfrissebb fejlemény: A Jelcin-rezsim egyik legelső intézkedése volt a „kis és ősi életmódot folytató” népek jogállásáról szóló passzust kihagyni az új alaptörvényből. Így szinte minden „jogállami” akadály elhárul a kis népek földjének végső kirablása elől.

1991. VIII. 26.

Kiszely Károly

Ti vagytok a Föld sója?!

A pap tökéletes: órákig ül a gyóntatószékben, jellemzi őt az áhítat lelkülete, pontosan végzi az Egyház által rárótt imádságokat, a breviáriumiakat, tele van jóakarattal, mégis hiányzik plébániája életéből a krisztusi lüktetés. Mintha nem lenne kovász a sütnivaló kenyérben...

A téli forradalmi nagy lelkesedések idején valaki merészen „bedobta” az ötletet egy líceumban: „Hívjunk meg egy papot egy beszélgetésre”! Az osztály zöme felzúdul: „Nem kell nekünk a pap!” Vajon elvetemültségből, tudatlanságból, téves ismeretekből táplálkozik e viselkedés, vagy mi is okai vagyunk netalán?... Elgondolkodtunk-e azon, hogy bármennyire kegyesek, tapintatosak, óvatosak, papi életünket katonás hősiességgel megélik is lennének, egy más, elfelejtett világ távolából szóló tanításunk (még azok legszebbike is), ha nem tudunk ember lenni az emberek között. Vagyis, ha papságunk nevében megfedkezünk ember voltunk számos lényeges összetevőjéről, a személyes emberi kapcsolatok vállalásában rejlő lehetőségtől a természetességen át a másik személy tiszteletéig, ami egyúttal önmagunknak, az ember istenképiségének járó tiszteletadás is.

Érdemes ezt a vonalat ápolni, vagy új, bátor és ezért némi kockázatot is jelentő útra kellene térni?

Ki a felelős azért, hogy a fiatalok (azok is, akik mindennek ellenére kitartanak)

mostohagyermeknek érzik magukat az Egyházban, rezignáltan hallgatják, hogy ők a jövő, a reménység, miközben bizalmatlanságot, tartózkodást tapasztalnak lépten-nyomon az Egyház vezetői részéről: nem igénylik a hozzáértésüket, nem figyelnek igazán az elvárásaikra, közömbösek a kételyeikkel szemben, és személyes igényeiket folyton korlátok közé szorítják.

Valljuk be, bármennyire fájó is: egy igen szűk réteget, a nagyon szerencséseket leszámítva, óriási a szakadék papok és hívek között.

Mert elbástyázzuk magunkat normák, hagyományok és keretek mögé, és valódi keresztény küldetésünk, ami a leglényegese az emberi létnek — ha már közösséget vállaltunk sokat próbált Egyházzal —, kívül reked a kereten. Hiányzik belőlünk az átütő erő, a krisztusi tűz: amikor Ő az emberekhez szól, szavain érzett, hogy nagyon fontos dologról, kinek-kinek a boldogságáról van szó. Hangja a valóságot közvetítette, s a ma embere ugyancsak valóságálapot keres a keresztény tanúságtétélében. Krisztus szellemében volna jó újszerden, „maian” szólani, s ennek alárendelni a kényelem biztonságát, vállalni az úttöréssel járó kockázatokat.

Az erőfeszítés pedig minden bizonyral megteremné a maga áldásos gyümölcsét.

T.O.M.C.S.I.

(A Csíksomlyói Kistestvérből)

Dokumentumhűséggel

A Taize-i Ifjúsági Zsinat indulásáról

(Második, befejező rész)

Ma éjjel arról álmodtam, hogy hazaérkezésem után keresztény voltom miatt börtönbe csuktak. Olyan valóságosnak éltem át, hogy közben fölébredtem és újra elaludtam és ugyanazt álmodtam tovább és nem tudtam elhinni, hogy csak álom ez a borzalom. Sírva könyörögtem a bírónak, hogy enyhítsen a büntetésemre, de erre még több évre ítélt. Rettenetes fájdalmat éreztem belül. Utána valahogy meg tudtam szököni, találkoztam édesanyámmal, de közben már a város utcáin riadóztatott egységek kerestek. Ekkor már nyugodt voltam, bár tudtam, hogy aligha sikerül megmenekülnöm. Otthon kiderült, hogy ha nem megyek vissza a börtönbe, akkor az egész családot elfogják. Nyomban visszamentem, de a zárkamban már újra ráeszméltem a csapás súlyosságára. Ismét jött a nagy belső fájdalom, bár már nem borított el, tudtam nagylelkűbben gondolkodni. Valószínűnek látszott, hogy a szökés miatt még fölemelik a büntetésemet. Rád gondoltam, szinte csak rád, vajon mi lesz velünk ennyi év alatt...

Bizonyára a Bernholddal való beszélgetés hozta ezt az álmot, noha igen kicsi a valószínűsége, hogy börtönbe kerül, ő most indul haza és áll a bizottság elé. Egy fiatal francia is beszélt tegnap erről, hogy megtagadta a katonáskodást és kétszer annyi ideig mezőgazdasági és szociális munkát kell végeznie helyette.

A jel itt van. Nem olyan nagy, de valóságos. Az ide jövők egymást elfogadása. S az érdeklődő, kereső sokaságon belül az elkötelezettek nagy száma a világ minden tájáról, akik igaz gondolkodással, kikalapált jellemmel és áldozatos étellel dolgoznak. Milliószer elszégyeltem magam ez alatt a pár nap alatt, ilyeneket látva. S talán a legnagyobb jel az a változás, ami egy turnus alatt itt végbemegy. Az elején alig más, mint egy nagy csödület. Mivel egy turnus utolsó előtti napján érkeztem, átéltem a turnusváltás zuhanását: az elején a beszélgetések közömbösségben és elégedetlenkedésben vergődnek, a szervezés nehézkes. Azután újra kialakul az a nagyszerű ünnep, amire érkeztem.

Csak egy persely van, az ajtónál, s az van ráírva: „Hogy mindenkit fogadhassunk”. A templomba nincs ünnepélyes bevonulás, csak csend, a fiatalok és a szerzetesek egyaránt szállingóznak, helyet keresnek, letérdelnek, imádkoznak. Aztán Roger testvér föláll és elkezdődik a himnusz. Ma az egyik szerzetes elkésett, himnusz közben bejött, megérintette Roger karját, egymásra mosolyogtak és ment a helyére.

Angelina spanyol, fél évet töltött Latin-Amerikában. Egyedül ment, mindenütt lelt barátokat, olyan elkötelezett fiatalokat, akik a legszegényebbek közé mentek élni, meghallgatni, szolgálni. Észak-Amerikából is sok fiatal él ott. Sokan a halálukat is elfogadják elkötelezettségük végső pontjaként, mint a mag földbe hullását. A szegények mellé állókat az erőszak fenyegeti, nyom nélkül tűnnek el (repülőőről a tengerbe dobják vagy a fogdáiban kivégzik őket). Küzdelmüknek a Zsinat reményteljes dimenziót ad. Ünnepeikben egész helyzetüket Istenhez emelik. Kapcsolatuk a gazdag országokkal nehéz, mert az érzésük is és a tudományos helyzetelemzés is azt mutatja, hogy mi vagyunk az okai a borzalmaknak.

Nagyon fáj ez a rettenetes helyzet az „emberiség nyomornegyedeiben”, amelyről egyre többet hallok. Az éjjel nem álmodtam a fájdalmat, hanem valóban örült rémületes fájdalom volt bennem, még reggel is sokáig a hatása alatt voltam. Most is nem pusztán

tudom, hanem érzem, hogy milyen rettenetes dolog a szegények közé menni, küszködni, reménykedni, vigasztalni, segíteni, beszélni, könyörögni és aztán rövid idő és vállalni egy iszonyatos halált, amelyről senki nem fog tudni semmit. Soha nem fogunk eljutni ennek a hősiességnek a megértéséig, amelyet nem a harag szenvedélye, hanem az irgalom táplál, soha nem jutunk el kis üvegházunkban az irgalomra, mint ahogy nem tudjuk megérezni önelégültségünket és önámításunk kirívóan kegyetlen voltát sem.

Angelínával is előkerül az a (tipikusan kelet-európai) gondunk, hogy a bázisközösségek nagy összegeket adnak össze a világ legszegényebbjeinek, de nagyon szűkösek még az illegális lehetőségeink is, hogy valutára váltsuk és elküldjük a pénzünket. Lelkesen bólogat és hangsúlyozza a fő feladatot: otthon elmondani mindenkinek, hogy milyen baj van a világban. Sok levelezés sem kell, de a leveleket sokaknak megmutatni.

Bérnhöld nekem adta „a követ”. Azt mondta, hogy új nevet kaptam és meg kell változtatnom az életemet. Tervezni könnyű, de itt és most kell elkezdenem, mert különben hazamenve elkap a gépszj. Valóban azt érzem, hogy vonz egy csodálatos eszmény és mégis még az itteni életem is rengeteg hibát tartalmaz. A mai este jó volt, tudtam segíteni megotthonosodni a két új csoporttagunknak. Talán nem voltam gögös, hanem kicsit hasonló Jacques-hoz.

Ma csak lézengtem. Ez a szabadság rádöbbsen, hogy nem lehet hősi elkötelezettség nélkül értelmes életet élni. Ugyanabba az örömtelenségbe zuhantam, amit haszontalanságom érzése otthon is sokszor okozott bennem. Beálltam mosogatni, aztán még sokáig a konyhán dolgoztam és beszélgettünk közben. Mindjárt jobban éreztem magam.

Kis színjátékok, pantomimok: az emberek megszelídítéséről; a rossz közösség nem fogadja be az új embert; a civilizáció kiszolgál bennünket, de megcsömörlünk, magunk dolgozunk és megbékítjük a civilizáció megszállottait is; emberlánc kibogozása; „nekem senkire sincs szükségem” s eldőlnék; „én gyönyörű vagyok, a tiedre is szükségem van” s meghalnak a harcban; egy srác a magvető példabeszédet jeleníti meg — barackosztogatással. Aztán „tanuljunk könnyen, gyorsan színészkedni”-t játszunk párokban, először két mérges veszekedését, azután egy nagyon udvarias találkozást kell rögtönözni...

Rasid marokkói, vékony, alacsony fiú, a muzulmánok közt készíti a Zsinatot. Azt mondta, nagyon nehéz elhítenni a muzulmánokkal, hogy a keresztények ma már máshogy gondolkodnak és nekik is meg kell változniuk.

Stephan elbúcsúzott tőlem ma este. Jacques-tól vettem legnehezebben búcsút. Kicsit szomorú vagyok, mert valahol bennem nagy szeretet ébredt irántuk és a nyelv meg a félszegségem miatt nem tudott eléggé kiáradni feléjük és amikor arra gondolok, hogy esetleg soha többé nem találkozunk, akkor a szívem majd megszakad és áldom Istent, hogy olyannak alkotott bennünket, hogy tudunk felejteni és a szeretetünk Benne megmarad és amikor Hozzá eljutunk, újra megtaláljuk, de itt nem fáj sokáig és kibírhatatlanul, bár ha az éjjel megélt szituációra gondolok, úgy érzem, szinte kibírhatatlan lenne, ha nem találkozhatnék többé Velede. Jacques öröme emlékezem, ugrott boldogságában, amikor találkozott egy magyar házaspárral, akiktől évekkorábban már így „örökre” elbúcsúzott, s

érezem, hogy az öröm nagyobb minden fájdalomnál és ezek a nehéz búcsúzások előkészítenek egy haláltmegvető bátorságra, mert a fájdalmak elmúlnak, de a boldogságunk nem fog elmúlni soha. Csodálatos, „szem nem látta, fül nem hallotta” boldogságra sejtetem rá itteni élményeimben. Itt az örömről beszélek, szomorúság vegyül az egység külső és belső akadályai, a jó szándékúak hibái és a gonoszok hatalma miatt, és ezt a töredékes életet csak úgy lehet elviselni, ha állandó fejlődésben vagyunk és az alázatosság-bocsánatkérés és az elébesítés-megbocsátás aktuusaival újra és újra közösségünkbe engedjük Istent.

Korán keltem, még együtt imádkoztunk. A kő a világ minden jóságát szimbolizálja számomra és mindezek nevében kér engem.

Elérkezett az elutazás napja. Jacques még egy stoppot is keresett nekem, két olasz srácot, akik egy kis Fiat 500-assal Torinóba mentek. Tíz óra hosszat szorongtam hátul a hátizsákok mellett. Néhány szép helyen azért megálltunk. Torinóban nekem adták a maradék francia pénzüket. Kivitték a város szélére, aznap még hetven km-t haladtam, azután egy Shell kút mosdójában rendbe tettem magam és egy kukoricaföldön megaludtam.

Az otthontalanság elnyúvi az embert. Még csak húsz napja utazom, annak felét is a taizei vendégszeretet tette könnyűvé, de már sejtem, hogyan vágyakozhatott a költő otthon és tiszta asszony után; mit jelentett, hogy az Emberfiának nem volt fejtét hová lehajtania, és miért került az irgalom hat cselekedete közé a vándorok befogadása.

Amint álldogálok az utak mellett, az adott ország nyelvén igyekszem az elemi mondatokat megtanulni a társalgási szótárból. Csak pár mondatot tudok, de azt választékosan. Meghatja az embereket, amikor az anyanyelvükön hallják, hogy „szívemből sajnálom, hogy nem beszélem az ön anyanyelvét”. A naplómra ragasztott térkép-részletek és más képek segítenek megérteni, ki vagyok, honnan hová utazom, mi érdekel — s valamit az üzenetből is, amit a szívemben hordozok. Az egyik házaspár annyira megkedvelt, hogy ráálltak a sztráda belső sávjára kétszázas sebességgel, s a megelőzött kocsik rendszámtáblájára írt városneveket figyelve próbáltak nekem egyenest Rómába vivő autót fogni — sikertelenül. Vigasztalásul adtak ötezer lírát — lám, milyen fölösleges aggódnom a filléreim miatt. Később egy lány vett föl, kioktatott, hogy az olasz fiatalok némigen foglalkoznak világproblémákkal, legjobban a szexualitás érdekli őket. Rád gondoltam, amikor a változatosság kedvéért egy Agip kombinát mellett aludtam egy parkban. Egy liter tej volt a vacsorám. Sátorom nem lévén, választanom kellett a hőség és a szünyogok közt, így reggelre jól összecsupkédtek.

Köfa reggeltől késő délutánig egy helyben álltam. Iszonyú hőség volt, időnként bementem az Agip bárjába s a légkondicionált hűvösben nézegettem, hogy kevergetik a tizennégyféle üdítőtálat hűsen és gyöngyözden az automata mixgépek. Érzem, ahogy a naplóm s az érzelmeim meggyérülnek a fárasztó napokon, amikor autósok ezreinek közömbösségével találkozom. Délután egy spanyol srác érkezett stoppal, együtt próbáltunk tovább jutni. Olyan fáradt voltam, hogy javaslatomra aludtunk egy órát az árnyékban, azután ettünk, lencsefőzelék- és halkonzerveket. Kenyér nem volt. Este hétkor újra kiálltunk az út mellé s lám, két stoppal estére Rómában voltunk. A második kocsit vezetője adott volna szállást, de csak nekem, ezért inkább kerestünk egy parkot. A Villa Borghese-ben aludtunk el a fűvön.

Arra ébredtem reggel, hogy hideg van a hálózsákban. Valaki egy nagy nyílást vágott az oldalán, olyan ügyesen, hogy nem ébredtem föl rá. A hálózsákban a derekamra levő kis bőrtáskát vágta le az övemről és a pénzem, irataimat vitte el. Alig akartam elhinni, de a kés nyomai világosak voltak. Elsősorban a naplómra sajnáltam. Nagy örömmel találtuk meg a naplót és az iratokat egy közeli utcalámpa alatt szétszórva. Ott vizsgálhatta a zsákmányt s a pénzt kivéve mindent eldobált. A kapott adományokkal együtt kb. hétszáz

forintnyi volt, különféle pénznemekben.

Megdöbbenett Istennek ez a hatalmas oktatása. Taizéba érve ugyanis fölmértem, hogy az addig eltelt napok alatt kb. száz forintnyi valutába került önmagam fönntartása (hiszen az utazás stoppal, és a szállás Isten szabad ege alatt ingyen volt és akik fölvettek, sokszor meg is vendégelték otthonukban vagy vendéglőben, sőt kétszer pénzt is kaptunk). Ezért a Taize utáni tíz napra — némi aggodással — csak száznyolcvan forintnyi pénzt hagytam meg és a többi, kb. négyezer forintnyit, odaadtam az egyik Latin-Amerikában küzdő keresztény csoportnak. Odahaza még úgy terveztem, hogy amennyit csak lehet, megtakarítok, de csak az utam végén, Velencéből adom föl postán dom Helder Camarának (akinek címét Gyurka bácsitól kaptam). Isten most megmutatta, hogy minden pénzem a rablóé lett volna, ha nem merem utam közepén, legtávolabbi pontján odaadni. Arra is megtanított, hogy Őbenne bízzak, most, hogy beteljesedett rajtam a teljes szegénység, amit magam nem mertem vállalni.

Visszaemlékeztem Jacques-ra: Krisztusban bízni! A spanyol srác megreggeliztetett, s adott még huszonöt forintnyit. Mester atya adott kétszázötvenet. Perceken múlt, hogy összetalálkoztam Lacival, akivel a francia határig együtt utaztunk. Így már nem is voltam egyedül.

Cordia nővérnél a Vatikáni Rádióban annyi képeslapot írhattam, amennyit csak akartam. A Focolaré egyik vezetője a rájuk jellemző figyelmes, gyakorlatias szeretettel fogadott (amivel Loppianóban is találkoztam), fürdéssel és evéssel kezdetben nála és még az ingemet is kimosta, mire estére visszaértem hozzá. Kaptam ajándékba a frissen megjelent könyvükből.

Lucernaföldön alvás után reggel érkezünk Assisibe, talán nem teljesen méltatlanul Ferenchez, a természetben 'csavargó' Isten szegénykéjéhez. Gyönyörű az esti panoráma a hegyről. Már a vizionlátásra gondolok, úgy érzem, komoly leszek, ellep majd az est csendje kettőnk. Vajon szereted, ha komoly vagyok és csöndes? Laci néha megró érte. Taníthatnál gyerekségre: nem megkeresni a dolgok értelmét, amikor éppen csak átélni kell őket.

Újra elváltak útjaink Lacival, vizionlátásra az őszi első algebra előadáson. Egy fiatal olasz hölgy Veronáig visz, meghív hozzájuk. Csokoládés kenyér és paradicsomos spagetti a vacsora, utána borozás, pálinkázás, rettentő bőbeszédűek és hangosak. Egy igazi olaszos lányszobában szállásolnak el, piros tapéta, egy fél falat betöltő bika-viadal-kép és egy másik fél falnyi tükör társaságában alszom.

Kínálódásaim közben gyakran gondolok Rejtő könyveire, amelyek annyi humorral írják le a szinte elviselhetlent. Hogyan lehet élni nyomorúságban? Fardé Péter kalandjaiban ott van az irgalmas mohamedán, akinek (mint ahogy tegnapi vendéglátóimnak is és mindenkinek) megvannak a maga korlátai a jóságban. Hogyan lehetne legyőznünk a jóságban való korlátainkat?

Velence is felér egy mini ifjúsági találkozóval, rengeteg fiatal hátizsákkal, könnyen barátkoznak és este a kis hidak minden lépcsőjén alszik egy-egy 'hálózsák'. Egy elhagyott templom oszlopok előterében aludtam a csupasz kővön, piszok és üvegcserep mindenütt. Éjjel részegek lármáztak, hajók jártak. Reggel tapsra ébredtem, a mellettem fekvők ijesztgették el maguk fölül a galambokat.

A vendégszeretet csodálatossá tette az egész egy hónapos utat. Ha Ibusz-utazáson lennék, csak a turistáknak készített kirakat-világot látnám. Így benne élek az életben. Rengeteg jó szándékú emberrel találkozom (eleve már azokkal, akik fölvesznek), beszélgetünk, otthonaikban lakom, családi és közösségi alkalmakon vehetek részt.

Az utolsó nap ajándéka: amikor Velencéből fáradtan, honvágygal hazaindulok, egy Alfa Romeo vesz föl, az olasz srác a menyasszonyáért megy — Budapestre. Hétszáz kilométer után éjfélkor pontosan a házuk előtt állunk. Behívom vacsorázni: kezdődik a következő életszakasz, amikor én leszek vendégszerető.

Simonyi Gyula

Leszkay András bácsi Moha-meséje

A csomagok

Gyopár bátyám tizenegy éves korában a Mikulás nap előtti reggelen beutazott Vádra. Ekkor már olyan komoly és higgadt viselkedésű volt, hogy nyugodtan elengedték szüleink egyedül. Délben tömött tarisznyával érkezett haza és kirakta az asztalkájára, amit vásárolt: három zacskó cukrot, három tábla csokoládét, három koszorú fűgét, három doboz datolyát, három narancsot, három csokoládé mikulást, három ív piros papirost, meg egy kis gombolyag aranszínű zsineget. Ugri Bugri öcsénk — aki akkor ötesztendő volt — megkérdezte tőle: „Kiknek adod?” Gyopár azonban azt hitte, árt a tekintélyének, ha kisebbek kérdésére fölényeskedés nélkül válaszol. Tehát ezt mondta: „Majd megtudjátok. Te rád szükségem is lesz estefelé, ma ne menj át Fújóskához.” Fújóska Ugri Bugri barátja volt.

Ebéd után leült Gyopár az asztalkája mellé és három csomagot készített a vásárolt csemegékből. Mire elkészült a csomagolással, már kezdett is sötétedni. Meggyújtotta a mennyezetről függő petróleumlámpát és elővett fiókjából három nagyon finom levélpapirost a hozzájuk való borítékokkal. Én képeket nézegettem valamilyen könyvben, de sűrűn fel is pillantgattam és láttam, hogy csak egyetlen sort ír mindenik levélpapírra, már írja is alá. A borítékokra meg csak egy-egy nevet írt, címet nem. Aztán óvatosan behúzta a leveleket a csomagok arany zsinórja alá, és Ugri Bugrihoz fordult: „Hozd ide a tarisznyádat.” Az öcskös felugrott a szőnyegről, az építőkövei mellől. Gyopár belerakta a tarisznyába a csomagokat és így szólt: „Mondd utánam: Nagykaratty, Cukorpék, Üstökös.” „Nagykaratty, Cukorpék, Üstökös.” „Jól van. Ilyen sorrendben még el hozzájuk. Nagykarattynak odaadod a legfölső csomagot, Cukorpéknek a középsőt, Üstökösnek az alsót.” Ugri Bugri is, én is nagyot néztünk, még sose hallottunk olyasmit, hogy gyerek ajándékot küldjön a barátainak Mikulásra. Azonban már sejtettem is, mi célja vele. Gyopár ugyanis csak olyan fiúkkal barátkozott, akiknek nem kellett semmi szívességet tennie, ő viszont kaphatott tőlük szívességeket. Nagykarattytól kölcsönkaphatta a kerékpárját, Cukorpék családjáét is vitte

vasárnaponként utazgatni, megnézni egy-egy várost, vidéket, azonkívül mindig süteményes csomaggal jött haza tőlük, mert Cukorpék édesapja, Gömbölyű bácsi volt a törpeházi pék és cukrász. De a legfontosabb Üstökös barátsága volt neki. Üstökös ugyanis idősebb volt nála két évvel, családjáé meg a legjobb módú család Törpeházan. Üstökösnek bob szánkója volt, istállójukban póni állt, és Gyopár is lovagolhatott rajta. Számító természetéről azonban barátai is tudtak, volt tehát a viselkedésükben egy kis idegenkedés is Gyopártól.

Ezen gondolkodhatott Ugri Bugri is, mert mialatt a csizmacskáját húzta, egyszerre csak ezt kérdezte szomorúan: „Azért adsz nekik ajándékot, hogy ezentúl is kapj tőlük mindenfélét? Kölcsön a kerékpárt, meg süteményt, meg hogy elvigyenek utazni? És hogy ezentúl is lovagolhass a pónin?” Felémeltem tekintetemet a könyvről és reménykedve ráfüggesztettem Gyopár-ra. Rettentően vágyódtam rá, hogy olyan bátyám legyen, aki most igaz szóval ezt felelné: „Úgy van, öcskös, azért küldöm a csomagokat. Köszönetem jeléül is az eddigiekért, de főként azért, hogy a jövőben se tagadják meg tőlem ezeket a szívességeket.” Még arra is gondoltam, ha csakugyan így válaszol, felugrom és megölelem, megcsókolom. Gyopár azonban, egy kis zavart heherészás után, ünnepélyeskedő arccal ezt felelte: „Milyen csacsi vagy te még, öcskös. Az ember szeretetből ajándékozza meg a barátait. Azt írtam a levelekben is: „barátságom jeléül, szeretettel”. Az ember azért ad ajándékot, hogy örömet szerezzen a megajándékozottnak.” Tekintetemet visszaesett a könyvbe. Ugri Bugri viszont kurjantott: „Éljen! Nagyszerű! Éljen Gyopár!” Most már megszólaltam: „És miért kell ezért Ugri Bugrinak abbahagynia a játszsát? Miért nem te magad viszed el a csomagokat?” Gyopár megörült a kifogásolásnak, mert lehurroggathott: „Semmi közöd hozzá, megengedte édesanya, hogy az öcskőst küldjem. Előkelőbb, ha nem személyesen viszi az ajándékozó, hanem küldi. És Ugri Bugri kapni is fog érte tőlem egy zacskó cukorkát.” Még meguzsonnázunk, aztán belebújt az öcskös a ködmönkéjében, nyakába akasztotta a ta-

risznyát, fülére húzta kucsmáját és útnak indult a csikorgó havon. Gyopár Ugri Bugri asztalkájára tett egy kis zacskóban néhány szem cukrot, és maga is könyvet vett elő, olvasni kezdett.

Vagy félóra múlva felpattant az ajtó, ragyogó arccal berontott az öcskös és még a ködmönkéjét se vetette le, úgy lelkendezte tüstént: „Hallgass ide, Gyopár, nagyon fogsz örülni, kitaláltam valami nagyszerűt! Úgy hagytam ott mindenütt a csomagot, hogy engem senki se lásson! Nagykarattynál a virágtartóra tettem az ablaka előtt, aztán megkopogtattam az ablakot, és elszaladtam. Cukorpéknek kinn feküdt a kucsmája a tornácon, abba tettem bele és aztán meghúztam a kertajtón a csöngettyűt! Üstököséknél a kutya szájába adtam, ő vitte a konyhaajtóhoz és kaparta, hogy nyissák, hozott valamit! Mire kinyitották, én már régen kinn voltam a kertből. Ugye jól kitaláltam?” Gyopár azonban elkedvetlenedett: „Most azt hihetik, én cipeltem oda a csomagokat és én hagytam ott ilyen gyerekes módon. Mire volt ez jó?” Azt öcskös bámult: „Hát nem érted? Ha tudják, hogy tőled van a csomag, akkor gyanakszanak, hogy azért adod, hogy szívességet kapj érte, mint ahogy először én is gyanakodtam, és akkor nem örülnek neki olyan nagyon. Ha azt hihetik, hogy a Mikulás hozta, sokkal jobban örülnek!” Gyopár bosszúsán legyintett: „Szamárság! Hissen ott a levelem a zsineg alatt, abból megtudják, hogy én küldtem!” De Ugri Bugri boldogan mosolygott: „Ne aggodj, gondoltam én arra is!” Azzal belenyúlt ködmönkéje zsebébe és büszkén letette Gyopár asztalára a három levelet. Gyopár egy pillanatig rámeredt a levelekre, aztán felugrott és üvöltött: „Hogy merészeltél ilyet tenni?! Te törpebőrbe bújt sárkány! Te báránypévipera! És én még cukrot készítettem ide neki!” Felkapta a zacskót, a földhöz vágta, rátiport és tovább üvöltött:

— Tudod te, mit vettél el tőlem?! Elvetted, hogy kerékpáron mehessek be Vádra, pedig mennyire szerettem volna! Nagykaratty már az ősszel se szívesen adta kölcsön a gépét, kisebb útra se! De ha megkapja ezt a csomagot, akkor nem mondhatná majd tavasszal, hogy „nem adom”! Cukorpék »

« körül ketten is lebzselnek, akik utazni szeretnének velük! A legutóbb már észre is vettem Cukorpéken, hogy szívesebben vitte volna Erdő Csöndjét. Diridongó meg nagyobb süteményes csomagot kapott, mint én! Ki tudja, hány utazást vettél el tőlem és mennyi süteményt. Üstökös a múlt vasárnap azzal az ürüggyel, hogy veszélyes a pálya, egy idősebb fiút akart vinni a bobon, az édesapja meg egyre nehezebben adja kölcsön a pónit: „De ne sokáig, fiam, mert fáradt.” Itt lett volna a legfontosabb az ajándék! Tudod te, milyen tisztelet vesz körül engem attól, hogy Üstökös barátai közé tartozom és az ő pónijukon lovagolok végig Törpeháznál?! És ezt most mind tönkretetted, te hasznavehetetlen tökfejű!

Ugri Bugri sírásra ránduló szájjal rebegte:

— De te nem ezt mondtad az előbb... Hanem, hogy... örömet akarsz szerezni nekik...

Gyopár egy pillanatra zavarba jött, de már csattant is fel a hangja:

— Persze, hogy örömet! De egyúttal... az ember egyúttal biztosítani is akar a maga számára bizonyos előnyöket. Ezt te még nem értheted ezzel a kicsiny és buta fejjel. De éppen ezért nem lett volna szabad szófogatlanul és pimaszul a kicsiny és buta fejed szerint intézkedned! — és kirohant a konyha felé, nyilván, hogy elpanaszolja édesanyánknak, mi történt.

Ugri Bugri meg sírva utána loholt:

— Nem pimaszul! Én jót akartam! Ne haragudjál, Gyopár!

Ismét eltelt vagy félóra. Megint nyílt az ajtó, jött vissza Gyopár a konyhából. Már majdnem egészen nyugodt volt. Szelídítették haragját édesanyánk okos, vigasztaló szavai. De meglepődve körülnézett:

— Hol az öcskös?

Engem meg ez a kérdés lepett meg:

— Azt hittem, veletek van a konyhában. Lehet, hogy átment bánatában Fújóskához.

Gyopár leült az asztalkájához és félig magának, félig nekem dohogta:

— Hüvelykujnyi törpe! És egyúttal óriásmajom! Hiába adtam ki az összes megtakarított pénzem.

Ekkor megint felpattant az ajtó, és berontott Ugri Bugri. Az előbb csak ragyogott az arca, most valósággal tündökölt, mint a csillagszóró:

— Gyopár, jóvátettem hibámat! Megkapsz mindent, amit szeretnél. Még a csomagot is vissza akarták adni mindenütt. Azt mondták, ha számításból adtad, nem kell nekik, de én nem fogadtam vissza. Ugye jól tettem? Elég, hogy mindent megígértek.

Gyopár olyannak látszott, mint aki ültő helyében éppen megfagy. Még akkor is a dermedtség hatását keltette, mikor lassan felemelkedett a székről és rémült tekintettel az öcskösre meredt. Ugri Bugri meg tovább uj-

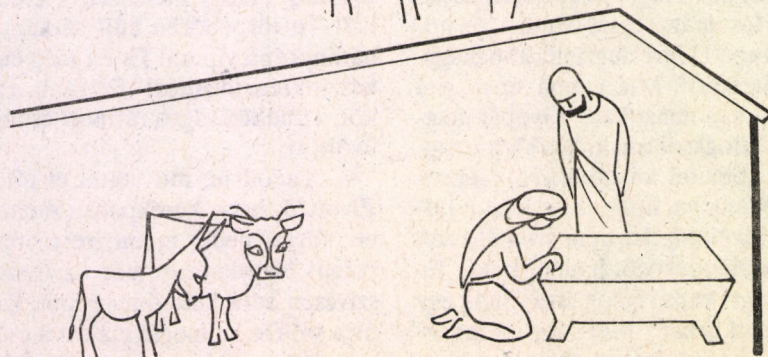
jongott:

— Nagyszerűen elintézttem mindent. Megmondtam mind a három helyen, mekkora bajt csináltam, mert nem értettem a kicsiny és buta fejemmel, hogy te nem csak örömet akarsz szerezni nekik a csomagokkal, hanem egyúttal biztosítani is akarsz velük a magad számára bizonyos előnyöket. Nagykarattynak megmondtam, hogy mindig adja kölcsön a kerékpárját, még Vácra is. Cukorpéknek: szeretnéd, ha nem lenne kisebb a süteményes csomagod, mint Diridongóé. Üstökösnek megmondtam, hogy mindig vigyen téged is a bobszánkón és akkor is adják kölcsön neked a pónit, ha fáradt egy kicsit, mert téged tisztelet vesz körül attól, hogy a barátai közé tartozol és ez fontos neked. Mindenki nagyon nevetett és mindent megígértek. Mindenütt kínáltak süteménnyel is, de én nagyon siettem haza, hogy minél előbb elmondjam neked ezt a sok jó hírt.

Gyopár már előbb megfogta a fejét mindkét kezével, mintha attól féltene, hogy szétpattan, most pedig lassacskán összegörnyedt, lerogyott, leült a szőnyegre és úgy nyögött és nyekergett, mint súlyos teher alatt a kenetlen tengely. Ugri Bugri elhallgatott, bámulta néhány pillanatig, aztán rám nézett és kétségbeesetten kérdezte:

— Jaj, Moha, mi baja Gyopárnak? Csak nem tettem megint valami rosszat? •

Melyik szentírási részt ábrázolja az alábbi (kiszínezhető) kép?

Fogadjátok el Isten munkáit!

A cölibátus-kötelezettség az egyházközségek egzisztenciális kérdésévé vált. Az első sorban az egyházközségeket érintő paphiányt megküszérelték plébániák összevonásával, lelkipásztori segítők (segítőnők) munkába állításával, az igeliturgia bevezetésével mérsékelni. A szükségmegoldások azonban a problémát nem oldották meg, hanem csak elodázták. Egyre több egyházközségben kell lemondani a rendszeres vasárnapi szentmiséről, a helyben lakó lelkipásztorról. Az eddigi megoldási kísérletek a papot elválasztják a közösségtől és alkalmi szentségkiszolgáltatóvá teszik. A paphiány csak papok által oldható meg, papi szolgálatra alkalmas és a szolgálatot vállaló házaspár vagy nőtlenség révén. Az Egyház hosszú távon nem hagyhatja figyelmen kívül az egyházközségeknek az Eucharisztia ünneplésére és a közösség közösségen belüli vezetésére vonatkozó, belső igényből származó szükségleteit. A cölibátus törvénye nem tarthat távol a papszenteléstől emberileg és szakmailag alkalmas laikusokat, akik a házaspár életre és a papi szolgálatra egyaránt hivatva érzik magukat. Az evangéliumra való újbóli rátalálás szabad utat nyitna a házaspári szolgálathoz. A papság újraértelmezéséhez elengedhetetlenül szükséges az Isten népének — különösen az érintett egyházközségek tagjainak részvételével készült — állásfoglalása.

Megfontolások az Írás alapján: Az Újszövetségi szentírásban nem található olyan kijelentés, mely alapján egyházi hivatal gyakorlása nőtlenséghez lenne kötve, csupán a közösséghez való tartozás, a szilárd meggyőződés, a hivalló magatartás és a vezetői rátermettség számít. Gyakran vesznek részt az evangelizációban házaspárok

(Róm 16). Pál arról a jogról beszél, hogy hívő feleség az evangéliumhirdető munkára elvihető. Péterrel eltérően ő nem veszi igénybe ezt a jogot (1Kor 9,5). Ahol Pál az Egyház építéséhez szükséges karizmákról beszél, nincs szó a nőtlenségről (1Kor 12, Róm 12). Pál apostol a házasságot és a nőtlenséget egyaránt karizmának fogja föl, azonban az egyházi hivatalvállalással való összefüggés nélkül (1Kor 7,17). Pál pozitívan értékeli a házaspár és a nőtlenség állapotát egyaránt s a kérdést a „helyes” életformára vonatkozóan úgy relativizálja, hogy éljen „mindenki úgy, ahogy az Úr megadta neki, s ahogy az Isten elhívta” (1Kor 7,17). A nem házaspár állapot Pál számára olyan opció, melyet a Krisztus újraeljöveteleig hátralevő kis időre és a nagyobb szabadságra alapoz. Ahol a nőtlenséget ajánlja, ott a saját példájára utal, hangoztatja azonban, hogy erre vonatkozó parancsa nincs az Úrtól (1Kor 7,25). Az I. században a Timóteushoz írt levél tanúsága szerint a jó házasság inkább az egyházi hivatal minősítésével volt kapcsolatban. Az Úr házában végzett szolgálatért az előjárótól (püspöktől) elvárták a rendezett családi életet (1Tim 3,1-5). A házassági tilalmat mint tévtant, a teremtő Isten jószágának megvetését, elvetették (1Tim 4,3).

A cölibátus-törvény eredetéről: Több mint egy évezreden keresztül egyházi hivatalvállalásának nem volt előfeltétele a nőtlenség. Voltak nőtlenség és házaspár egyaránt. Hivatalos okmányokból kitűnik, hogy a kötelező cölibátus bevezetésének legalaposabb indítéka a „rituális tisztaság” volt. A szexualitásról vallott ókori eredetű felfogás a házaspári együttélést tisztátalannak tekintette. A cölibátus törvényének első jelei a IV. században lehetők fel. A szeretetesség befolyásának

hatására gyakorlattá vált az Eucharisztia vétele előtti éjszakán a nemi élettől való tartózkodás. Mivel a nyugati egyház szorgalmazta az Eucharisztia naponkénti megünneplését, ez a nőspapok számára kemény következménnyel járt: szinte folyamatosan önmegtartóztatásban kellett élniük. A IV. század végén a nőspapok számára törvénybe foglalták, hogy a szentmise bemutatása előtti éjszakán önmegtartóztatóan éljen, ugyanakkor megkívták, hogy a házastársával szeretetteljes együttélésben éljen. A gyakorlatban az önmegtartóztatási törvényt nem lehetett keresztülvinni, ezért fordult az egyházi felsőbbség, mint utolsó eszközöz, a házasság tilalmához. A cölibátus ideológiai alapját a „rituális tisztaság” képezte. A bevezetéséhez hozzájárult még, hogy a házasságnak nem nevezhető kapcsolat mellett az egyházi visszaélések (simónia, anyagi javak hajszolása, lelkipásztori munka elhanyagolása) is terhelték a papságot. A XI. századi reformmozgalmak szembeszálltak a papi házassággal. A következmény az lett, hogy a II. Lateráni Zsinat 1139-ben összekötötte az egyházi hivatalvállalást a nőtlenséggel. A cölibátus törvénye ellenére a XV. század végén a legtöbb világi pap házaspár volt. A cölibátus törvényét sem a reformáció hatására, sem belső egyházi mozgalmaktól indítva nem vonták vissza.

A II. Vatikáni Zsinat az első, amely hivatkozott a Mt 19,12-re és így próbált lelkiségi megalapozást adni a kényszer-cölibátus törvénynek: a cölibátus az Isten Országáért vállalt kegyelmi adomány. A zsinat óta két római Szinódus tárgyalt a papságról, de e kérdésben a pápa kifejezett kívánsága miatt egyik alkalmmal sem változtathattak. A felmentési kérelmek száma azonban nem csökken. ●

Az aláírások gyűjtése az egész világon folyik. Magyarországon az „Érted vagyok” címére, külföldön pl. a következő címekre lehet küldeni:

Franciaország: Pretres Marries, Ave. Cieusa / Res. Gr. Corniche Al, 13007 Marseille; Fenêtres, 1, Chemin André Malraux, 69130 Ecully

Belgium: Hors Les Murs, Rue Buisseret 24, 4000 Liege

Svájc: (Információk is) Herdenbrief Pflichtzölibat, Greithstrasse 8, 9000 St. Gallen

Spanyolország: Movimiento Celibato Opcional, Apartado 39,003, 28080 Madrid

Olaszország: Vocatio Via Ostiense 152 B, I-00154 Roma

Észak-Amerika: Corpus, 207-113 Street, S7N 1W1 Saskatoon, Sask. Canada

Dél-Amerika: Associacao Rumos, Caixa Postal 07-0050, 70359 Brasilia-DF. Brasil

Isten népének pásztorlevele főpásztoraihoz

A paphiány miatt elégtelen lelkipásztori ellátásban részesülő egyházközségek és az Egyház jövője miatti aggodalom, valamint a szilárd meggyőződés, hogy Isten házaspár és nőtlenség férfiakat papi szolgálatra egyaránt hív, készíten bennünket arra, hogy azzal a kéréssel forduljunk Róma püspökéhez, II. János Pál pápához, valamint a többi püspökökhöz, hogy a cölibátus törvényét feloldják és a papság számára a nőspap vagy nőtlenség életforma választását lehetővé tegyék.

Javasolom a cölibátus törvényének megszüntetését!

Név:

Lakcím:

Aláírás:

„Nyisson nekünk ajtót a reménység!”

Viktória Alapítvány, Viktória Rehabilitációs Központ

(A mozgássérültek önálló életre felkészítő fehérvári központjáról)

A Mozsássérültek Fejér Megyei Egyesülete 1979. november 3-án alakult a megyében élő mozgássérültek és családjuk segítése érdekében. Érdekvédelmi munkánk (tanácsadás, információ-szolgáltatás) mellett mindig próbálunk olyan saját kezdeményezéseket is tenni, amelyek jelentős változást hozhatnak a mozgássérültek érdekében, építve az érintettek aktivitására is. Egyesületünk vezetőinek többsége maga is mozgássérült, elnökünk tolokocsis.

Most is egy jelentős vállalkozás elindításához szeretnénk olyan anyagi támogatást szerezni, aminek segítségével egy később önfenntartóvá váló rehabilitációs intézményt alakíthatnánk ki Székesfehérváron.

Magyarországon a súlyosan mozgássérültek komplex rehabilitációs és rehabilitációs ellátása lényegében megoldatlan. Az orvosi rehabilitáció területén két országos szakintézmény van. A szülési és központiideg-sérült gyerekeknek a Pető Intézet, az egyéb okból mozgássérültté váltaknak az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet. A gond csak az, hogy mindkét intézmény Budapesten van erősen korlátozott számú férőhellyel, így csak kevesen juthatnak el oda és csak rövid ideig maradhatnak ott, annak ellenére, hogy az állapotuk hosszas ellátást igényelne.

A távolság és a költségek miatt a vidéki-

eknek nem megoldható a rendszeres bejárás, ezért egy jelentős társadalmi réteg ellátatlan marad. Másrészt ezek az intézmények az egészségügyi ellátásra specializáltak, tehát nem vállalhatják az érdekeltek szakmai képzését, lelki felkészítését, jogi felvilágosítását, teljes szocializációját.

Eppen ezért szeretnénk itt Székesfehérváron egy teljesen újszerű, komplex ellátást biztosító, modellértékű intézményt kialakítani, ahol a súlyosan mozgássérülteket a minél önállóbb és minél teljesebb életre készítjük fel fizikailag, szakmailag és lelkileg egyaránt. Ugyanakkor nappali intézményként azt is biztosítaná, hogy az ellátásra szorulóknak még ideiglenesen sem kellene kiszakadniuk megszokott környezetükből.

A mozgássérültek Viktória rehabilitációs központját nagyon hatékonyra tervezzük. Kevés, de igen jól képzett szakemberekkel kívánjuk működtetni.

Az önálló életre felkészítéshez tartozna: a gyógytorna, a mindennapi élethez szükséges mozgások gyakorlása; lelki felkészítés; jogi és életmód tanácsadás; munkára felkészítés, szakmai képzés ill. foglalkoztatás; segítőszolgálat szervezése az önálló életvitel kialakításához.

Ezzel megoldható lenne, hogy a súlyosan mozgássérült gyerekek és fiatalok is esélyt kapjanak a teljes értékű, önálló, normális

életre, és ezáltal minél kevesebben szorulóknak az állami önkormányzati szociális gondoskodásra (segélyezés, szociális otthoni elhelyezés, ápolási díj stb.). Ugyancsak enyhülnének a mozgássérülteket gondozó családok gondjai és a szülőknek nem kellene rettegniük, mi lesz gyermekük sorsa, ha ők már képtelenek lesznek tovább ellátni őket.

E célunk megvalósítására most kivételes lehetőségünk nyílt. A volt szovjet ingatlanok közül az Erzsébet úti óvodaeépületek megfelelnek egy ilyen központ kialakítására. A jelzett épületek a Viktória központ rendelkezésére állnak. Egyesületünk vállalja az épületek alkalmassá tételét (járdák, rámpák létesítését, megfelelő WC-helyiségek kiépítését, felszerelések beszerzését, szakemberek kiválasztását stb.). E mellett a folyamatos működtetés segítésére Viktória néven alapítványt hozunk létre. Az alapítvány keretében — az önfenntartás érdekében — a célnak megfelelő profilú vállalkozásokat is tervezzük (pl. segédeszköz-forgalmazás, a foglalkoztatás-szakképzés keretében előállított termékek értékesítése, térítéses nyelvoktatás stb.).

Az intézmény szükségességét igazolja, hogy Székesfehérváron minimum 4 ezer mozgássérült él, s közülük kb. 400 fő tartozik a súlyosan mozgássérültek kategóriájá-

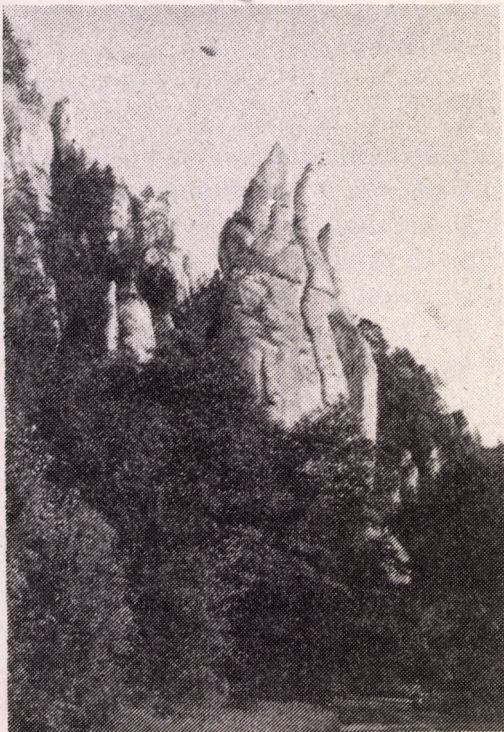
ba. (A nemzetközi statisztikák szerint a lakosság 6 %-a mozgáskorlátozott, ezen belül min. 10 % a súlyos rokkant szülési vagy baleseti sérülteként, mozgásszervi vagy egyéb betegség következtében.) Egyesületünknek csak Székesfehérváron (!) közel 800 tagja van és ez a szám a rokkanttá válók számával napról napra emelkedik és egyre több embert érint.

E családok érdekében kérjük, hogy támogassa elképzelésünket és lehetőségeihez mérten támogassa a Viktória központot és a Viktória alapítványt!

Segítsen segíteni!

Minden támogatást köszönettel fogadunk a segítségre szorulóknak nevében:

Mozgássérültek Fejér Megyei Egyesülete (8003 Szfvár, Pf. 55.)

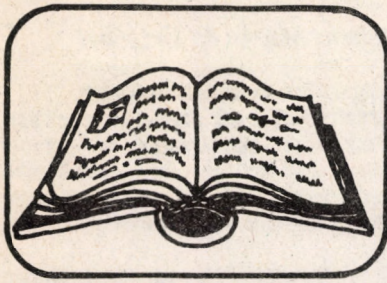
bélyeg helye

„Érted vagyok”

Székesfehérvár

Pf. 7.

8003

BIBLIA

A decemberi elmélkedéseket Vincze József plébános, a januáriakat Szabó Gyula plébános készítette.

December 1. — Advent 1. vasárnapja — Lk 21,25-28,34-36 —

Advent az Úrjövet ideje. Ha karácsonykor szép ünnepet akarunk, akkor már most készülődniünk kell. A hívő legnagyobb ünnepe, ha élményszerűen találkozunk a Mesterrel. Aki csak a karácsonyra időzti, annak nem fog sikerülni. Ha ismerjük Jézus hangját mindennapi elmélkedéseinkből, tapasztaljuk boldogító közellétét hétköznapjainkban, ha lelkesítenek csodálatos tanításai, ha megelégedett boldogsággal tölti el megcselekedett tanítása — akkor lehet majd a karácsonyi ünnepkör piros betűs ünnep, élményt adó találkozás Jézussal. Isten lakhelye az ember. Ezért magunkban kell megkeresni Őt. Ha Isten lakhelye a kozmosz, akkor marad rideg fenség, elérhetetlennek tűnő valóság.

December 8. — Advent 2. vasárnapja — Lk 3,1-6 — Keresztelő János — Isten fegyelmezett küldöttje

A mai evangélium főalakja Keresztelő János. Isten tanú, prófétái markáns egyéniségek voltak. Ilyen volt a Keresztelő is. Őt úgy emlegetik, mint az askézis mintaképét. Életéből minden keresztény megtanulhatja, hogy a küldetés teljesítéséhez szervesen hozzátartozik az önfegyelem és a fegyelmezetttség. Ezek ugyanis a belső energiánkat növelik.

Aki elpuhul, képtelen az alapvető életviteli fegyelmre, elveszti a hatékonyságát és a küldetésstudatát is. Céllirányos csak a fegyelmezett ember tud lenni.

Az életet az teszi nehezzé, hogy a problémákkal szembenézni és azokat megoldani fájdalommal jár. De ezek a megoldott gondjaink tesznek minket bátrakká és bölccsekké. „Ami fáj, az nevel” (Benjamin Franklin). Aki képtelen megtanulni az önfegyelmet, abban a szellemi fejlődés megreked és az emberi szellem zsurgorodni kezd.

December 5. — Advent 3. vasárnapja — Lk 3,10-18 — Tűzzel vagy Szentlélekkel?

Keresztelő János áll újra az evangélium középpontjában. Prófétai ihletettsége valóságos — tódultak hozzá az emberek. Pedig korholta őket becülettel. Mégis, miért mentek hozzá? Jézus nagyon szíven beszélt Jánosról: „Miért mentetek ki a pusztába? Hogy prófétát lássatok? Mondom nektek, prófétánál is nagyobb...” (Lk 7,24-29)

Mi tette a Keresztelőt ilyen nagygyá?

— Meg tudta mondani, hogy itt és most mit kell tenni. A pusztában élt, de ismerte a társadalom és a benne élő emberek gondjait. Rálátott a problémákra.

— Senkit sem biztatott a saját életmódjára, sem a pusztai tartózkodásra, sem az askézisre.

— Világos látásra jellemző tanítása: a Messiást nem ceremóniákkal kell fogadni és várni, hanem megtéréssel. A ceremónia kül-

Virrasztva és imádkozva

Mit szólhatunk a mai evangélium első részéhez, ahol félelmet keltő jézusi szavakat találunk a végidőkről? Jézustól idegen a félelemkeltés. Idegen tőle minden apokaliptikus jóslat. Ő nem a világ végéről, hanem az utolsó időkről beszélt.

Tanításának állandóan visszatérő motívuma: közel van az Isten Országja. Ő soha nem helyezte az Istennel való találkozás alkalmát a jövőendőbe. Ezért különbözik gondolkodása az apokaliptikus gondolkodástól. Mondanivalójának képanyaga (Lk 21,25-28) az ókor számunkra meghaladott világképéhez tartozik. Ez a rész nem apokaliptikus jóvendölés, hanem idézetek és utalások sora az Ószövetség prófétái képanyagából, amelynek már ott is szimbolikus szerepe

Keresztelő Jánosban nagy küldetésstudat volt. Ennek a kialakulása is fáradságos folyamat.

Néhány feltétele:

— önmagunk értékes voltának tudata (ez igen fontos feltétele, hogy ép legyen az elménk és a lelkünk);

— aki önmagát értékesnek tartja, abban alakul ki, hogy emiatt értékes az ideje, a cselekedete, az élete;

— az elhivatottság tudata;

— az Istentől megragadottság;

— az Istentől megszólíthatóság.

„Szólt az Úr Jánoshoz, és ő bejárta a Jordán egész vidékét.” Ebből fakadt a Keresztelő egész munkássága. Csak üres beszéd annak a szava, akihez előbb maga Isten nem szólt. Jézus nem bejelentetlen jövevényként érkezett. Kiáltó szó hangzott a pusztába.

A próféták mindig egyengették az Eljő-

sőség, a megtérés az ember bensejét érinti.

— Hallgatóinak a szívébe talált, ami vagy megtérésüket segítette elő, vagy megkeményedésükre szolgált.

— Önmagán szemlélteti az érkező Jézus nagyságát (nagyobb nálam, erősebb nálam). Megvolt benne a kicsiség tudata. Egészséges alázat volt benne.

A Keresztelő radikálitása szervesen illeszkedik Jézus mondanivalójához, életviteléhez. A babiloni fogság után a zsidó lelkiségben a megtérés prófétái értelme egyre inkább eltört. Az Isten élő, konkrét szavára figyelmet fekváltotta az aprólékos törvénymagyarázatok és a kultikus tisztaság szabályainak megtartása. A vallásos élet mindinkább személytelenné, külsőségessé vált.

A Keresztelő igehirdetésében a próféták radikális megtérésre hívása csendül fel újra,

volt a prófétai üzenet kifejezésére.

Jézus nem apokaliptikus felvilágosítást, hanem végidőbeli intést ad.

Szavai méltóságteljesek, bölcsék: ügyeljünk, hogy az élet gondjai meg ne terheljék szívdűnk. Ne engedjük, hogy a mindennapi élet tényei befedjék legszebb eszményeinket. Mi irányítsuk a sorsunkat, ne a sors minket.

Ehhez nagyszerű eszköz a virrasztás és az imádság. Nem tartozik feladatunkhoz a vég idejének számolgotása. De a csüggedt fáultság is veszélyezteti a keresztény egzisztenciát.

A virrasztás gyönyörű képi megfogalmazása annak a ténynek, hogy a világban az Isten adta-mutatta életet élem. A helyemen vagyok. Nem feledkezem meg a Tanításról. Bármikor jöhet a Mester, e ténykedésben talál.

Az ima az éberség egyik kiváltója. Istent újra meg újra meg kell találnunk önmagunkban. Ima nélkül csak sablonos életünk lehet. Istent csak elfogadjuk, és nem befogadjuk. Az imádság eszmélés, gondolkodás arról, hogy mire használjam az életemet. Az imádkozó ember vállalja a lelki harcot önmaga ellen. Az ima oldottá és vonzóvá tesz, szavaink igazak és súlyosak lesznek, magunkkal tudjuk ragadni testvéreinket és Isten láthatóvá lesz harmonikus életünkben.

vendő ösvényét. Nagy szükség van erre az előkészítő szolgálatra. Nagy változások keltenek először önmagunkban. A megtérés, gondolkodásunk Jézushoz alakítása egész embert kívánó, életfogytig tartó feladat, folyamat. Ha hívőként az akarok maradni, aki voltam, ezzel elzárom Isten hozzám vezető útját.

Utat készíteni először önmagunkhoz kell. Mennyi fáradság, aszketikus gyakorlat szükséges ahhoz, hogy utat találjon a szívemhez Jézus. Ha jézusivá formálódtam, akkor van esélyem, hogy utat készítsék az emberek szívéhez Istennek. A hit átadható, személytől személyig erős kapcsolatokban.

Nincs szebb munka, mint az embereket elvezetni Jézushoz. Nincs győtrőbb munka, mint ennek a gyakorlati megvalósítása.

De a boldogságot az adja, amikor láthatóan, hallhatóan terjed az örömhír — embertől emberig, lélektől lélekig.

mely teljes, személyes Istenhez fordulás követel az embertől. Radikális szakítást a régi étellel, Istenre tekintő teljes életújulást.

De Keresztelő János módszere, mondanivalója különbözött is Jézusétól.

— Keresztelő János nem az evangéliumot hirdette, hanem a megtérés kereszttségét.

— Keresztelő a küszöbön álló ítélet fenyegetésével sürgette a megtérést, Jézus az Isten boldogító közelségével érvelt.

— A Keresztelő elképzelése: az érkező Messiás tűzzel keresztel. Ő a tüzet, az ítéletet várta az Érkezőtől. De Jézus nem tűzzel, hanem Szentlélekkel jött el. Ő nem vízzel, hanem Lélekkel keresztelt.

A követők, a tanítványok feladata is ez lesz: beleméríteni az embereket az Atyába, a Fiúba és a Szentlélekbe (Mt 28,20).

December 22. — Advent 4. vasárnapja — Lk 1,39-45 — Az Istentől megérintettek: Mária és Erzsébet

Mária és Erzsébet találkozása élményszerű. Így találkoznak egymással az Istentől megérintettek. Mit tanulhatunk e két mélyen Istenre figyelő asszonytól?

— Amikor egymással találkozunk, ne a kritika szándéka vezessen (hogyan néz ki, milyen az öltözete, miket mond).

— Tudjunk szívből örülni a másiknak.

— Ne az előítéleteinken keresztül közleltsünk embertársainkhoz.

— Legyen töltve a szívünk és a fejünk. Rendelkezzünk a másikat gazdagító mondanivalóval.

— Ne féljünk kimutatni közös hitünket.

Máriát a magyar ősök Boldogasszonynak nevezték el.

Ma a boldogság sokak számára elérhetetlen vágyalom, érthetetlen fogalom, soha meg nem tapasztalt állapot. A boldogság nagy dolog, ezért a megszerzése is rendkívüli erőfeszítéseket igényel.

December 25. — Karácsony — Lk 2,1-14 — A remény éneke

A felnőtt hívő ember nem tud tartósan hangulatok és képzetek világába menekülni a valóság elől. Ma nem az érzékösséget, hanem a reményt kell ébresztgetni. Karácsonykor olyat kell mondani, ami megmozgatja a szívet és a gondolatokat. Évezredekkel ezelőtt mi adott reményt az embereknek? Mi bátorította őket?

A zsidó nép Izaiás próféta szavaival vallotta:

— Eljön a nap, amikor az emberek kardjaikból ekevasat, lándzsáikból szőlőmetsző késeket készítenek. A népek nem tanulnak hadviselést, és a szenvedők jajkiáltásait nem hallani majd az Isten hegyéről.

— Eljön a nap, amikor a farkas együtt lakik a bárányal. Csodálatos képe ez a békének és a szeretetnek.

— Eljön a nap, amikor minden nemzet az Isten hegyéhez zárandokol. Ezt a reménységet a zsidó gyermekek már a szülői házból hozták magukkal. A családtya minden ünnepe elmondta a szabadulás történetét és a remény énekét.

Ma is boldog lehet az a család, amelyikre így gondol vissza a gyermek: „Anyám szájá-

Az ember csak akkor lesz boldog, ha állandóan növekszik, fejlődik.

A boldogság első lépcsője a megtalált cél, amikor a helyünket és a szerepünket is megtaláljuk a világban. Aki otthontalannak, céltalannak érzi magát, annak tönkremegy az élete.

A célt megtalálni, meglátni kevés. Kell a készséges odaadás, a küzdelmek vállalása. A halálíg tartó hűség megélése teszi teljessé a boldog életet.

Mária életében mindhárom mozzanat megvalósult. Legnehezebb volt számára Jézus kezdeti, nyilvános fellépésének feldolgozása.

A rokonokkal haza akarta vinni Jézust, mert az volt róla a szóbeszéd, hogy elvesztette az eszét.

De a kereszttel talán már tisztult látással állt. A mennybemenetel után ő is kitarított a tanítványokkal az imában, a szere-

ből édes volt az étel, apám szájából szép volt az igaz.” (József A.: A Dunánál)

A mi mai reményeinket mi bátorította? Van-e egyáltalán reményünk? Vannak-e távlataink? Van-e örömhírünk? Akinek nincsenek távlatai, nincsen jövője sem. Akinek nincs jövője, az a jelenben sem tud jól élni.

A mai napon örömhírt hirdethetnek:

Amikor legtöbbször foglalkoztat bennünket az életszínvonal romlása, örömhír: szabad és lehet szegényen is gazdagon élni! Amikor te magad vagy gazdag, és nem a pénztárcád meg a körülményeid.

Weöres Sándor: Tíz lépcső

Szórd szét kincseid — a gazdagság legyél te magad.

Égesd el könyveid — a bölcsesség legyél te magad.

Törd át gátjaid, a világ legyél te magad.

A hited, a meggyőződésed, az akaratom nagyobb minden földi hatalomnál. Nemhiába félsz minden rosszféle hatalom a hittől és a meggyőződéstől. Ezeket kicsorbulnak a diktatúrák, megbuknak a világbirodalmak. A karácsonyi gyermek ezt a hatalmat kínálja

tetszolgáltatásban és az üldöztetésben.

Karácsony előtt pár nappal meg kell kérdeznünk: mi akadályozza a boldogságunkat? Mit kellene tenni a boldogabb jelenért, jövőért? Pilinszkynek mondta valaki: „Nagy csöndre lenne szüksége a világnak.”

Ha rajtam múlna, tíz esztendőre minden színházat, minden nyomdát és kiadót bezáratnék. Legalább tíz esztendőre, hogy végre szemügyre vehessük, hol is vagyunk, merre tartunk.”

Ha nem teszünk erőteljes keresztény lépéseket, igaza lesz Lányi Andrásnak: „A levegő mérgező. A lélek mérgezett. Sivatag és beton marad utánunk.”

Néma erdők. Torzszülött vegetációk. Műanyag. Pillanatunk mulandó. Hulladékunk maradandó.”

Pedig az ember küldetése, hogy a boldogsága legyen maradandó.

mindannyiunknak.

A szeretet — bármilyen gyengeségnek tűnik is — diadalt arat a rosszakarat fölött, visszahozza az elveszett paradicsomot a földre. Ezt fejezi ki Rónay György Ne! c. verse.

Ibolyaszálát leltél az udvarban.

Ne tépd le!

Hadd mosolyogjon halk tavaszt őszbe kékje.

Katicabogár baktat az országúton.

Ne lépj rá, nyúlj le érte!

Tedd vigyázva az árokpart puha gypére.

Bárányokra késeket köszörülnek.

Ne engedd!

A világ héja-karmában galamb sír.

Mentsd meg!

Jézus minta-társadalma akkor épül meg itt a földön, a karácsony akkor lesz igazi:

— ha a tankokból ekevasak, az atombombákból éltető energia lesz,

— ha a gyűlölet szeretetté lényegül,

— ha majd a farkas együtt lakik a bárányal.

December 29. — Szent Család vasárnapja — Lk 2,41-52 — A család küldetése

Kósa Ferenc filmrendező mondta: „Egy olyan szekéren ültem 1956-ban, amely egy alföldi tanyavilág férfiainak a véréte vitte hordóban a fővárosba. Azóta hordozom magamban ezt a megrázó 'vérünket adjuk' élményt.”

Vérátömlesztés kell a világnak, a magyar társadalomnak.

Ezt csak a hívő családok tudják megtenni. Mitől lesz erős a családi kötelék? Íme három mozzanat: a. Az akarat erős szándéka. A tapasztalat azt mutatja: a „majd lesz valahogy” homályos sejtéseivel senki nem jut messzire. „Ha szenvedélyesen hiszünk valamiben, ami még nincsen, hitünkkel segíthetjük létrejöttét. Csak az nem létezik, amit nem kívánunk eléggé, amit nem itatunk át szívünk vérével, hogy erőre kapjon, s egy lendülettel átlépje a nemlét küszöbét” (Nikosz Kazantzakis). Amit az ember nagyon akar, az bekövetkezik. b. A tűrő- és

bíróképességünk állandó fejlesztése. Az erőtlenség szerető házastársaknak semmilyen kilátása sincs! A gyenge vállalat agyonnyomja a nagy feladat. A gyengék áldozatok lesznek az erősek oltárán. A Jézuskövetőknek azért kell a nagy belső tartás, hogy életre szólóan hűségesek legyenek. c. Állandó növekedés a szeretetben. Jézus elgondolása: minden nappal legyen erősebb a házastárs szeretete. A házasság felbonthatatlansága csak így jöhet létre. A mindennapi sajnálatos tapasztalat: napról napra gyengül a szeretet, így labilissá válik a család helyzete.

2. A házasság felel meg legjobban a Teremtő Isten elgondolásának. Kezdetben férfit és nőt alkotott a saját képmására. Külön-külön nehezen érik el az emberség teljességét. Kibontakozni az emberségben és a szeretetben akkor lehetséges, ha a férfi női tulajdonságokat, a nő férfi tulajdonságokat

épít be önmagába. A házasság intézménye a legalkalmasabb arra, hogy a nő és a férfi egymástól tanuljon, egymást kiegészítse. A mindennapi tapasztalat is alátámasztja ezeket a megállapításokat. Aki nem él házasságban, könnyen válik „aggregénné”, „öreglánnyá”. Ezekhez a fogalmakhoz általában ilyen szavak társulnak: kiállhatatlan, rigolyás, közösségben élni képtelen, magának való. Az egyedül-élés nagy veszélye: ha nem építjük be magunkba a másikat nem azon tulajdonságait, amik az emberség teljességére segítenének — eltorzulunk.

Jézus tökéletes férfi volt, mert házasság nélkül is magába integrálta azokat a női tulajdonságokat, amik elvezették a teljességre. Ahol a házastársak megtanulják az egymástól tanulás képességét, az emberi együttélés gyökeresen (pozitívan) megváltozik. Így valósul meg a Teremtő Isten gondolata a családokon keresztül a világnak.

Január 5. — Vízkereszt, Urunk megjelenése — Mt 2,1-12 — A csillagokra nézni

A „választott” nép nem ismerte fel Jézus érkezését. Miért nem? Mert megszűntek ébernek lenni, túlságosan elfoglalták őket saját hétköznapijaik apró eseményei, a politikai szabadulás reménye, a túlzott „farizeizmus”, a törvénytisztelőbe vetett hit. Nem tudtak fölfelé nézni, pusztán pár centivel láttak saját lábuk elé.

Rendkívül sikertelen volt az Úr majdnem 2000 esztendőös előkészítő munkája a kiválasztottságára oly büszke zsidóságon belül.

Túl a mai evangélium történeti hitelességének taglalásán, elmondhatjuk, hogy Jézus érkezését azok ismerték fel, akik távolra, a csillagok felé fordították tekintetüket. Akik képesek voltak bizonyos értelemben a földi problémáktól elszakadni és figyelmüket „fölfelé” irányítani. A csillagtudósok észrevették az égi jelet, s örömmel indultak az Újszülött Messiást megismerni. Mi vajon képesek vagyunk felismerni az Isten jeleit

világunkban? A csillagtudósok miért tudták felismerni az Úr jeladását? Mert kereső, szellemileg nyitott emberek voltak. Mert képesek voltak szemüket a földről az égre emelni. Mert a gondolkodás emberei voltak. Mert le tudták dönteni magukban a nemzeti-népi korlátokat. Mert kutatásuk nem pusztán szellemi tornamutatvány volt, hanem konkrét cselekvésre indította őket.

Kik nem vették észre Isten jelét? Azok, akiknek észre kellett volna venniük. A zsidó nép profi vezetői. A főpapok, az írás hivatott magyarázó, a farizeusok, akik önmagukkal voltak eltelve, Heródes, aki csak hatalmának megtartásával törődött. S ne feledkezzünk meg a társadalom alsó rétegéről, a népről sem, hisz ők sem ismerték fel Jézus érkezésének idejét, az előbb felsoroltakkal ellentétben műveletlenségük, tájékozatlanságuk miatt. Felvetődik a kérdés számunkra, kihez is jöttél el, Urunk? A napkeleti

bölcsekhez? De hát ők nem a kiválasztot-takhoz tartoztak! Néped pedig észre sem vette, hogy megérkezted. Ma a magyar társadalomban hol van az a réteg, amely képes befogadni Téged? Mi személy szerint hová tartozunk? A Heródesek közé, akik a politikai-hatalmi harcban vélik megtalálni az emberiség előbbrevitelének útját? Hazánk írásmagyarázó, akik a betű-legalizmus-engedelmesség hármassal elszigetelték magukat Tőled? A nép közé, amely szellemi erőfeszítés nélkül akar a Téged megismerni akarás útján előrelépni? Vagy a jó értelemben vett szellemi elithez, a csillagtudósokhoz? Az Isten és az emberiség ügyét azok vitték előbbre, akik távolabb láttak. Akik rezonálni képesek a jelen korban megmutatókozó isteni üzenet jeleire. Merjünk ilyen tanítványokká lenni, mert csak így lehetünk Isten személyének és üzenetének tanúságtevői.

Január 12 — Urunk megkeresztelkedése — Lk 3,15-16;21-22 — Kiben lelheti kedvét Isten?

Miért mondja Jézus működésének a kezdetén az Atya: „Te vagy az én szeretett fiam, benned telik kedvem”? Hisz Jézus még el sem indult az útján, még szinte semmit sem bizonyított, s mégis elhangzik az előbbi mondat az Atyától. Az Atya kedvét találja a Fiúban, mert a Fiú elkötelezte magát az üzenet elmondására. Jézus elkötelezett ember volt a megkeresztelkedés jelenetekor. Nem volt kétértékűség a szívében, egyértelmű volt. Csak egy Úrnak akart szolgálni, nem akart Istennek és egyúttal a hatalmasoknak is tetszeni.

Jézus optimista ember lehetett, hisz túl a 35. életében már rengeteg tapasztalattal bírt kortársait, saját társadalmát illetően. Tudta, hogy mi lakik az ember szívében. S mégis, ennek ellenére elindul, hogy elmondja a szeretet tanítását, Istennek a modell-társadalomról szóló álmát népeinek. Tisztában lehetett

azzal, hogy sokan naivnak, nem reálpolitikusan gondolkodó embernek tartják majd az üzenetért, ami az Atya rábízott. S mégis elindul.

Az emberek tragédiája abban állt, hogy nem voltak képesek alternatívákban gondolkodni. Nagyon kicsinyhitűek voltak, mert nem hitték, hogy a mustármag fává terebélyesedhet, csak makroméretben tudtak gondolkodni. Ők erőben, hatalomban bíztak, a megoldást nem az ember belső átalakulásától remélték, hanem külső nyomástól. Jézus tanítását nem értették meg.

Az idő, a történelem nem őket igazolta. Elképzeléseik Kr.u.70-ben a templom pusztulását okozták, mérhetetlen szenvedést hoztak saját népükre, de még ekkor sem tanultak a történelemből, s a II. sz. első felében végleg, napjainkig belepusztultak a „szemet szemért” elvbe.

Vajon mi, a mi egyházunk hogyan áll a jézusi örökséggel? Hasonlóan, mint Jézus kortárs-testvérei. Megvívtuk háborúinkat, gyűlöltük ellenségeinket, a keleti keresztény gátlás nélkül gyilkolta a nyugati keresztényt és megfordítva. Vallásháborúkat vívtunk, imádkoztunk a harcba menőkért, hogy győzelmesen térjenek vissza... Ma egy Jézust alapvetően nem értő vezető réteg lelkiismeretfurdalás nélkül küldi egyházunk kispajzait katonáskodni, mondván, csak egy hónapra van szód.

De elég a felsorolásból. El kellene kezdeni, azzal a tisztasággal, belső elkötelezettséggel, két úrnak tetszeni és szolgálni nem akarással, mint amivel és ahogy Jézus Krisztus elkezdte. Mert az Atya csak ebben a helyzetben mondhatja el rólunk: „Ti vagytok az én szeretett fiaim és leányaim, bennetek telik kedvem.”

Január 19. — Évközi 2. vasárnap — Jn 2,1-12 — Felszabadult ünneplés

A mai evangélium vidám történet. Jézus nagyvonalúságát mutatja, hogy nemcsak gyógyító csodákat tudott tenni, de ha úgy hozta a sors, „ajándékcsodára” is képes volt.

Jézusnak az Atyával való kapcsolatából hallatlan kiegyensúlyozottság áradt. Tudott együtt örülni, ünnepelni, sójt mulatni is, hisz a zsidó esküvő egy hétig tartott. S ha kellett, együttérző volt, Jeruzsálem bukását előre elgondolva elsíratta övéit. A szellem, a tanítás embere volt, aki tudott kikapcsolódni néha-néha egy-egy vendégségben vagy lakodalomban.

A szeretet, amint az evangéliumokból megtanulhatjuk, szolgálatból, adásból, ellenségszeretetből áll, s még tiszteletből, figyelmességéből, nem eltűzött empátiából, hisz az eltűzött empátia megalázó is lehet... Szóval Jézus hallatlanul figyelmes volt.

Édesanyja szavára vagy anélkül is, megmentett a teljes leégéstől egy násznapot. Bár figyelmeztette édesanyját, hogy még nem jött el az ő ideje, mégis, az együtt örülni-ünnepelni tudás kedvéért megszaportja a bort. Tanítványaival együtt ünnepelt. Nemcsak a vándorúton, a tanítások köze-

pette volt közösségben velük, hanem a vidám percekben is.

Talán különösképpen aktuális lehet a mai időkben ez a jézusi csoda, hisz már-már tömeghisztéria alakul ki a káros húsok, italok, növények, olajok, zsírok fogyasztását illetően. Ezen hisztériák mögött talán egy alapvetően ateista gondolat húzódik meg: a testnek, az életnek lehetőleg maximális óvása... mintha ez lenne a csúcserték...

Jézus alapelve egészen más lehetett. A tisztának minden tiszta. Nemrégén egy keletről szóló könyvben olvastam: Amikor a tibeti főlámát megkérdezte egy európai em-

ber, hogy mi az élet titka, azt válaszolta: Nem kell félni! A félelemmentes élet. Ha valamitől félünk, betegek leszünk tőle. Jézus kiegyensúlyozott tudott lenni az ünneplésben. S ha Jézus mellé állítjuk Keresztelő Jánost, az aszkétát, kinek a példáját kellene követnünk? Mindegyikét, illetve egyikét sem. Alapvetően karakter kérdése, hogy aszkétább alkat vagyok-e, vagy az együtt-ünnepelni tudó, oldottabb típus.

Jézusnak a kánai menyegzőn mutatott figyelmes szeretete mások ünneplését szolgálta. Van-e még időnk ünneplésre, nem egyedül, hanem a tanítványok közösségében?!

Január 26. — Évközi 3. vasárnap — Lk 1,1-4;4,14-21

Ha azt mondjuk, hogy Jézus a názareti zsinagógában elmondott tanításával nem aratott osztatlan sikert, közel járunk az igazsághoz. Tanításának tartalmába nem tudtak belekötni. Ám nem tudták megbocsátani neki, hogy kor- és játszótársai fölé nőtt, mind népszerűségben, mind értelemben.

Jézus nem „lelkizik” sokat, nem is teheti,

Új társadalom

hisz Izajás-részletet olvas fel, s ez egyértelműen az eltorzult társadalmi viszonyokat helyreállítani akaró program.

Fontosnak tartom az Izajástól idézett sorrendet. Az szólhat az örömhír tartalmáról, akinek nemcsak az értelme, de az egész szíve túlsordul az örömhírtől. Aki a Léle-erejével eltelt ember.

Isten örömhíre nem mindenkinek való. Jézus nem említi, hogy Heródesnek, esetleg Pilátusnak vagy Kaifásnak hirdeti majd az örömhírt. Ám megemlíti a legalsó, a legkivettebb réteget, a szegényeket. Őket hívja elsősorban az Isten.

A megtört szívűeket gyógyítani. Az örömhírt csak egészséges ember tudja a maga teljességében befogadni.

Szabadulást hirdet a raboknak. Nem a jog, a „szemet szemért” elv határozza meg Jézus magatartását, hanem az ellenség szeretetének parancsa. Az elnyomottaknak is szabadulást akar hirdetni. — Nem pusztán

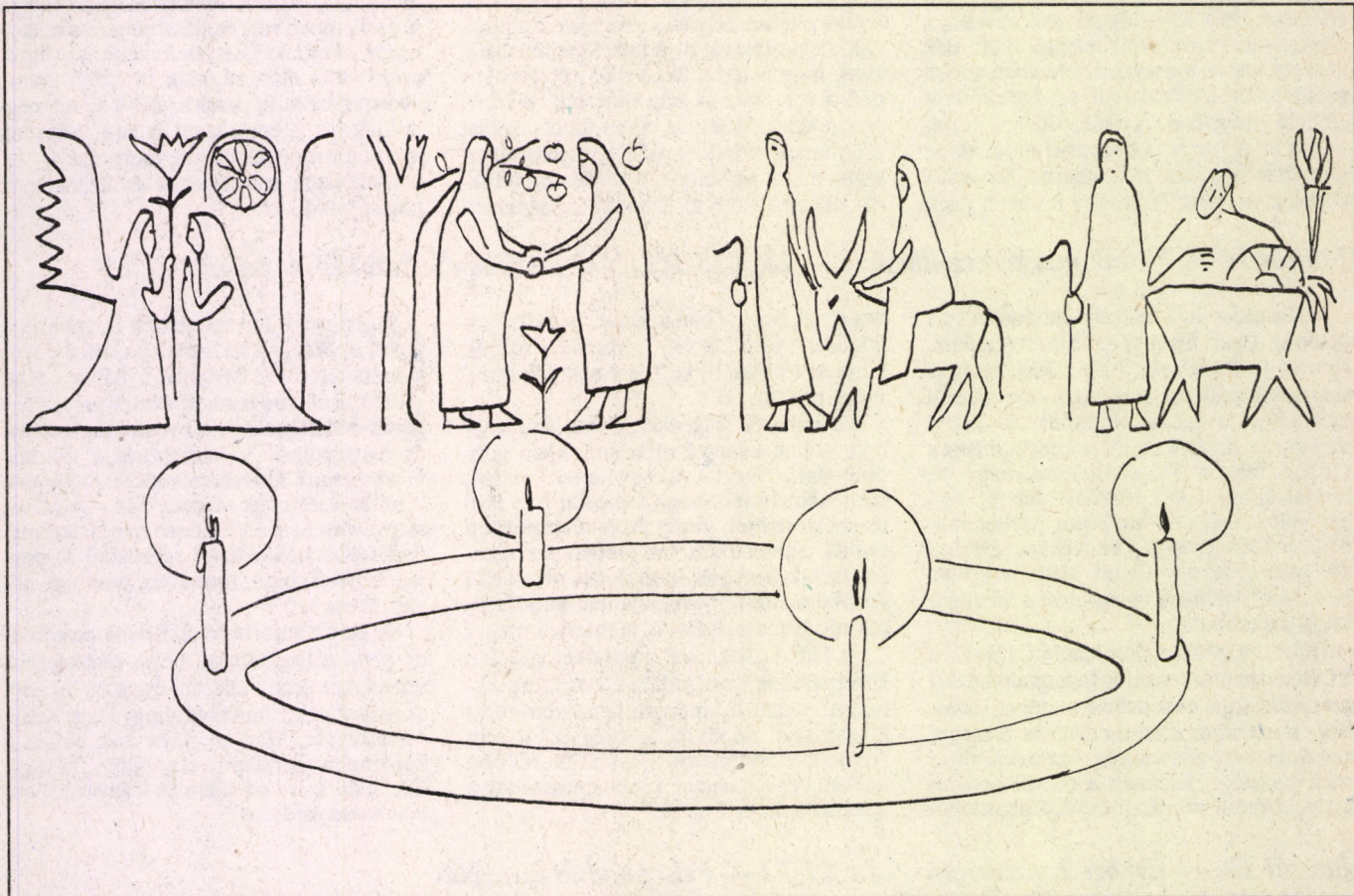
könnytési teóriaként, a vallás lelki, belső dimenziójában, vagy majd a földi életet követő mennyei örömkömben, hanem itt és most. A hozzá és az Üzenethez hű tanítványok körében megszűnnek a szociális, a társadalmi, az egymáson való uralkodásból fakadó konfliktusok. Új világ, az Isten viága beköszöntését jelzik Jézus szavai.

De nem értették meg Őt s üzenetét. Ma sem értik. 2000 évvel Jézus után is az alapokat kell elmagyarázni. Egy ördögi fátyol elhomályosítja az emberek látását. Sem a tényt, sem az értelem szava nem képes áthatolni ezen ördögi homálylátáson. Jézus ma

sem tehet mást, mint annak idején otthonában. Ismét meghirdeti rajtunk keresztül Isten személyes aggodását, az irántunk való szeretetét tükröző programot.

Ady Endre közel 100 év távlatából figyelmeztet minket, akik még nem menekültünk el, még nem adtuk fel:

„Oly szomorú embernek lenni,
S szörnyűek az állat-hős igék,
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szött hitét,
S akik még vagytok, őrzön, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.”

Élő Nemzeti Kincs 1991

A Család Alapítvány pályázatot hirdet „Élő Nemzeti Kincs” címmel azon családok, közösségek és személyek számára, akik a családos életforma értékeinek felmutatásában a legtöbbet teszik, illetve eredményesen törekednek erre. Bárki pályázhat — a másik ember által. Kérünk mindenkit, hogy frásban adjanak hírt a környezetükben található, példa és minta értékű életet élő személyekről, családokról, akik átlagon felüli módon, prófétai elhivatottsággal szolgálják szűkebb és tágabb közösségüket. A bemutató leveleket 1991. december 6-ig kérjük eljuttatni címünkre.

Évenként meghirdetett pályázatunkkal a hangsúly-árnyékba került családeshemény, mint élethivatás újra-felfedezését szeretnénk szolgálni, hisz Családjaiban él a Nemzet. Úgy gondoljuk, hogy a gyermek, a család és a kisközösség legértékesebb élő

nemzeti kincseink. A köztünk élő, szürke eminenciásként csendben működő és ható igaz embereknek pedig pozitív visszajelzést adva életükre, példaként szeretnénk állítani őket az őszintén, de bátoritanul és elszigetelve kereső többség elé.

A bemutató levél és személyes beszélgetés alapján az Alapítvány Kuratóriuma — az elmúlt évek hagyománya szerint — tíz családot választ ki díjazásra, akiken keresztül valamennyi "Kincs"-nek szeretné megköszönni munkáját, tanúságtételét. A díj elsősorban szellemi természetű, s az élet terheit hordozók megbecsülését, elismerését célozza, de Karácsony közeledtén szerény pénzjutalomban is kifejeződik.

Örülünk, ha sokan osztoznának örömkömben azáltal is, hogy támogatják kezdeményezésünket. Szimbólikus összegű pénzadományok és alkalomhoz illő tárgyi ajándékok eljuttatásában egy általunk is

szándékolt szélesebb társadalmi összefogás fejeződnék ki és igazolódna vissza. Ezekkel szívesen kiegészítenénk az Alapítvány díjait.

A Díjátadó Ünnepséget 1991. december 14-én tartjuk a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében, ahol rendezvényünk szimbólikus értelmet nyer: Élő Nemzeti Kincsek töltik be ezen a napon a múzeum épületét, ahol a nemzet megholt kincseinek alkotásait, tárgyi- és kultúrális értékeit őrzik. Így találkozhatna ezen a napon a múzeum dísztermében múlt, jelen és — az ünnepek gyermekeire gondolva — a jövő.

Az Alapítvány levélcíme: Család Alapítvány, 1476, Budapest Pf. 40. Számlaszám: MHB: 202-10809. (Az ide küldött adomány leírható az adóalapból.) Az adományt „Élő Nemzeti Kincs” jellegre kérjük átutalni.

Budapest, 1991. november 8.

Az alábbi kérdések egy részét majd tíz évvel ezelőtt, 1983-ban kellett volna feltenni Halász Endrének, akit „egyházi érdekből és megromlott egészségi állapotára való tekintettel” egyik napról a másikra nyugdíjaztak. Ekkor került Szadára, azóta is ott él, és korát, valamint „megromlott egészségi állapotát” meghazudtolva dolgozik. Az *Érted vagyok* ezévi 4. számában tudósítottuk olvasóinkat (29. oldal) arról, hogy Marosi Izidor váci megyéspüspök körlevélben, név nélkül erkölcsileg rehabilitálta az állami nyomásra elmozdított illetve nyugdíjazott paptestvéreit. Sokakban vegyes érzelmeket keltett a rehabilitálásnak ez a példátlan módja, ennek ellensúlyozására kisebb ünnepséget rendeztek Halász Endre tisztelői. Ezt az alkalmat ragadta meg az *Érted vagyok*, hogy mozgalmassá életéről faggassa Halász Endrét.

Ha a család nem egyház, akkor nincs egyház

„mert zsarnokság szól lázból,
harangozásból,
a pappól, kinek gyónol,
a prédikációból...”

— Bandi bácsi, kinek vagy minnek a hatására dönt úgy egy jómódú polgári családból származó fiú, aki ráadásul katonai pályára készül, hogy végül a papi hivatást választja?

— Amikor én így döntöttem, 12 éves, második gimnazista voltam, akkor már egyáltalán nem voltunk jómódúak. Édesanyám egyedül nevelt öt gyermeket, minden jövedelme egy trafik volt, amit édesapám halála után kapott. Valószínűleg ezért is figyelt fel rám dr. Szabó Imre, aki akkor került oda hitoktatónak. A fiatal, meleg szívrű pap sokat törődött, foglalkozott velem, az ő emberi magatartása terelt engem a papi hivatás irányába. Az ő hatására lettem tehát pap, és ezt a választásomat nem bántam meg soha.

— Pedig működésed során sokan sok mindent elkövettek, hogy hozzásegítsenek a megbánáshoz. Az a hír járja, hogy él Szadán egy renitens pap, és ez Te lennél.

— Az állam a „fordulat” utáni években nem szerette azokat a papokat, akik túl sokat mozgolódtak, akik dolgozni akartak. Engem például már fiatal káplán koromban eltiltottak a hitoktatástól. Az volt a bűnöm — Vácon voltam akkor káplán —, hogy nem engedélyeztem könyvből tanfőttem. Ez természetesen csak ürügy volt, 1947-ben már mindent elkövettek, hogy akadályozzák az egyház működését, egyszerűen, különösen a püspöki székhelyen, meg akarták ijeszteni a papokat, püspököket.

— 1951-ben kerültél Pécelre plébánosnak. Köztudott, hogy a vallási élet szempontjából is az 50-es évek voltak a legnehezebbek. Hogyan vészelted át ezeket az időket?

— Amikor Pécelre kerültem, már visszakaptam a hitoktatói engedélyemet, de mindent elkövettek, hogy minél kevesebb szülő frassa be a gyermekét. Különösen az iskolaigazgató-nő férje, akiről később kiderült, hogy nyilas volt, harcolt nagyon erőszakosan, durván a hitoktatás ellen, próbálta megfélemlíteni a gyerekeket. Aztán megbíztak valakit, hogy figyeljen engem. Az ille-

tő becsületes ember volt, csak gyöngé. El kellett jönnie például a névnapomon felköszönten, és az volt a dolga, hogy kiszedjen belőlem valamit. Ő eljött, és mondta, hogy neki jelentenie kell, mondjak valamit, ami nem árt. Volt, akinek azt kellett jelentenie, hogy ki jár templomba, a másik meg a prédikációmát figyelte, hogy nem mondok-e valami ellenségest.

— Később, a hatvanas években könnyebb lett?

— Nem mondhatnám, hogy sokkal könnyebb. Az állam feloszlatta az egyházi egyesületeket, én pedig próbáltam ezeket legalább részben pótolni. Hétfő esténként az egyházi képviselőtestület aktívabb tagjai jártak el hozzám. Egyszer aztán egyenként elvitték őket, és egész éjszaka vallatták az embereket a falhoz állítva, hogy miről szoktunk beszélgetni. 1961-ben pedig házkutatást tartottak nálam, később kiderült, hogy ugyanezen az éjszakán háromszáz plébánián volt házkutatás.

— Miért? Mit kerestek?

— Nem mondták meg, gondolom, ennek is a megfélemlítés volt a célja. Elvitték könyveket, feljegyzéseket, olyan diákat, amelyeket Pesten a diabolban vásároltam.

Igazán 1961-től kezdtek figyelni rám. Ekkor ugyanis kijött hozzám Bulányi György, aki akkor szabadult a börtönből. Kérdezte, szükségem van-e kisegítőre. Hogyne lett volna szükségem. Így 1969-ig rendszeresen kijárt Pécelre. Ekkor kerültem bele a bázisközösségek szervezésébe.

— Össze tudnád röviden foglalni a Bulányi-féle bázisközösségek céljait, törekvéseit?

— 1945 tavaszán, amikor Debrecen már felszabadult, megjelent ott egy jezsuita pap, igazolta, hogy Róma felől jött, és különböző emberekből, egyetemistákból, iparosokból kisebb közösségeket szervezett. Mivel nem tudott magyarul, négy pap volt segítségére. Egy hónap múlva ő tovább ment a Szovjetunió felé. Péter Moszkva álnéven működött. Az egyik segítőtje Bulányi György volt, aki tovább folytatta a közösségek szervezését, mert nyilvánvaló volt, hogy az egyházi egyesületeket, a szerzetesrendeket, iskolákat stb. fel fogják szüntetni. Ez a mozgalom aztán elterjedt. 1949-ben vagy 50-ben az Actio Catholica, amely a világiak részvételét

szervezte az egyházban, néhány papot összegyűjtött, hogy nézzék meg, hogyan kell ezt csinálni. Akkor még nem tudtuk, hogy ez a mozgalom Isten ajándéka a XX. században, ez lehet az egyház új létformája. Tulajdonképpen Jézus is ezt csinálta, összegyűjtötte a tizenkét apostolt, és rengeteg időt „pazarolt” rájuk. Ugyanakkor a tömegeknek is beszélt, de tudta, hogy nem a tömegek fogják továbbvinni az ő tanítását, hanem a tizenkettő.

Magyarországon az állam csúrájában akarta elfojtani ezt a mozgalmat, hiszen a kis közösségeket nehéz volt szemmel tartani. Péter Bulányi egyszer el is ment Mindszenty bíborshoz, elmondta neki, hogy az egyetemisták szülei féltik a gyerekeiket, mert kicsapással fenyegetik őket, és hát félnek a papok is. Mindszenty püspökhöz méltó választ adott: „Az egyház — mondta — sohasem kért engedélyt a párttitkároktól az evangélium terjesztésére”. Ezután nem sokkal Bulányit el is ítélték életfogytiglani fegyházra.

— Mondd már el, hogy mi volt az a rendkívüli ezekben az eszmékben, amitől aztán ennyire dinamikusnak elkezdtek fejlődni a közösségek a 70-es évek legelején? Hiszen itt emberek komoly hátrányokat is képesek voltak vállalni, azzal, hogy bekapcsolódtak.

— Hankiss Elemér *Diagnózisok* című könyvében beszél arról, hogy mennyire tönkrement a társadalom társasági, közösségi színtere, még a baráti körök is megszűntek, mert mindenki gyanús volt, mindenki félt mindenkitől. Mindent szétszórtak és mindenkit megfélemlítettek. Tehát maga az a tény, hogy csoport, ahol össze lehet jönni, ahol barátok vannak, ez maga egy hallatlan nagy dolog volt. Én azt hiszem, hogy a kis-közösség, mint forma, ez volt egy nagy dolog, amit tanultunk Bulányi Gyurkától. Nekem mindig is eszményem volt a családiasság. A plébániámat napközben soha nem csuktam be, oda mindig be lehetett menni, de igazán közel a családokhoz a közösségeken keresztül kerültem. Hát amikor láttuk, hogy egy kismama babát vár, és egyszer már nem volt ott és izgultunk, hogy mi van vele, megszült-e már; szóval annyira közel kerültem az élethez, hogy számomra is — pedig akkor már húsz éve plébános voltam —

teljesen újszerű volt és nagyon megtisztelő. Tehát ez az egyik, a kisközösségi forma. A másik számomra, és azt hiszem, a többiek számára is mindenképpen a KIO teológiája. Az egy hallatlan dolog, hogy a KIO arra válaszol, amit az emberek kérdeznek. Amikor Kecskeméten a Mezőgazdasági Szakközépiskolában hittant tanítottam, mert akkor kötelező volt a hitoktatás, és az én középiskolásaim, akik részben kommunista-fertőzöttek, részben nyilas-fertőzöttek voltak, mint később kiderült, nos ezek bizony jöttek hozzám és sorra vetették föl a problémákat, mondták a kérdéseket és én nem tudtam megfelelőképpen válaszolni nekik. Én úgy érzem, hogy ha ma nekem ez a teológiai tudásom nincs, akkor ma sem tudnék válaszolni nagyon sok kérdésre. Ezek a mindenkiben, aki egy kicsit gondolkodik, felmerülő kérdések: kegyetlen, igazságos, büntető Isten. Én azt hiszem, hogy Gyurka teológiája felszabadító hatású.

A harmadik pedig az ő lelkipásztori módszerei. Például a felelősségteljesebb szentségkiszolgálás. Vagy a lelkipásztori marketing. Most akar írni egy újabbat. Például ezt a marketing dolgozatot megmutattam a nagyon ortodox és nagyon tiszteletreméltó Keszi József Innsbruckban végzett csákvári plébánosnak, amikor ott tartottam lelki gyakorlatot. Egy este odaadtam neki, hogy nézze meg. Másnap jött, hogy „Te, hát ezt a Vigiliában le kell közölni, hát ez nagyszerű!”. Azt hitte, én csináltam. Szóval ha nem tesszük ki a címkét, akkor mindenki lelkesedik. Ez mutatja a fertőzőtséget, ami az emberekben a tisztánlátást összekuszálta.

— *Tudomásom szerint az egyház ezeket a közösségeket legalább annyira nem szerette, mint az állam.*

— Ez nem igaz. Ezt mondogatják, de nem igaz. Az egyház kizárólag azért nem szerette, mert az államnak nem tetszett. 1976-ig kizárólag az állam üldözte a kisközösségeket. Azután a magyar állam is aláírta a Helsinki Egyezményt, és akkor már nem mert ez ügyben fellépni. Ezért Lékai bíboros kezébe tették az ügyet, azt az utasítást kapta az államtól, hogy el kell taposni a mozgalmat.

— *Ezt a feladatot az egyházi vezetés nagyon lelkiismeretesen, keményen igyekezett teljesíteni. Nem lehet, hogy ők is féltek attól, hogy a kisközösségek miatt csökken a befolyásuk a hívekre?*

— 1975-ben maga VI. Pál pápa adott ki egy körlevelet, amelyben a bázisközösségeket az egyház reményének nevezte. Dél-Amerikában, Afrikában ezek mentik meg az egyházat.

Meggyőződésemet tehát, hogy püspökeink

tisztán állami nyomásra tették, amit tettek, hiszen például lelki gyakorlat ellen harcoltak, ez abszurdum, lehetetlenség, hogy a lelki gyakorlat bántsa az egyházat.

1980-ban a Szentatya ráírt a magyar püspöki karra, hogy mi van a bázisközösségekkel, tessék ilyeneket szervezni. Miklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke nem akart ujjat húzni a Vatikánnal. Azt mondta, **rendben lesz. Lesznek jó kisközösségek és**

lesznek rosszak. Természetesen a Bulányi-féle közösségek lettek a rosszak, mert ezek voltak a legerősebbek, legrégebbek. Megítélésüket elsősorban azzal indokolták, hogy mi soha nem tagadtuk, hogy a fegyverviselést, az erőszakot nem tartjuk összegegyeztethetőnek az Evangélium tanításával. Egy Bokor-tag, egy 49 éves volt egyetemi tanár akkor adta vissza a katonakönyvét. Miklós Imre erre rögtön azt mondta, hogy ezek nem akarnak katonáskodni, lázítanak az állam ellen, az ilyen közösségeket nem szabad megtűrni.

A Regnumot engedélyezték, 1980 pünkösdjén már ott volt Lékai bíboros úr a nagyvarosi ifjúsági találkozón, pedig állandóan le akarta állítani, éppen úgy, ahogy a mi péceli találkozóinkat is. De akkor megkapta az engedélyt, hogy elmehet.

— *A te igazi kálváriád tehát a bázisközösségek szervezésével kezdődött.*

— Ahányszor lelki gyakorlatot szerveztünk Pécelen — bár titokban dolgoztunk, nem telefonon vagy levélben hívtuk az embereket —, megjelent a püspöki titkár. A püspököt ugyanis felhívta Miklós Imre,

hogy itt és itt lelki gyakorlat lesz, állítsa le azonnal. Mi pedig ezeket csak megtartottuk.

Az igaz, hogy ez engedetlenség volt, engedetlenség a püspökkel szemben. De a Szentírásban egyértelműen benne van az, hogy inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek. Nyilvánvaló, hogy én illyesmiben nem vagyok köteles engedelmeskedni a püspöknek, hiszen nagyon jól tudtam, hogy nem a saját szándéka szerint cselekedett, hanem az állam nyomására.

Évente háromszor-négyszer Pécelen tartottuk a kisközösségek találkozóit. 1982-ben már nem a püspöki titkár jött ki, hanem maga a helynök. Ő bizonyos személyeket megnevezett, akik a lelki gyakorlaton nem szerepelhetnek. Köztük volt Bulányi páter is. Ezt tudomásul vettük, nem szerepeltek. 1983-ban már azt mondta a helynök, hogy az egészet abba kell hagyni. Akkor írtam a püspök úrnak, hogy idejön Debrecenről Sopronig, Pécsről Esztergomig egy csomó ember, én nem tudom őket visszafordítani, azt pedig ne kívánja tőlem, hogy kiálljak a templom kapujába, és azt mondjam, hogy nem jöhetnek be imádkozni.

A találkozót megtartottuk pünkösdi vasárnapján, hétfő reggel a postás már hozta a nyugdíjazásomat. A borítékban szombati bélyegző volt, tehát a levél a találkozó előtt már meg volt írva.

— *Mivel indokolták a nyugdíjazásodat?*

— A püspöki leiratban az állt, hogy „egyházi érdekből és megromlott egészségi állapotára való tekintettel”. Ez így papíron elég szép, de az „egyházi érdekből” kifejezés azért elég furcsa. Az egyház érdeke ugyanis szerintem az, hogy minél több pap legyen, és egy pap, addig, amíg mozogni tud és nem szenilis, a helyén maradjon. Arról nem is beszélve, hogy én még ma is egész jó egészségi állapotban vagyok, annak ellenére, hogy 1983-ban szívritmus-szabályozót kaptam, hála Istennek, elég sokat tudok dolgozni is. Az egyházi érdeken tehát nyilván az értendő, hogy az állammal való jó viszony, látszólagos jó viszony fenntartása érdekében. Abból, amit nekem a püspök úr mondott, ez egyértelműen ki is derült. Ráadásul tőle először azt kívánták, hogy tiltson el minden papi tevékenységtől. Na, erre aztán rájuk csapta az ajtót. Ez már sok volt.

Sokan emlékeztetnek rá, hogy voltak, akik az ilyen jellegű intézkedéseknek ellenálltak, nem engedelmeskedtek.

— Erre nem is gondoltam. Nekem Kaszap Márton mondta, hogy miért mentem el, nem lett volna szabad elmenni. Én nem tudom, hogy akkor mi lett volna, hogy alakult volna, nekem eszembe sem jutott. Azt csi-

náltam, hogy eljöttem megnézni a püspök által kijelölt helyeket. Tarjányi Zolit kértem meg, hogy vigyen körbe. Ő azt mondta, hogy menjünk be Fila Lajoshoz Bagra, aki ott volt akkor plébános. Én szívesen bementem hozzá, nem azért, hogy ő jöjjön ide, hanem hogy az öccse jöjjön ide, Fila Béla. Tudtam, hogy a püspök szívesen tenné Bélát Pécelre és kértem a Lajost, hogy biztassa öccsét, ha Pécelre akarja őt helyezni a püspök úr, ne-hogy azt higgye, hogy ezzel nekem rosszat tesz, mert nekem jó lett volna ő utódként, hisz nem olyan szemellenzős, mint a bátyja. És Fila Béla szeret engem, tanfőttem a kis szemináriumban. Azonban erre nem került sor, mert Béla azt mondta, hogy ő nem változtat már helyet, mert a Gál nemsokára nyugdíjba megy, és őt kéri utódjának. Viszont ajánlotta a bátyját. Én eleve tudtam, hogy Fila Lajos nem alkalmas erre. 70-ben vagy 71-ben Lajos papi lelkigyakorlatot tartott Pannonhalmán, akkor, ahogy ott be-

nem, ahol ő is ott van, és még kell valaki melléje, mert különben én nem mozdulhatok ki a házból. Akkor még azt is följánlotta Fila Lajos, hogy visszajárhatok gyóntatni, egy évig idejárt Szadára minden első csütörtökön délután, elvitt engem Pécelre, ott gyóntattam, ott aludtam és másnap reggel miséztem. Persze ő azt nem gondolta, hogy ez mennyire nem elég. Én nem úgy gyóntatok, öt percenként, hanem ezek órákon át tartó lelki beszélgetések. Így csak a futógónók lettek kielégítve. Később a péceli közösségi tagok kérdezték, hogy olvasott-e már valamit Bulányitól. Nem. Akkor Széplaki Erzsike kezébe nyomta a KIO első kötetét. Pontosán másfél év múlva, 85 januárjában bement az énekkarba: „Ki van itt bulányista?” Az egész énekkar az volt, szinte kivétel nélkül. Meghült a vér bennük. „Ki van itt kapcsolatban Bulányi Györggyel?” Senki nem jelentkezett. Ő nem tűri, hogy innen bárki is kapcsolatban legyen vele. Tel-

de sok tag régi volt. Érdekes, hogy volt egy ember a testületben, akivel különböző problémáim is voltak és pontosan ez állt ki akkor a védelmemre, hogy hogy lehet ilyen határozatot hozni ellenem, aki itt mi mindent csináltam. És egy másik, aki meg nagyon közel állt hozzám, az mondta, hogy értsem meg, itt nem rólam van szó, hanem Bulányiról. Itt a bulányizmust félik el. Egy szóval így győzte meg őket Fila Lajos, hogy ez nem rám vonatkozik, és ilyen furcsa lelki-állapotban szavaztak.

— *Nagyjából ebben az időben éleződött ki a helyzet velünk kapcsolatban az Új Ember felelhetetlen közleménye kapcsán, amit érdekes módon az 56-os forradalom (akkor még ellen-) 30. évfordulójára idéztek. Persze akkor a legnagyobb gond velünk még a tucatnyi katolikus szolgálat-megtagadó miatt volt. Téged ez az eltételésünk hogyan érintett?*

— Én azt éreztem, hogy Róma diplomatikus akar lenni, segíteni akar a magyar püspökökön, mivel nekik kellett valamit mutatni Miklós Imrének. Róma húzta-halasztotta a dolgot. A mai napig. Semmiféle döntést nem hoz. Ahogy Ratzinger mondta Gyurkának: „Nem nekem van bajom veled, hanem a püspöködnek”.

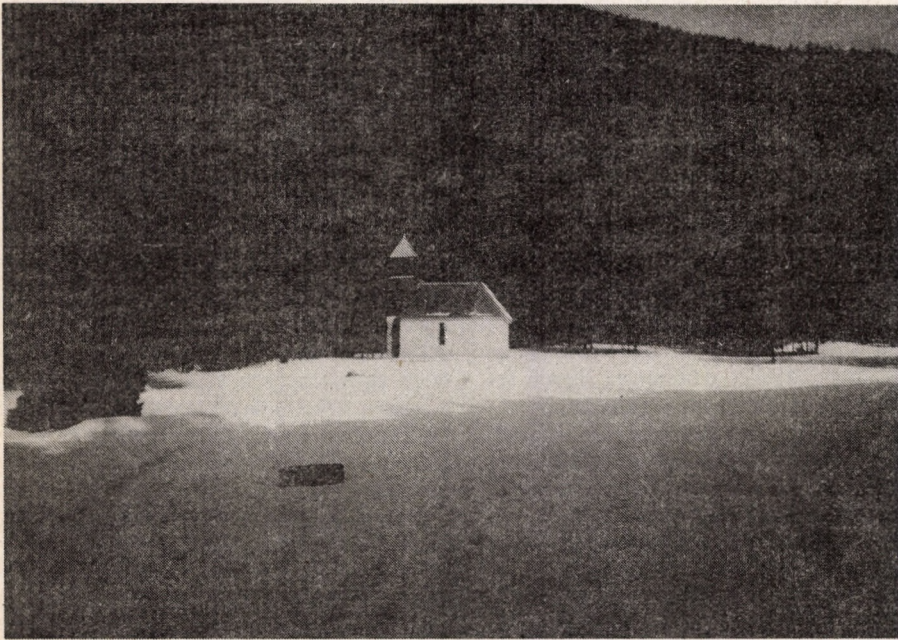
— *Közben azonban Miklós Imre és hivatala elűnt a porodról.*

— Most meg az van, hogy ők ezt presztizs-vesztésnek éreznék. Én ezt megírtam Seregély érseknek és Paskai bíborosnak is. Az volna az egyetlen megoldás, hogy az egyház becsülete helyreálljon, azt az egy mondatot írják meg, hogy az ÁEH nyomására történtek a papi elhelyezések. Ennyi az egész. Ezt már tulajdonképpen Szabó Ferenc úgys megírta az Igenben az Egyházrend megjelenése után, amit ő összehasonlított azzal a szöveggel, amit Rómába küldtek, és látta, hogy az egy szándékos hamisítás volt, ezért ő kijelentette, hogy a Bulányi ügyet az ÁEH nyomása alatt nem tárgyilagosan terjesztették fel Rómába. Az kell, hogy ez ne csak az Igenben és ne csak Szabó Ferencről jelenjen meg, hanem a Püspöki Kartól, hivatalosan.

— *Két témakört szeretnék felvetni. Az egyik az egyház reményei, a másik pedig a Bokor reményei. Megújulás és jövő e kettőben.*

— A Vatikáni Rádióban Tomka Miklós ma reggel fölolvasta az egyik cikkét, melyben VI. Pál pápát idézi, miszerint a keresztény embernek az emberiség fejlődését ugyanúgy kell szolgálni, mint a saját örök üdvösségét. Az idők jeleit föl kell ismerni...

Hogy is van ez? Ha a belügyminiszter keresztény volna... jobb, ha ő van ott, mint ha más...? Viszont az Úr Jézus meg nem volt hajlandó elvállani a királyságot! De ha a politikai nem is, a társadalmi elköteleződés a keresztény ember kötelessége. Én úgy érzem, ha az egyház megtalálja a helyét és az evangélium szerint viselkedik, akkor van jövője. Kérlek szépen, voltam Erdélyben és elcsodálkoztam Csató Bélán, a gyulafehérvári érseki helynökön, hogy milyen közvetlen kapcsolatban van ő az egyházmege-

Erdélyben elcsodálkoztam...

széltünk vele, láttuk, hogy ő teljesen dialógus-képtelen. Ő egyáltalán nem hajlandó meghallgatni a másik ember véleményét, le-söpör mindent. Az ottani papok megállapították, hogy Lajos dialógus képtelen.

— *Végül is nem felülről döntöttek úgy, hogy pont ezt az embert helyezik Pécelre az elmozdításod követően?*

— Nem. A Béla ajánlotta a bátyját. A Tarjányi Zoli is kérte a Lajost, hogy vállalja el Pécelt, ha Béla nem akarná. Én meg nem akartam azt mondani ott, hogy te ne. Én is becsültem Fila Lajost, de azt tudtam, hogy erre alkalmatlan. Ennek ellenére én készítettem az ő útját. Mondtam mindenkinek, hogy ő nem békepap, egyáltalán nem békepap, ő nem kitűrt engem a helyemről. Ő is azt kérdezte tőlem, hogy maradok-e Pécelen, mert ő akkor a bagi nyugdíjas papját, Kovács Pált nem hozza magával. De én nem maradhattam Pécelen, mert nekem van egy beteg testvérem, akit én nem dobhatok ki a viharba. Nekem olyan helyre kellett men-

jesen érthetetlen volt. Nekem mondta, hogy borzasztó kifogásai vannak a KIO kettővel kapcsolatban. Mondtam, hogy írja le. Leírta és én válaszoltam neki 20 oldalon. Végül egy papi gyűlésen Pesten a szemináriumban a folyosón odahívott az egyik ablakmélyedésbe, hogy ő neki ez lelkiismereti kérdés, ha én azonosítom magam ezzel, akkor ő többet engem nem hív Pécelre. Ez nem azt jelenti, hogy ha más hív, akkor ne mehetnék. Akkor meghalt 31 éves korában az egyik péceli közösségvezetőnk, Dudok Karcsi, akit én temettem. Ott a mi énekeinket énekeltük, a Bakonyi Marikának a kérésére nem prédikáltam, a sírhoz ment a Magnificat-ot énekeltük és szegfűket dobtunk a koporsóra. Ebből botrány lett: micsoda temetés volt ez? 1987 októberében a péceli képviselőtestület meghozta azt a határozatot, hogy most már nem hívhatnak mások sem.

— *Ez a képviselőtestület ugyanaz volt, mint akiket te otthagytál?*

— Nem egészen, mert ő közben újított,

papjaival, meg a hívekkel. Írtam is neki, hogy hogyan lehetne valami csempészárúként ezt a szellemet, amit ő képvisel áthozni a határon. Erre azt mondja Virt Laci, hogy Márton Áron püspökhöz a kispapjai bejártak tévét nézni. Cigarettezták a szobájában és kiégették az asztalterftöt. Hát azért nálunk ez nincs. Az egyházi vezetőségnek le kellene szállnia a lóról. Meg kellene találnia a kapcsolatot, ezt a közvetlenséget.

Többek között például be kell ismerni, hogy igen gyöngék voltunk, úgy éreztük, hogy „inkább egy ember vesszen el a népért, mint hogy az egész nép elveszen”. A Bokor jövőjét pedig az határozza majd meg, hogy tudunk-e diplomáták lenni, és elhagyjuk-e ezeket a hangokat...

— *Visszatérve: Pécelről tehát menned kellett. Hogyan kerültél éppen Szadára?*

— A püspök úr megnevezett három üres plébániát. Tudta, hogy nekem nincs örökklakásom, és pénzem sincs, hogy vegyek, tehát ezeket az üres plébániákat ajánlotta fel. Értésítem, mondta, hogy a 2600 forint nyugdíjamat hova küldje. Én Szadát választottam, mert ez van legközelebb Pécelhez.

— *Ez a szadai ház, a környezet ideális hely egy nyugdíjas pap számára. Nyugodt, békés, nagyszerűen lehet pihenni, olvasgatni...*

— Csak hogy Pécelen maradt két közösségem. Hozzájuk havonta egyszer rendszeresen eljárók. Meg aztán itt is szerveztem azóta közösségeket, meg Gödöllőn is. Nem mondhatnám, hogy unatkozom. Itt, Szadán nincs plébános, a papi feladatokat is ellátom, sőt Gödöllőn is besegítek, mert az ottani plébánosnak nincs káplánja. Havonta egy vasárnapot Székesfehérváron töltök, az ottani fiatalok meghívására...

— *A közelmúltban egészen meglepő szerepben láttalak a televízióban, mint a katolikus iszákosmentő szolgálat vezetőjét.*

— 1985-ben ebben a szobában tartottuk az első összejövetelt. Még 1982-ben figyeltem föl a problémára, nyugdíjazásom után elmentem egy református iszákosmentő konferenciára...

— *Ne haragudj, hogy közbevágok, de ezt úgy mondogat, mintha a világ legtermészetesebb dolga lett volna, hogy egy katolikus pap elme egy református rendezvényre.*

— Nekem ez mindig is természetes volt. A 70-es években Pécelen végiglátogattam a református, evangélikus, baptista lelkész-társaimat, annak érdekében, hogy csináljunk ökumenikus találkozókat. Mind a hárman nagyon lelkesen támogattak. 75-től rendszeresen jártunk egymás templomába a hívekkel együtt, és közösen imádkoztunk az imahéten az egységért. Ez nem a magunk álláspontjának feladását jelenti, hanem a szeretetben való egységet. Persze, sokan ezt nem csinálták, prűszköltek ellene. A református lelkész például utasították, hogy hagyja abba, de nem volt rá hajlandó.

Számomra tehát nem volt rendkívüli, hogy elmentem a református konferenciára, mert elmentem a református templomba is.

— *Az alkoholistákat sokféle módon próbálják gyógyítani, a gyógyszeres kezeléstől a*

munkaterápiáig. Átütő sikert eddig még egyik eljárás sem hozott. Ti hogyan dolgoztok?

— Mi kizárólag Jézus erejével, a Biblia tanításával próbálunk hatni. Azzal, hogy az Isten szereti őt, még így is. Jézus azt mondja, hogy nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek. Azt mondja, hogy nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket a megtérésre. Mert a bűnt utálja, a bűnt szereti. Abban a pillanatban, ahogy egy alkoholista beteszi hozzánk a lábát, ő már nem iszákos, hanem ez ellen küzd. Mindenképpen tiszteletre méltó ember.

Egy ilyen embernek, akit mindenki megvet, a családja is utálja, azt hallani, hogy őt az Isten így is elfogadja és szereti, nagyon sokat jelent.

— *Ez a munka a lelkieken kívül rengeteg szervezést és nem utolsósorban sok-sok pénzt igényel. Milyen szervezetek segítik munkátokat?*

— Nem áll mögöttünk semmiféle szervezet. Én azt mondom ugyan, hogy katolikus iszákosmentő szolgálat, de nincs jogom a katolikus szót használni, mert senki el nem fogadott. Bár kértem a püspök urat, hogy fogadjon el egyházmegyei iszákosmentő szolgálatra.

— *Ha senki nem támogat, akkor honnan van rá pénzed?*

— Völgyesi Tibor, egyik péceli testvérem, amikor az egyik találmányát szabadalmaztatta, adott nekem százezer forintot. Mi természetesen mindnyájan ingyen dolgozunk. Háziasszonyaink ingyen főznek, egy tífgyermekes Bokor-tag ingyen ajánlotta fel házának földszintjét és szuterénjét, ingyen fogaszthatjuk a villanyukat, gázukat.

— *Van-e valamilyen felméréseket arról, hogy milyen hatékonysággal dolgoztok, mennyi a csoportból a visszaeső, a lemorzsolódó, hányan gyógyultak meg?*

— Pontos adataink nincsenek, de azt az állami intézmények is elismerik, hogy az egyházi szolgálatok eredményesebben dolgoznak. Egyszer egy alkoholistákat gyógyító orvos azt kérdezte: „Mondja, hogy kell azt csinálni, amit maguk csinálnak, anélkül, hogy olyan lennének, mint maguk?”

— *Mi az akadály a annak, hogy munkátokat az egyház, ha anyagilag nem is, de legalább erkölcsileg elismerje, segítse?*

— Az, hogy ez Bokor-ügy. 1987 februárjában Miklós Imre utasítására megtiltották, hogy az iszákos lelkigyakorlaton beszéljek. De aztán a magam felelősségére újra kezdtem. Vártam, hogy valaki idejön, hogy számon kérje, akár az egyház, akár az állam részéről. Én nem vagyok goromba vagy kemény ember, de akkor azért megmondtam volna, ha most azért jött, hogy gratuláljon, mert 70 évesen ilyen munkát végzek, köszönöm. De hogy számon kérje, hogy nyugdíjas koromban alkoholistákkal foglalkozom, bocsánatot kérek, de ez már arcátlanság.

Azóta sem jött senki. Éppen holnap este kezdek egy lelkigyakorlatot, 53 iszákosnak küldtem ki meghívót.

— *Ez azt jelenti, hogy az egyház a rendszerváltás és minden egyéb ellenére még nem békélt meg a kisközösségekkel?*

— A Bulányi-féle közösségekkel nem. Nemrég, 88-ban jelent meg Magyarországon egy új mozgalom, a Cursillo, hasonló a miénkhez. Meg is kértek, hogy segítsék nekik gyökeret verni, rendszeresen járok hozzájuk. Lelkigyakorlatokat tartok. Ők teljesen szabadon működhetnek, Paskai bíboros úr áldását adta rájuk. De a püspöki karban túlnyomórészt ma is ugyanazok vannak, akik annak idején akadályozták működésünket, azok, akik még néhány évvel ezelőtt is bizonygatták a fegyveres szolgálat indokoltságát. Talán azt hiszik, hogy ha most visszakoznál, azzal a tekintélyükön esne csorba. Pedig tudjuk, hogy az elmúlt nyolc évben többé-kevésbé mindenkinek alkalmazkodnia kellett, ahogy azt Illyés az Egy mondat a zsarnokságról című versében olyan megdöbbentően meg is írta, a szöszék sem volt kivétel. (Sajnos a házkutatás alkalmával tőlem ezt a verset elvitték, már nem tudom pontosan idézni.)

— *Az egyházban tehát még nem történt meg a rendszerváltás.*

— Nem teljesen. Gyulay Endre szegedi püspök például ünnepélyesen bocsánatot kért papjaitól és híveitől, akiket az elődei nem védtek meg az állammal szemben. Vagy nemrég a váci püspöki körlevélben megjelent egy Rehabilitáció című írás, hogy az Allami Egyházügyi Hivatal nem hivatal, hanem hatóságként működött Magyarországon, élet és halál ura volt. Minden püspöki körlevelet cenzúrázott, a papi kinevezésekbe beleszólt. Főként a bázisközösségek vezetőit támogatta, így történhetett meg, hogy egyházmegyéik vezetői, fópásztorai kényszerültek egyeseket áthelyezni, például Ócsa, másokat nyugdíjazni, például Pécel. Ezeket a papokat ezennel erkölcsileg rehabilitáljuk.

Ez egy roppant szűk kis rehabilitáció, mert még a nevüket sem írták ki, a körlevelet sem kellett a miséken felolvasni, még Ócsán és Pécelen sem. Ócsán felolvasva az utód, de Pécelen nem. De azt nagy dolognak tartom, hogy a rehabilitációt éppen az én püspököm kérésére jelentették meg, annak a kérésére, aki engem nyugdíjazott. Ő hát beismerte, hogy amit csináltam, az nem eretnokség, nem engedtlenség volt. Megvallotta, hogy állami nyomásra cselekedett. Ezt kellene az egész püspöki karnak megvallania.

— *Ez sem várható sokáig magára, hiszen nyilvánvaló, hogy az elmúlt évtizedekben az egyház is kompromittálódott, szükség van a megújulásra. Te ezt hogyan gondold?*

— Az egyház nem egyenlő a papsággal és a papság sem az egyházzal. Bérmeálokzás alkalmával az egyik kis nyolcadikos fiútól megkérdeztem, hogy mi az egyház. A fiú azt mondta: Szeretőközösség, melynek legkisebb sejtje a család. Bőgni tudtam volna örömben, mert úgy éreztem, hogy megértette a lényegét. Hogy nem a Szentatya, a püspök meg a templom, nem ezek az egyház, hanem elsősorban a család. És ha a család nem egyház, akkor nincs egyház.

A Pax Christi és a lelkiismereti tiltakozás

Egyre több ember utasítja vissza a részvételt a háború előkészítésében, a fegyveres szolgálatban, a nukleáris fegyverek iparában, vagy egyszerűen a hadiadók fizetésében. A Pax Christi, a katolikus egyház hivatalos békemozgalmá támogatja ezt az alapvető emberi jogot, de elfogadja azt is, hogy az egyének, a társadalomnak és az államnak is alapvető joga van a biztonságra. Ezért igyekezik egy alternatív biztonsági rendszert előmozdítani.

A Pax Christi támogatja azokat, akik vállalási vagy erkölcsi megfontolásból tiltakoznak a fegyverkezés és az erőszak ellen. Segíti az egyéneket és a szervezeteket az alternatív szolgálat kivívásában ill. az erre vonatkozó törvények javításában. Például az USA-ban, ahol nincs kötelező katonai szolgálat, a Pax Christi csoport segítette elő a hadiipari állás elhagyásának és a hadiadó megtagadásának lelkiismereti jogát.

A Pax Christi International előmozdította az ENSZ-ben, hogy elfogadják a katonáskodás lelkiismereti megtagadását, mint alapvető emberi jogot.

Íme egy részlet a Pax Christi-nek az ENSZ Emberi Jogok Bizottságához 1985-ben, Genfben benyújtott javaslatából.

Az alapelvek megértéséhez

A lelkiismereti megtagadás megértése és törvényi elfogadása a többi emberi jogokat is előmozdítja. Fontos dokumentum Mr.

Eide és Mr. Mubanga Chipoya beszámolója az 1983. évi júniusi ülésen. (Ebben Magyarország kapcsán már meg van említve 3 bebörtönzött katolikus megtagadó. Hála S. B. és D. J. testvéreinknek, hamar olvasható volt e tanulmány a magyar katolikus szamizdatban - a szerk.) A tanulmány információt ad a katonáskodásmegtagadók helyzetéről 151 államban, számuk növekedéséről, amihez hozzájárult a nukleáris fegyverek népfirtó hatásának felismerése. Még abban az elterjedt elméletben is, amely a háborút bizonyos szigorú feltételek esetén igazságosnak tartja, a feltételek közt szerepel, hogy a háború nem folyhat nem-harcolók ellen és hogy a rossz hatások a jó eredményekhez képest elenyészőek legyenek. E feltételek teljesülése ma lehetetlennek tűnik. A mai fegyverzet nem tesz különbséget a küzdő csapatok és a bölcsőben fekvő kisgyerekek között. Einstein ezt mondta er-

A Pax Christi a katolikus egyház hivatalos, elsősorban civilek által mozgatott békeszervezete. Őszi nemzetközi konferenciájuk Utrechtben a világ egysége címet viselte. Feltűnő volt, hogy a Dél előadói és a harmadik világot megjárta misszionáriusok mennyivel mélyebben és hívőbben élik meg a nyomor és az erőszak problémáit. Latin-Amerikában a nyolcvanas éveket csak „az elveszett évtizedként” emlegetik, hiszen e tíz év alatt csak Brazília hét Marschall segélynyelvel „támogatta” a fejlett Északot, a nemzetközi kereskedelemnek becézett kizsákmányolás formájában — mondta el egy brazil filozófus (akit mintha korábban csengettek volna le, mint a kiszabott húsz perc). Sok fontos téma közt szó esett arról, hogy el kell kerülni egy középkori iszlám—keresztény ellentét újraéledését, s azt, hogy a Dél még jobban megszervezze a Kelet és Nyugat újszövetségi szövetségét.

A Pax Christi sokféle témában ad ki füzeteket. Alább a lelkiismereti tiltakozást támogató kiadványukat ismertetjük.

ről: „Az atombomba ledobása megváltoztatt mindent, csak a gondolkodási módunkat nem”.

A lelkiismeret elsőbbségét mondja ki e kérdésben a II. Vatikáni Zsinat „Egyház a modern világban” c. dokumentuma 1965-ben. 1984-ben II. János Pál pápa így nyilatkozott: az érettség jele a katonáskodás helyett az alternatív közszolgálat választása.

A háború alternatívája

A lelkiismereti tiltakozás elősegíti a háborút elkerülő biztonsági rendszerek kifejlesztését, a tárgyalásos megoldásokat. Az alapvető emberi jóságnak és ésszerűségnek kell győznie a nemzeti összeütközésekben. Ma már az emberiség sorsa közös.

Sajnos egyes országokban a lelkiismereti tiltakozást még hazaárulásnak tekintik. So-

kan szenvednek ezért börtönben. Európában ezzel szemben mindenfelé tisztelik Franz Jägerstettert, a három gyermekes fiatal osztrák férfit, akit 1943-ban lefejeztek, mert nem vonult be a hitleri hadseregbe.

Kialakult a törvényes jog

Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága 1989. februárjában szavazás nélkül elfogadta a határozati javaslatot, felismerte a katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadásának jogát. A határozat kihangsúlyozza, hogy az alternatív szolgálatnak nem szabad büntető jellegűnek lennie, és a lelkiismereti megtagadókat nem szabad bebörtönözni.

Kérés az egyházakhoz

A Pax Christi hisz abban, hogy a lelkiis-

E lap elküldésével megrendelheti az ÉV-et, de az is elég, ha a címet és a példányszámot a (rózsaszínű vagy sárga) befizetési utalvány közlemény rovatában pontosan feltünteti.

Az előfizetett példány 7 Ft-tal olcsóbb!

Az előfizetési díj postaköltséggel együtt az 1992-es hat számra egy példánynál 270 Ft.

A csoportos előfizetés sokkal olcsóbb!

Közösségi folyóirat vagyunk, valójáknélkül sokan választják a csoportos előfizetést (a postaköltség csökkenése ill. a terjesztői kedvezmény miatt sokkal olcsóbb) lehetőséget.

2 — 4 példányt már postaköltség felszámítása nélkül küldünk otthonába!

5 vagy több példány előfizetése darabonként

már 20 Ft-tal olcsóbb,

mint az egy példány postaköltséggel!

Az egy címre előfizetett példányszámtól függően az 1992 évi előfizetési díj példányonként:

1 példányos csomag: 270 Ft

2 — 4 példányos csomag példányonként 234 Ft (előfizetési díj 468 — 936 Ft)

5 példány fölött példányonként 192 Ft (előfizetési díj pl. 5 példánynál 960 Ft)

Megrendelem az „Érted vagyok”-ot 1992-re példányban.

Az előfizetési díjat, Ft-ot, ugyanarra a címre, mint ezt a levelezőlapot, ezzel egyidőben elküldtem. Az előfizetett példányokat kérem a következő címre kézbesíteni:

Címzett neve:

Ország, irányítószám:

Település:

Utca, házszám:

Civil szolgálatosok Németországban

1991 közepén

 ápolók
 39.900
 műhelyekben dolgozók
 10.600
 segédszolgálatban
 10.200
 betegszállításban
 7.810
 4.810
súlyosan fogyatékosokat gondozók
 3.940
ellátó szolgálatban dolgozók
 2.200
sofőrök
 1.470
környezetvédelemben
 1.430
kertészetben
 530
közigazgatásban

mereti megtagadás nem csak emberi jog, amelyet fel kellene ismernie a nemzetközi és nemzeti jogalkotóknak, de ez összhangban van az Evangéliummal és az egyház tanításával is. A Pax Christi ezen ügyben három ülésen nyújtotta be kérelmét az európai egyházakhoz.

A kérelem a következő volt:

Mi, európai keresztények elismerjük a katonáskodás lelkiismereti megtagadását, ami összhangban van az Evangéliummal. Megkérjük Egyházainkat, hogy támogassák ezt és mozdítsák elő az alternatív szolgálat lehetőségét. Megerősítjük, hogy ezen szolgálatra egyetemesen szükség van a világban. Komolyan kérjük az egyházainktól:

— tegyenek lépéseket a kormányaik felé a lelkiismereti tiltakozás törvényességének felismerésére;

— kérjék kormányaikat az alternatív szolgálat bevezetésére, s hogy ezek dolgozhasanak belföldön vagy külföldön az igazságosságért, a békéért és a teremtés megőrzéséért.

Az alternatív szolgálatot választókat nem szabadna elriasztani bonyolult eljárással vagy hosszabb szolgálati idővel. Kérjük egyházainkat, támogassák az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának álláspontját és forduljanak az európai államokhoz, hogy vezessék be ezeket a javaslatokat a nemzeti és nemzetközi törvényhozásban egyaránt. •

Amerikai tudósítónktól

A szegények önkéntessége

Az USA-ban mindenkinek magának kell fizetnie a tandíjat, ami nem olcsó. Ez a szegényebb rétegeknek nagy gond. Nincs hadkötelezettség, mert van elég önkéntes. Ugyanis a hadsereg szlogenje: Adj 4 évet az életedből és mi fizetjük a taníttatásodat. Sok ember ezért megy el katonának.

Több mint ötszáz amerikai fiatal katonát döbbsített meg Németországban az Öböl-háború kitörése. Amikor önként a hadseregbe léptek, nem számítottak rá, hogy tényleg ölniük is kell. Megszólt a lelkiismeretük.

Sokan voltak, akik óriási lelki-furdalásokkal végigcsinálták a háborút, de néhányan meg merték tagadni. Őket is elvitték Szaud-Arábiába, egy külön táborba és 5-6 év börtönökre ítélték őket. Egy fiatal szökés miatt halálra akarnak ítélni.

A gazdagok fiai nem mentek a háborúba, csak megszavazták. Sok szegény megy úgy katonának, hogy reméli, háború nélkül megússza a 4 évet és az élete egyenesbe jön. •

Megrendelő levelezőlap

Kérem, küldjenek az „Érted vagyok”-ból ingyenes mutatványpéldányt a következő címekre:

Címzett neve:

Ország:

Ir. szám:

Település:

Utca, házsám:

bélyeg helye

„Érted vagyok” folyóirat

Székesfehérvár

Pf. 7.

8003

Címzett neve:

Ország:

Ir. szám:

Település:

Utca, házsám:

Prága és Pozsony, majd Bukarest után az idén Belgrád és Zágráb

Békesség a jóakarató embereknek!

Ha olvasóink előveszik tavaly karácsonyi számunkat, megtalálhatják benne a hét tételes aniztot, amely elbeszéli az első (Prága és Pozsony) karácsonyi üdvözlés akció történetét és meghirdeti a másodikat (Bukarest). Az elsőt sürgetővé tette a még fennálló diktatúra, valamint a bős-nagymarosi erőmű ügyének éleződése, a másodikat a romániai decemberi események után sem enyhült nemzetiségi intolerancia. Ki gondolta volna, hogy a következő karácsony előtt véres háború dül egyik szomszédságunkban?

Hívjuk a jóakarató embereket, hogy karácsonyra köszöntsük Belgrád és Zágráb telefonkönyvben szereplő sok százezer lakóját képeslappal. Szolgálja ez a népek közti békességet.

Kérünk Benneteket, hogy közösségekben, munkahelyen, egyházközségekben, iskolákban, egyesületekben, baráti körökben tegyétek ismertté ezt a kezdeményezést, hogy részt vehessen benne mindenki, aki bír az apró, kedves gesztusok jelentőségében.

Belgrádi és zágrábi címek igé-

nyelhetők megcímzett, felbélyegzett nagyméretű válaszborítékkal az „Érted vagyok” postacímén:

H-8003 Székesfehérvár, Pf. 7.

Kérhető képeslap is az „Érted vagyok” novemberi számának címlapképével, angol (Why?) felirattal: 6 Ft/db áron.

A nagyméretű válaszborítékban küldünk a címek mellett egyet az „Érted vagyok” decemberi számából, a szerb és horvát nyelvű üdvözlő szövegekkel.

Az ezévi akciót az Alba Kör és a Bokor bázisközösség részéről szervezik.

A levelezőlap szövege lehet pl. a következők egyike:

1. A kölcsönös kibékülés és jóindulat jegyében kívánunk békés, boldog Karácsonyt Önnek és szeretteinek. Üdvözléssel:
2. Igaz megbékélést kívánunk 1991 Karácsonján Magyarországról:

Alább közöljük e két szöveg horvát (géppel írt, latin betűs) és szerb (kézzel írt, ciril betűs) fordítását.

1. Vama i vašima u znaku pomirenja i dobre volje želimo blažen, sretan Božic. S pozdravom:
2. Uoči Božica 1991 želimo vam istinski mir Mađarske:

1, ВАМА И ВАШИМА У ЗНАКУ ПОМИРЕНЈА И ДОБРЕ ВОЉЕ ЖЕЛИМО МИРАН И СРЕТАМ БОЖИЦ:

2, ЗА БОЖИЦ 1991 ЖЕЛИМО ВАМ ИСТИНСКИ МИР ИЗ МАЂАРСКЕ:

Köszönjük a szerzők, a szerkesztők és a sokféle segítő ingyenes szolgálatát. Köszönjük a bátorító kritikákat, javaslatokat és biztatásokat. Köszönjük az adományokat és a terjesztők munkáját. A lap esetleges jövedelmét a Család Alapítvány szociális célokra fordítja.

„Érted vagyok” (Exodus 3,14)

Közösségi és családi folyóirat

II/6. (10.) szám. Megjelenik évente hatszor.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Főszerkesztő: Simonyi Gyula

Főszerkesztő-helyettes: Garay András

Lapalapító: Család Alapítvány

Számlaszám: 202-10809

Magyar Hitelbank Rt. Bp.V., Szabadság tér 5—6.

Aki 4000 Ft, vagy nagyobb támogatást ad a Család Alapítvány számlájára, annak állandó tiszteletpéldányt küldünk. Az Alapítványnak adott összeg az adóalapból levonható!

Nyugatra 200 DM vagy nagyobb támogatás esetén küldünk állandó tiszteletpéldányt.

Felelős kiadó: Bisztrai György, IROTRON Kft.

Kiadóhivatal: 1476 Budapest Pf.40.

Szerkesztőség: 8003 Szfvár Pf.7.

A lap az „Ingyen kaptatók, ingyen is adjátok” (Mt 10,8) szellemében szerzői honoráriumot nem váró írásokat közöl.

Minden írásért szerzője felelős és nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét fejezi ki.

Az „Érted vagyok”-ban közölt anyagok (a szerző hozzájárulásával) tartalmi torzítás nélkül szabadon közölhetők, a forrás megjelölésével. A szerkesztőség ezúton kér az újraközlés esetén tiszteletpéldányt.

Kéziratot nem őrzünk meg, s nem küldünk vissza.

Készíti a Vörösmarty Nyomda

Felelős vezető: Papp Károly igazgató

Cím: Székesfehérvár, Irányi D. u. 6. 8000

ISSN: 0865-8021

Előfizetés és terjesztés:

8003 Székesfehérvár, Pf. 7.

Előfizetést rózsaszn postautalványon a 8003 Szfvár Pf.7. címre, vagy átutalással az Irotron MHB 202-17820 számlaszámára lehet küldeni. Kérjük, az utalvány középső, Szelvény ill. Értesítés részén a név és cím olvashatóan, pontosan legyen rajta és a hátán, a közleményben világosan legyen leírva, hogy a pénzt a feladó mire küldte.

Előfizetési díj 1992-re (postaköltséggel):

belföldre 270 Ft;

szociális előfizetés (nagy családosok, mozgásérültek, hallássérültek, diákok, hetven éven felüliek és állami gondozottak számára) 192 Ft (postaköltséggel együtt), egy címre előfizetett legalább 15 példány esetén 90 Ft;

ittthon előfizetve Romániába, Szovjetunióba, Csehszlovákiába és Jugoszláviába 270 Ft; egyéb külföldre 1200 Ft, nyugaton 29 DM.

A konvertibilis előfizetési díjak az ESP indiai keresztény iskolát támogatják.

Romániai előfizetés (postaköltséggel) 1991-re 120 lej a Marosvásárhelyi Római Katolikus Plébánia címére: Parochia Romanu Catholica, Ilonka Géza, Tirgu Mures, str. P-ta Tranda Firilor Nr.61. Jud.Mures Cod.4300.

A romániai előfizetési díjakat a Család Alapítvány az ottani rászorulóknak segítségére fordítja. A Magyar Posta is terjeszti.

„Érted vagyok” (Exodus 3,14)

Bimonthly newspaper of „Family Foundation” for communities and families, about gospel, charity, third world, ecology, nonviolence, family life, education, and radical renewal movement in the hungarian catholic church.

Editor: SIMONYI Gyula.

Address: H-8003 Székesfehérvár, Pf. 7. Hungary

Made on recycled paper.

The materials published by the „Érted vagyok” can be re-published free, without distortion of contents. The editorial board hereby asks for complimentary copies in case of re-publication.

TARTALOM

Tanulmány

Simonyi Gyula: Töprengések a bér munkáról (TAB) (II., befejező rész) 2-10

Egyházi megújulás

Graham Greene: Vallomás a szegények egyházáról 11

A csíksomlyói Kistestvérből: Ti vagytok a Föld sója?! 12

Most Isten népe ír pásztorlevelet: Fogadjátok el Isten munkáit! 19

Ökológia

Kiszely Károly: Rokonaink végveszélyben (üzenet az Ob mellől) 12

Taizei napló

Az Ifjúsági Zsinat 1974-es indulásáról (befejező rész) 13-14

Kották: A budapesti Taize-i találkozó énekeiből 15-16

Gyerekeknek Moha mese: A csomagok 17-18

Segítsen segíteni! A mozgássérültek Viktória Alapítványa . . . 20

Leveled jött Istentől: Vasárnapi elmélkedések 21-24

Interjú Halász Endre plébánossal

Ha a család nem egyház, akkor nincs egyház 25-28

Erőszakmentesség

Az utrechti Pax Christi konferenciáról 29

A Pax Christi és a lelkiismereti tiltakozás 29

Civil szolgálatosok Németországban 30

Karácsonyi üdvözlés Belgrádba és Zágrádba 31

Csángó fotók: Barabás Zsolt (Csíkjénőfalva)

*Segíthet-
jük a
megbéké-
lést déli
szomszé-
dainknál?
Akció:
31. oldal!*

Umweltschutzpapier — Papier recycélé — Recycled paper — Carta ecologica — Genbrugspapir

Újrapapírra készül

Kringlooppapier — Resirkulert papir — Uusi-opaperista — Återvinningspapper